Najaarsnota 2023

Inleiding

Voor u ligt de najaarsnota 2023. In deze nota geven we u een beeld van de uitvoering van de begroting 2023: de eerste begroting van het college na de verkiezingen in 2022. In deze begroting hebben we vorm en inhoud gegeven aan ons coalitieakkoord 'Duurzaam Doorbouwen, Samen werken aan een vitaal Steenwijkerland'. Met elkaar hebben we de uitdaging om te werken aan een duurzaam, welvarend Steenwijkerland voor de huidige en toekomstige generaties. Een gemeente, waarin alle inwoners naar vermogen mee kunnen doen.

Voortgang
Voor de uitvoering van de begroting 2023 constateren we dat halverwege het jaar 78% van de acties op koers ligt om dit jaar gerealiseerd te worden. Dan gaat het bijvoorbeeld over de prestatieafspraken 2023 die met de woningbouwcorporaties gemaakt zijn, de uitbreiding van het aantal huisartsen dat met een jeugdconsulent werkt, de doorontwikkeling van de werkprocessen volgens de omgevingswet, de uitvoering van het actieplan energiearmoede, het realiseren van ondersteuning voor sportverenigingen en het laag houden van onze gemeentelijke lasten.

Voor de overige 22% geldt dat er extra of specifieke aandacht vereist is of dat er problemen zijn. Dan hebben wij het bijvoorbeeld over de realisatie van harde plancapaciteit voor 230 woningen, het uitvoeren van de rijkstaakstelling huisvesting voor statushouders, de realisatie van de afspraken uit de Regionale Energie Strategie en de bouw van de school voor De Lisdodde in Wanneperveen.

Ontwikkelingen
Er spelen een aantal grote thema's die van invloed zijn op de uitvoering van de begroting 2023. We noemen er enkele.

Oekraïne
De oorlog in Oost-Europa tussen Oekraïne en Rusland duurt voort. Er is op korte termijn geen zicht op beëindiging van dit conflict. De vluchtelingenstroom uit Oekraïne en andere gebieden is nog niet afgenomen. Sterker nog, er is sprake van een verdere toename en het Rijk is voornemens om gemeenten aan te wijzen om deze opvang verplicht te faciliteren. Vanaf 1 oktober worden op 5 locaties vluchtelingen opgevangen.

Inflatie
De inflatie stijgt. Energielasten en de prijs voor boodschappen zijn hoog. Niet iedereen is in staat deze lasten te betalen. Daarom heeft het Rijk ook voor 2023 compensatiemiddelen beschikbaar gesteld voor de hoge energielasten. De minimumlonen zijn naar boven bijgesteld. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de compensatieregeling energiearmoede. Ongeveer 2.700 inwoners hebben deze compensatie in 2023 ontvangen.

De rente is ten opzichte van vorig jaar verder toegenomen. Een ontwikkeling die voor meer impact zorgt dan in eerste aanleg is ingeschat. Hypotheeklasten zijn beduidend hoger dan begin 2022 wat voor steeds meer inwoners beperkingen oplegt om een huis te kopen of te (laten) bouwen. Ook de startersleningen zijn beduidend "duurder" geworden . De toetsrente op deze leningen bevindt zijn nu boven de 4%-punt. En voor onze gemeente wordt het aantrekken van nieuwe leningen met het oog op de grote omvang van de investeringen alleen maar duurder. Een beperkende factor om het huishoudboekje van de gemeente in evenwicht te houden.

Stikstofcrisis
Ook de stikstofcrisis heeft een grote maatschappelijke impact. Zeker in onze gemeente, in de directe nabijheid van meerdere Natura–2000 gebieden. Niet alleen boeren ondervinden de consequenties van de crisis voor hun bedrijfsvoering, ook onderhoudsprojecten aan wegen, fietspaden, rioleringen, bruggen en (woning)bouwactiviteiten kunnen niet doorgaan of lopen vertraging op. Ook is er nog onduidelijkheid over de mogelijkheden van extern salderen.

Verkiezingen
Begin juli is het kabinet Rutte IV gevallen. Op 22 november zullen er nieuwe verkiezingen worden gehouden. Een niet verwachte en begrote opgave, die in korte termijn, ook voor onze gemeente, moet worden gefaciliteerd. Naast deze uitvoerende activiteit betekent het vallen van het kabinet een toename van onzekerheid rondom de uitvoering op allerlei dossiers.

Financiën
De vooruitzichten lijken minder gunstig te worden. Het Rijk is voornemens om te gaan bezuinigen, en er bestaat onduidelijkheid over de structurele compensatie voor gemeenten van € 1 miljard vanaf 2026. Indien het Rijk geen extra middelen beschikbaar stelt, zal dit grote financiële consequenties hebben voor gemeenten.

Specifiek
Naast bovenstaande landelijke zaken spelen er in onze gemeente een aantal andere, voor deze najaarsnota vermeldingswaardige, dossiers.

Icebear
Het dossier IceBear is complex en vraagt om zorgvuldigheid in de te nemen stappen. Het vraagt veel van onze eigen mensen, maar ook van partners zoals de Omgevingsdienst en externe partijen (onderzoeksbureaus en de advocaat). De omvang van deze inzet en de daaruit voortvloeiende kosten hangen sterk af van het vervolg van het dossier en eventuele juridische procedures.

Grondexploitatie
In het accountantsrapport van BDO over de jaarrekening 2022 is geadviseerd om gezien de economische omstandigheden, de stijging van de bouwkosten, rente en de afkoeling van de woningmarkt een herberekening / planinhoudelijke wijziging uit te voeren van de grondexploitatie en in bijzonder het complex Kornputkwartier. Het te verwachten negatieve financiële effect zal substantieel zijn, maar is afhankelijk van de nog vast te stellen toekomstige planindeling. De financiële gevolgen zullen worden verwerkt in de jaarrekening 2023.

Financieel
De belangrijkste financiële wijzigingen in deze najaarsnota zijn hieronder weergegeven.

Positief	**€ x 1.000**	**Negatief**	**€ x 1.000**
Omgevingsvergunningen	500	Loonkostensubsidie	300
Plankosten Eeserwold	32	Sociaal medische indicatie	100
Verkoop onroerende zaken	150	Vermakelijkheidsretributie	100
Toegang beschermd wonen	65	Regiodeal EWC	500
Beschermd wonen	1.000	Dividend Rova	42
ESF subsidie participatie	150	Wijk uitvoeringsplannen	125
NWG	237	Energiearmoede	424
Gezond leven akkoord	95	Uitvoering Nationaal isolatieplan	1.025
Minima- schuldhulpverlening	125	Omgevingsdienst	33
Laaggeletterdheid	112	Milieubeheer	60
Regiodeal Station	500	Rente riolering tgv voorziening rioolrechten	168
Dividend ROVA tlv voorziening afval	42	Onderhoud Sportvelden	40
Wijkuitvoeringsplannen	125	Stormschade en onderhoud bomen	125
Energiearmoede	424	Loonkosten raad en college	45
Uitvoering Nationaal isolatieplan	1.025	CAO personeel	43
Lagere rentelasten rioolrechten	168	Verkiezingen	170
Kerkenvisie	35	Woz kosten	50
Rentelasten	300		
Algemene uitkering 2023 (meicirculaire)	845		
Afschrijvingslasten 2023	849		
Overhead (vergoeding hersteloperatie toeslagen en dubieuze debiteur)	257		
Toeristenbelasting	100		
Bedrijfsvoering	1.338		
Diversen < € 25.000)	50	Diversen < € 25.000)	50
Totaal Positief	**8.524**	**Totaal Negatief**	**3.400**
Totaal Negatief	**3.400**		
Saldo Najaarsnota	**5.124**		

De najaarsnota 2023 laat een positief saldo zien van ruim € 5 mln. De najaarsnota is onder meer gunstig beïnvloed door opbrengsten vanuit de omgevingsvergunningen (€ 0,5 mln.), beschermd wonen (€ 1 mln.) de positieve gevolgen van de meicirculaire (ruim € 0,8 mln.), lagere rentelasten (€ 0,3 mln), lagere afschrijvingen (ruim € 0,8 mln.) en een voordeel op de bedrijfsvoering (ruim € 1,3 mln.).

De prognose van het financieel jaarresultaat 2023 ziet er hiermee als volgt uit:

x € 1.000

Omschrijving	**2023**
Saldo Meerjarenbegroting	488
Amendement Jeugdsport / Volwassenenfonds	-50
PPN, incl amendement De Meenthe	-949
Begrotingssaldo na PPN 2023	**-511**
GGD IJsselland	-129
Omgevingsdienst IJsselland	-43
Veiligheidsregio	-148
Najaarsnota 2023	5.124
Begrotingssaldo na NJN	**4.294**

Ofwel we verwachten op basis van deze najaarsnota uit te komen op een verwacht resultaat van bijna € 4,3 mln.

Burgemeester en wethouders van Steenwijkerland,

de secretaris, de burgemeester,

Marco de Graaf Rob Bats

Inhoudsopgave

INLEIDING **3**

1. TUSSENRAPPORTAGE BEGROTINGSNIVEAU **7**

1.1 Prognose realisatie doelstellingen programmabegroting *7*
1.2 Financieel beeld *7*

2. NAJAARSNOTA 2023 PER PROGRAMMA **8**

2.1 Woningbouw *8*
2.2 Werk en Economie *13*
2.3 Samenredzaam *18*
2.4 Vitaal platteland *30*
2.5 Duurzaam *36*
2.6 Leefbare steden en kernen *45*
2.7 Financiën en dienstverlening *66*

3. BUDGETAANPASSINGEN NAJAARSNOTA 2023 ..... **80**

3.1 Budgetafwijkingen najaarsnota 2023 ..... *80*
3.2 Financieel beeld 2023 na verwerking najaarsnota *81*

4. TE NEMEN BESLUITEN: **82**

1. Tussenrapportage begrotingsniveau

Dit hoofdstuk geeft een beeld van de voortgang van alle programma's gezamenlijk. Het bevat een prognose van de haalbaarheid van de doelstellingen uit de programma's. Aan de orde komen de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van wat in de programmabegroting is afgesproken.

1.1 Prognose realisatie doelstellingen programmabegroting

De prognose van de realisatie van de programmadoelstellingen richt zich op de zogenaamde 'eerste w-vraag' in de begroting: 'wat willen we bereiken?'

Van de (actie) doelstellingen voor 2023 verwachten wij:

- 78% ook daadwerkelijk te realiseren;
- dat voor 22% specifieke aandacht nodig is / er problemen zijn om realisatie dit jaar mogelijk te maken.

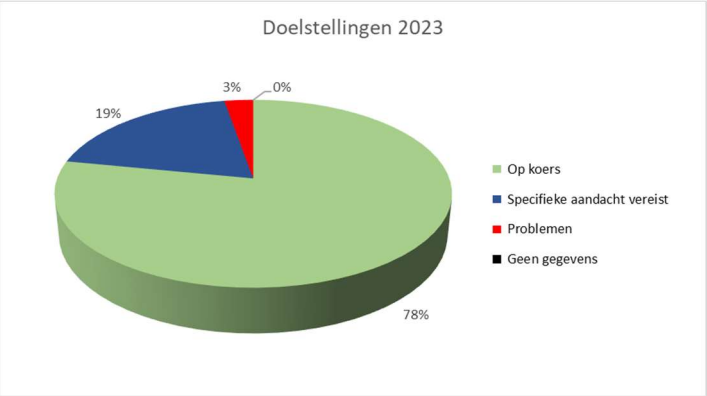

1.2 Financieel beeld

Binnen alle programma's zijn de financiële mutaties per onderdeel nader toegelicht. In hoofdstuk 3 is een totaalbeeld van de financiële gevolgen van de najaarsnota opgenomen. Na verwerking van deze mutaties leidt dit tot het volgende financiële beeld.

Financieel effect Perspectiefnota / Najaarsnota

Financieel beeld 2023:

x € 1.000

Omschrijving	**2023**
Saldo Meerjarenbegroting	488
Amendement Jeugdsport / Volwassenenfonds	-50
PPN, incl amendement De Meenthe	-949
Begrotingssaldo na PPN 2023	**-511**
GGD IJsselland	-129
Omgevingsdienst IJsselland	-43
Veiligheidsregio	-148
Najaarsnota 2023	5.124
Begrotingssaldo na NJN	**4.294**

In paragraaf 3.1 is een uitgebreide financiële toelichting opgenomen van de ontwikkelingen van de najaarsnota.

2. Najaarsnota 2023 per Programma

Per programma wordt een beeld gegeven van de voortgang op de (sub) doelstellingen uit de begroting 2023 - 2026, inclusief financiële afwijkingen.

2.1 Woningbouw

Woningbouw	Prognoses: ● = op koers ■ = specifieke aandacht vereist ▲= er zijn problemen **X** = geen gegevens bekend

Hieronder rapporteren we over de voortgang op de doelen en beoogde resultaten uit de begroting voor het bestuursprogramma 'Woningbouw'.

1. Stand van zaken doelen en beoogde resultaten

Doel	**Voldoende woningen voor onze inwoners**
Beoogd resultaat	Voor 2027 is 2/3 van de benodigde 1.735 woningen tot 2031 gerealiseerd.
Actie 2023	• We realiseren in 2023 voor 230 woningen harde plancapaciteit. • We zetten gericht actief grondbeleid in op basis van de woonbehoefte en daar waar geen gronden in bezit zijn. • We stellen een toetsingskader voor Tiny houses en een beleidslijn voor vrijkomende agrarische bebouwing op.
Prognose NJN	• We realiseren in 2023 voor 230 woningen harde plancapaciteit: ▲ • Inzet gericht actief grondbeleid: ● • Opstellen toetsingskader voor Tiny houses en een beleidslijn Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB): ●■
Toelichting NJN	• De harde plancapaciteit is in 2023 met 116 woningen toegenomen. Er is een aantal beperkende factoren die de uitwerking van de plannen vertragen (o.a. stikstof, PFAS, inspraaktrajecten). • We zijn bezig met het verwerven van grondposities. • Het Beleidskader Tiny houses is door het college vastgesteld. • Bij de behandeling van de perspectiefnota is de motie over het ontwikkelen van VAB-beleid aangenomen. De provincie wil graag samen met de gemeenten een beleidskader opstellen voor erven met vrijkomende agrarische bebouwing. Hierover lopen op dit moment de gesprekken. Hoe dit voor Steenwijkerland gaat uitpakken is op dit moment nog niet duidelijk. Vanuit de gemeente leggen we ook een relatie met de gebiedsprocessen die in het kader van de stikstofproblematiek worden gevoerd.

Doel	**Voldoende passende en betaalbare woningen**
Beoogd resultaat	Tenminste 30% van de nieuwbouwwoningen is een sociale huur- of koopwoning.
Actie 2023	• We voeren samen met de woningcorporaties de jaarschijf 2023 van de Prestatieafspraken Steenwijkerland 2023-2027 uit.

	• We voeren de rijkstaakstelling voor de huisvesting van statushouders uit. • We realiseren huisvesting voor specifieke doelgroepen zoals standplaatsen voor de huisvesting van woonwagenbewoners. • We voeren pilots wonen en zorg uit.
Prognose NJN	• Met de woningcorporaties de jaarschijf 2023 van de Prestatieafspraken Steenwijkerland 2023-2027 uitvoeren: ● • Uitvoeren rijkstaakstelling voor de huisvesting van statushouders: ▲ • We realiseren huisvesting voor specifieke doelgroepen zoals standplaatsen voor de huisvesting van woonwagenbewoners: ■ • We voeren pilots wonen en zorg uit: ■
Toelichting	• De taakstelling voor statushouders is dit jaar toegenomen, het aantal mutaties juist gedaald. De vraag of we de taakstelling voor dit jaar gaan halen, is mede afhankelijk van het aantal na-reizigers. • Aan de Parralelweg zijn vijf tijdelijke standplaatsen toegevoegd. Aan de Verlaatseweg worden in 2024 nog 5 tijdelijke standplaatsen toegevoegd. Beide in Steenwijk. We onderzoeken samen met de woningcorporaties mogelijkheden van structurele uitbreiding. • De behoefte aan woonzorgoplossing is verder in beeld en op basis daarvan zijn verkennende gesprekken gevoerd, zowel intern als met betrokken organisaties. Zoals Kamers met aandacht, die woonoplossingen biedt aan jongeren die o.a. uitstromen uit jeugdinstellingen. Voorstel voor een pilot hiervoor wordt najaar uitgewerkt. De pilot beschermd thuis is per augustus gestart. Daarbij wordt voorzien in 24uurs beschikbaarheid van begeleiding in de thuissituatie voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. In alle gevallen is er sprake van kleinschalige maatwerkoplossingen.

Doel	**Faciliteren van eigen inwoners initiatieven in de kernen**
Beoogd resultaat	Het realiseren van eigen woningbouwinitiatieven voor en door eigen inwoners.
Actie 2023	• We faciliteren (collectieve) wooninitiatieven van eigen inwoners, zodat onder andere starters en ouderen in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. • We maken met 2 kernen afspraken over de invulling van woningbouwmogelijkheden.
Prognose NJN	• Faciliteren (collectieve) wooninitiatieven van eigen inwoners: ● • Afspraken met 2 kernen over woningbouwmogelijkheden: ●
Toelichting NJN	In vrijwel alle kernen voeren we gesprekken over de mogelijkheden van woningbouw binnen de desbetreffende kern. We zijn onder andere actief in Wanneperveen, Giethoorn en Kuinre. We zijn in Oldemarkt in de startfase. Daarnaast zijn we bezig met het opstellen van kaders voor CPO. Hierbij benoemen we ook de mogelijkheden voor ondersteuning van een CPO.

2. Projecten/ investeringen Programmabegroting 2023-2026

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2023-2026:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2023-2026				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Opgave woningbouw Steenwijkerland (uitbreiding team en werkbudget)	■	Ja	Nee	Nee

Toelichting op de afwijking van de prognose:	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	1 fte is structureel ingevuld en een deel is ingevuld met inhuur.
Wat zijn de oorzaken?	Huidige arbeidsmarkt. Er zijn geen geschikte kandidaten
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Het niet altijd snel kunnen opschalen in capaciteit kan leiden tot vertraging in projecten. Dit kan leiden tot achterstanden. Wij gebruiken de gelden om daar waar het knelpunt is zo snel mogelijk tot een organisatorische oplossing te komen. Om de interne capaciteit niet de oorzaak van vertraging te laten zijn.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Deel van het structurele budget over 2023 wordt niet benut.
Welke maatregelen stellen we voor ?	Actieve werving op de arbeidsmarkt en een andere manier van werven zoeken. Zo hebben wij een van onze RO-ers gevonden via onze netwerkborrel. We zetten waar nodig gerichte search in. . Op dit moment zijn wij bezig met een extern bureau om gericht vaste mensen te vinden.

3. Nadere wijzigingen

Financiële mutatie nr. 1 : Omgevingsvergunningen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De verwachting is dat er een bedrag ter hoogte van € 500.000 aan extra leges wordt ontvangen.
Wat zijn de oorzaken?	De leges die betaald worden voor omgevingsvergunningen zijn in de begroting 2023 geraamd op een bedrag van € 1.956.970. De verwachting is dat de inkomsten uit leges € 500.000 hoger uitvallen. Er zijn drie grote aanvragen geweest die tezamen al een bedrag aan leges van € 1.182.000 opleveren.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, vergunningverlening is een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er wordt een bedrag van € 500.000 meer aan leges omgevingsvergunningen ontvangen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Het extra te ontvangen bedrag wordt verwerkt in de begroting.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	We verwachten € 500.000 meer aan legesinkomsten dan is begroot in 2023.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Geen tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 2: Extra middelen voor starterslening	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is nog geen afwijking maar het budget voor startersleningen bij SVn op bijna op. Om lening te kunnen blijven verlenen wordt om een budget van € 1 miljoen gevraagd.
Wat zijn de oorzaken?	Het eerder beschikbare bedrag is (bijna) geheel uitgeleend. Op dit moment kunnen geen startersleningen meer worden aangevraagd omdat bij positieve beoordeling de in behandeling zijnde startersleningen het beschikbare budget geheel uitgeleend is.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	We helpen starters op de woningmarkt om eerder een woning te kunnen kopen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Dit bedrag wordt onttrokken aan de reserve Volkshuisvesting. Het bedrag wordt gestort in het fonds bij SVn voor de starterslening van de gemeente Steenwijkerland. Het is een revolverend fonds. De middelen komen weer terug in het fonds. Mocht de gemeente stoppen met de starterslening, dan komen de middelen, inclusief rente, afhankelijk van de looptijd van de dan nog lopende leningen, terug in het fonds.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing. De rentelasten zullen met ingang van 2024 met € 30.000 stijgen. In 2023 is er een kleine rentestijging van 5.000.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Om startersleningen te kunnen blijven toekennen is een extra budget van € 1 mln. benodigd.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De rentestijging van de afgelopen jaren heeft gevolgen voor de mogelijkheden om gebruik te maken van de startersleningen. Het beschikbare krediet kan naar behoefte ingezet worden bij de SVn.

Financiële mutatie nr.3: Gebiedsontwikkeling Eeserwold	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Aan verwachte uitgaven voor een externe projectleider is een bedrag benodigd van € 75.000. Hier tegenover staan inkomsten van € 107.000 van projectontwikkelaars (een bijdrage in de plankosten, gebaseerd op een prijs per m2).
Wat zijn de oorzaken?	Voor de werkzaamheden rondom gebiedsontwikkeling Eeserwold is nog een bedrag benodigd in 2023 van € 75.000.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen gevolgen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is nog een bedrag benodigd van € 75.000 voor de laatste werkzaamheden rondom de gebiedsontwikkeling Eeserwold. Er wordt echter nog € 107.000 aan inkomsten verwacht van projectontwikkelaars.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Aan de uitgavenkant dient een bedrag te worden geraamd van € 75.000 en aan de inkomstenkant van € 107.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Project zal nog niet worden afgerond in 2023. Voor 2024 is nog geen zicht op kosten en eventuele opbrengsten.

4. Actualiteiten en kansen/uitdagingen met betrekking tot dit programma

De kansen en uitdagingen in relatie tot het bestuursprogramma 'Woningbouw' zijn als volgt:

Kansen:

- De bestuurlijke focus/aandacht vanuit het rijk en provincie.
- De krapte op de woningmarkt, waardoor extra subsidiestromen en innovatieve oplossingen ontstaan, of flexibiliteit in regelgeving.
- Inzet op fabrieksmatige woningbouwproducten.
- We zijn in onderhandeling met partijen voor locaties (gronden) voor woningbouw.
- Actualiseren/herinrichting complex Kornputkwartier is een kans om te zorgen voor en beter aanbod voor onze mensen.

Uitdagingen:

- Actualiseren / herinrichting complex Kornputkwartier
- Capaciteitstekorten (dit betreft zowel mensen als (bouw)materialen).
- Financierbaarheid van woningen (gestegen bouwkosten en hypotheekrente).
- Huisvesting statushouders (toenemende taakstelling-teruglopende mutaties).
- Huisvesting ontheemden.
- Implementatie Omgevingswet.
- Stikstof/PFAS.
- Juridische procedures

Uitdaging Kornputkwartier

De uitdaging voor met name het woningbouwcomplex Kornputkwartier behoeft een toelichting. Dit complex heeft het grootste risico in zich omdat de boekwaarde hiervan nog € 8,6 mln. bedraagt. Na enkele jaren van grote verkopen stagneert de verkoop in 2023. De tijdsplanning verandert, de marktbehoefte wijzigt, stikstof, PFAS, kostenstijgingen en renteontwikkelingen hebben gevolgen voor de fasering. De koopbehoefte heeft gevolgen voor een kritische analyse van een mix van koop, huur vrije kavels etc. In het huidige programma zijn met name vrije kavels opgenomen in het nog uit te geven deel van het complex. Aanpassing van de indeling zal een negatief effect hebben op het resultaat van de grondexploitatie. Deze omvang is op dit moment nog niet bekend en wordt geëffectueerd bij de jaarrekening 2023.

2.2 Werk en Economie

Werk en Economie	Prognoses: ● = op koers ■ = specifieke aandacht vereist ▲ = er zijn problemen **X** = geen gegevens bekend

Hieronder rapporteren we over de voortgang op de doelen en beoogde resultaten uit de begroting voor het bestuursprogramma 'Werk en economie'.

1. Stand van zaken doelen en beoogde resultaten

Doel	**Versterken van de werkgelegenheid door opleiden gekwalificeerd personeel en mismatch arbeidsmarkt tegengaan**
Beoogd resultaat	Economische sectoren die van belang zijn voor onze economie, hebben meer arbeidspotentieel beschikbaar.
Actie 2023	• Het ondernemersinitiatief Horeca College Weerribben-Wieden (HCWW) wordt aangejaagd en opgeleverd. • Regionale Praktijk Academie (RPA) wordt doorontwikkeld en er wordt een verkenning gedaan naar de mogelijkheden voor uitbreiding met sectoren metaal, bouw en autotechniek. • Vernieuwing aanpak Arbeidsmarktbeleid 'Actieplan Werk(t) 2.0'. • De Stapelbanen worden bij meer bedrijven ingezet en de werkzaamheden daarvoor worden overgedragen aan De Werkcoöperatie de Middelcirkel (WCDM).
Prognose NJN	●
Toelichting NJN	- Het Horeca College Weerribben-Wieden gaat in september van start met de eerste groep leerlingen. Inmiddels hebben de ondernemers zich ook verenigd in een autonoom stichtingsbestuur. De projectleiding en coördinatie ligt bij het collectief van ondernemers zelf Na september is het een op zichzelf-staande entiteit. - Het doorontwikkelplan is in co-creatie met de deelnemende bedrijven opgesteld. Inmiddels is het duidelijk dat de sectoren bouw, horeca en metaal zullen gaan aansluiten bij de RPA. - Het vooronderzoek (feiten en cijfers) voor de Regionale Economische Agenda (REA) is opgeleverd, Naar aanleiding van deze gegevens maken we een 'foto van de Steenwijkerlandse economie'. Een eerste uitwerking wordt gemaakt en deze wordt na de zomer voorgelegd aan een 'denktank' met daarin een aantal constructieve meedenkers. Deze verdere uitwerking wordt in het najaar voorgelegd aan een grote groep ondernemers en betrokkenen in een brede zetting. Zo hopen we begin volgend jaar met deze input tot een gedragen (REA) te komen, waar we de komende jaren inzet op kunnen plegen. - De pilot Stapelbanen is afgerond en de resultaten en inzichten worden na de zomer met de raad gedeeld.

Doel	**Verbetering externe en interne dienstverlening aan ondernemers**

Beoogd resultaat	Verhoging tevredenheid dienstverlening aan ondernemers en meer ruimte voor ondernemersinitiatieven.
Actie 2023	• We richten een fonds in voor aanjaagbudget voor initiatieven van ondernemers, op het gebied van bijvoorbeeld arbeidsmarkt, circulariteit, vitale kernen of verduurzaming bedrijventerreinen. • Opstellen en uitvoeren prestatieafspraken Business Club Steenwijkerland (BCS). • Opstellen en uitvoeren Regionale Economische agenda. • We stellen een integraal draaiboek op voor onze dienstverlening aan ondernemers en voeren deze uit. • Verbetering communicatie en vindbaarheid accountmanagement. • Nieuwsbrief Economie wordt opgezet. • Uitvoering 'rode loper'-beleid voor het MKB. • Om ondernemersinitiatieven te bekijken bezoeken we minimaal 20 bedrijven.
Prognose NJN	●
Toelichting NJN	- In samenwerking met het georganiseerde bedrijfsleven wordt momenteel verkend hoe het fonds/aanjaagbudget het best kan worden ingezet: Verkend wordt welke problemen urgent zijn en hoe we kunnen aanjagen. - De prestatieafspraken 2023/2024 tussen de gemeente en de BCS zijn inmiddels afgerond en bestuurlijk vastgesteld. Er is gestart met de eerste activiteiten - Zie vorige punt 'Regionale Economische Agenda' deze analyse is de basis voor de REA die we eind dit jaar op willen leveren. - Er ligt een intern verbeterplan voor de dienstverlening. Via een informatienota zal de gemeenteraad na de zomer geïnformeerd worden over de voortgang en de wijze waarop we gaan werken aan een het verder verbeteren van de dienstverlening aan ondernemers - De accountmanagers zijn het gezicht en aanspreekpunt voor het bedrijfsleven. Zowel online als fysiek presenteren zij zich. Dat betekent ook dat zij veel 'in het veld' zijn en intermediair tussen de ondernemersvraag en de interne organisatie. - Op dit moment draait er een pilot voor een nieuwe nieuwsbrievensysteem voor het domein sport. Waarna deze positief is afgerond kunnen we dit middel in gaan zetten voor een nieuwsbrief voor ondernemers. - Rode loper beleid is de afgelopen maanden opgepakt en er is snelheid gemaakt. Het plan van aanpak en de wijze waarop we nieuwe bedrijven / ondernemers in onze gemeente welkom gaan heten en hoe we aandacht besteden aan jubilea bij bedrijven is bepaald. In het najaar is het beleid operationeel. - Zowel ambtelijk als bestuurlijk worden bedrijfsbezoeken gehouden.

Doel	**Voldoende ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijven**
Beoogd resultaat	Voldoende mogelijkheden voor bedrijven om uit te breiden en bestaande ruimte te intensiveren.

Actie 2023	• Opstellen plan van aanpak voor bedrijventerreinen met een acute ruimtebehoefte of revitaliseringvraag. • Verbeteren van de kwaliteit op de bedrijventerreinen. We voeren projecten uit om de veiligheid van de bedrijfsterreinen te verbeteren en deze toekomstbestendig te maken. • We maken bestuurlijke afspraken met de provincie over uitbreiding van werklocaties voor de lokale behoefte.
Prognose NJN	●
Toelichting NJN	- Dit is benoemd als een van de projecten die in samenwerking met de BCS wordt opgepakt in de prestatieafspraken. De komende maanden wordt dit project opgepakt. - De bestuurlijke afspraken met de provincie over de uitbreiding van de werklocaties zijn gemaakt. Deze zijn tevens door het college bekrachtigd.

Doel	**Duurzame bedrijven**
Beoogd resultaat	Zoveel mogelijk bedrijven hebben een 'groen-verdienmodel'.
Actie 2023	• Starten inventarisatie van de stand van zaken en ambities van ondernemers (hoe circulair is ondernemend Steenwijkerland?). • Opstellen van een actie-agenda voor circulaire projecten voor een of meerdere bedrijfssectoren (2024 gereed).
Prognose NJN	●
Toelichting NJN	De accountmanagers hebben gesprekken met veel ondernemers. Duurzaamheid en circulariteit zijn hierbij onderwerpen die besproken worden. Tevens worden de thema's duurzaamheid en circulariteit meegenomen in het opstellen van de Regionale Economische Agenda. We verwachten eind 2023 niet alleen een beeld te hebben van de stand van zaken, maar ook de kansen die er liggen op het gebied van Circulariteit en Duurzaamheid voor ondernemend Steenwijkerland. De actie agenda voor circulaire projecten zal hier een nadere uitwerking van zijn.

2. Projecten/ investeringen Programmabegroting 2023-2026

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2023-2026:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2023-2026				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Arbeidsmarktbeleid, extra bedrijventerreinen en ondersteuning ondernemersinitiatieven	●	Ja	Ja	Nee
2. Renovatie Kadoelerbrug (gemeentelijke bijdrage)	●	Ja	Ja	Nee
3. Ontwikkeling verduurzaming/transitie defensie	●	Ja	Ja	Nee

3 Nadere wijzigingen

Financiële mutatie nr 1. Grondzaken algemeen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Overschot op de budgetten voor grondzaken algemeen
Wat zijn de oorzaken?	Op de budgetten voor grondzaken algemeen worden kosten en opbrengsten geboekt van de verkoop groenstroken, huren en pachten van gronden, verkopen onroerend goed e.d.. Door de verkoop van een woning is een overschot ontstaan van € 150.000.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is een overschot van € 150.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Het bedrag van € 150.000 kan toegevoegd worden aan het saldo Najaarsnota 2023.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Niet van toepassing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 2: Kermissen en evenementen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 10.000 incidenteel
Wat zijn de oorzaken?	Vervanging van vier bokken met dranghekken. De nog oude bokken en hekken zijn beschadigd en krom. Ze zijn niet meer representatief en veilig. De afgelopen jaren zijn er al mondjesmaat oude bokken vervangen. Nu rest nog de vervanging van vier bokken met hekken.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Neen
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Bokken en hekken van dezelfde kwaliteit en uitstraling. Van de nieuwe bokken passen er twee op de vrachtwagen. Van de oude bokken past er maar één op de vrachtwagen. Met de nieuwe bokken voorkomt het een extra rit heen en weer rijden.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een overschrijding van het budget
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€ 10.000 incidenteel.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Meer evenementen en markten waardoor er meer vraag naar ondersteuning met hekken. Dit wordt geborgd in een nieuw evenementenbeleid.

Financiële mutatie nr 3. : Horeca college	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Project Horeca college Weerribben Wieden
Wat zijn de oorzaken?	De provincie Overijssel heeft een subsidie beschikbaar gesteld voor het project Horeca College Weerribben Wieden van maximaal € 88.200.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Zoals eerder gemeld heeft het project enige vertraging opgelopen. Er was nog een restant budget uit 2022. Voor het seizoen 2023/2024 kunnen nu deze middelen van de Provincie worden ingezet om het project vlot te trekken.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Voorgesteld wordt om de beschikbare subsidie toe te voegen aan het budget voor het project Horeca College Weerribben Wieden.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Niet van toepassing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

4 Actualiteiten en kansen/uitdagingen met betrekking tot dit programma

De kansen en uitdagingen in relatie tot het bestuursprogramma 'Werk en economie'' zijn als volgt:

Kansen:

- ▲ Het afnemen van de coronamaatregelen heeft ook een gunstig effect op de bedrijvigheid.
- ▲ Goede samenwerking met het georganiseerd bedrijfsleven, ook ten aanzien van circulariteit, duurzaamheid en (energie)transitie. Ondernemers zijn zich bewust van deze veranderingen en willen met gemeente hierop investeren.
- ▲ We zijn in onderhandeling met een partij voor een locatie (grond) voor een bedrijventerrein.

Uitdagingen:

- ▼ De arbeidsmarkt is krapper dan ooit en zeker de toeristische sector en de horeca hebben grote problemen personeel te vinden. En dit zien we in eigenlijk alle sectoren.
- ▼ De verwachting is dat Nederland grotere gevolgen van de oorlog zal ondervinden dan andere Europese landen. De Nederlandse economie is sterker afhankelijk van de internationale handel en daarom zal de werkloosheid verder oplopen en de koopkracht voor Nederlandse consumenten dalen. Dit heeft lokaal ook zijn weerslag.
- ▼ De stikstofcrisis raakt veel ambities van het nieuwe kabinet zoals woningbouw, infrastructuur en energietransitie. Dit heeft ook lokaal zijn invloed, ook voor bedrijven.

2.3 Samenredzaam

Samenredzaam	Prognoses: ● = op koers ■ = specifieke aandacht vereist ▲ = er zijn problemen **X** = geen gegevens bekend

Hieronder rapporteren we over de voortgang op de doelen en beoogde resultaten uit de begroting voor het bestuursprogramma 'Samenredzaam'.

1 Stand van zaken doelen en beoogde resultaten

Doel	**Voorkomen van (ernstige) geldzorgen**
Beoogd resultaat	Minimaal 50% van de doelgroep voor het minimabeleid maakt gebruik van de minimavoorzieningen (2022: 30%).
Actie 2023	• We maken een actieplan met onze aanpak richting werkgevers over schuldensignalering en schuldhulp voor werkgevers. • In het kader van vroegsignalering hebben we met minimaal 25 inwoners per maand intensief persoonlijk contact. • We vergroten bekendheid van het Geldloket Steenwijkerland bij inwoners en werkgevers.
Prognose NJN	●
Toelichting NJN	Dankzij inzet van de Voorzieningenwijzer, de informatiemedewerker en het succes van de energietoeslag ligt het gebruik van de minimaregelingen op 29,1% (stand juni 2023). We liggen daarmee op koers om het gestelde doel, minimaal 50% van de doelgroep voor het minimabeleid maakt gebruik van de minimavoorzieningen, te behalen. Het actieplan voor werkgevers is in de maak en gereed Q4 2023. Binnen de gemeente is een werkgroep gevormd die op regelmatige basis overlegd. Door ontwikkelingen bij de Belastingdienst, het invorderen van schulden ontstaan tijdens de coronaperiode en de verwachte problemen voor ondernemers, hebben we de focus op dit moment voornamelijk gelegd op de toegang. Waar komt de ondernemer met geldzorgen binnen (gemeente en het Geldloket), met welke hulpvraag en wat is de verdere routing (Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ)), Kredietbank Nederland (KBNL), Zuidweg&Partners). Samen met de accountmanager bedrijven zijn de grotere bedrijven in kaart gebracht en zullen vanuit het Geldloket de presentaties 'financieel fitte werknemers' gepland worden. Naar verwachting zullen de 1ste presentaties in september worden gegeven. Vroegsignalering Vanuit de vroegsignalering is er, afhankelijk van het soort melding, (intensief) contact. Gebleken is dat niet alleen bijstandsgerechtigden moeite hebben met het betalen van de vaste lasten, maar ook de middeninkomens. Bij dubbele meldingen (bijvoorbeeld energie en zorg), hoge achterstanden en huurachterstanden werd er aangekondigd een huisbezoek afgelegd.

	Overige meldingen kregen een brief, mail, Whatsapp of werden telefonisch benaderd. Gemiddeld waren dit 41 inwoners per maand. Inwoners weten over het bestaan van het Geldloket als ook van de hulp die de gemeente biedt vanuit de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS). Inwoners weten waar ze zich kunnen melden bij het hebben van geldzorgen en dat gebeurt dan ook regelmatig nog na het oorspronkelijke contact vanuit de vroegsignalering. Vergroten bekendheid Geldloket Steenwijkerland Er zijn diverse presentaties gegeven over het Geldloket in de verschillende kernen binnen de gemeente, waarvan sommige in samenwerking met het seniorenplatform. De presentaties zijn gezamenlijk gegeven met de informatiemedewerker van het sociaal domein en zijn door vele partijen enthousiast ontvangen. Het Geldloket is aangesloten bij de aanpak en acties vanuit geWoon besparen en daarnaast heeft het Geldloket diverse activiteiten bezocht (o.a.. Open dag RIBW, Baby- en Peutermarkt) om inwoners bewust te maken van geldzorgen en de hulp en mogelijke oplossingen die het Geldloket kan bieden. Het Geldloket is ook betrokken in het onderzoek naar de toegang van de ondernemer met Geldzorgen. De informatiemedewerker is aanwezig op diverse locaties in de gemeente, inwoners weten haar, door haar toegankelijkheid en kennis over regelingen en toeslagen, goed te vinden. Daarnaast heeft zij voor inwoners met geldzorgen een signalerende verwijzende rol naar o.a. het Geldloket en schuldhulp. Het Geldloket onderzoek hoe aansluiting kan worden gezocht bij de bestaande spreekuren van de informatiemedewerker in de diverse kernen.

Doel	**Alle kinderen kunnen veilig thuis opgroeien (beweging van nul)**
Beoogd resultaat	Het aantal uithuisplaatsingen terugbrengen van 1,6% naar het landelijk gemiddelde van 1,1% (periode 2022-2026)
Actie 2023	• Het aantal huisartspraktijken met een spreekuur van een jeugdconsulent breiden we uit van 2 naar 4. • Vanaf het schooljaar 2023-2024 hebben alle scholenkoepels 1 of meer jeugdconsulenten ter beschikking. • Met onze (lokale) ketenpartners smeden we een coalitie om uithuisplaatsingen te voorkomen.
Prognose NJN	●
Toelichting NJN	• De jeugdconsulent heeft in 2023 een dag in de week spreekuur bij de drie huisartsenpraktijken welke vallen onder het Gezondheidscentrum 'De Allee' in Steenwijk. In de periode van half februari t/m half juli heeft de jeugdconsulent 20 jeugdigen gezien en in totaal 62 gesprekken gevoerd. Daarmee heeft ze 11 jeugdigen niet door hoeven te verwijzen naar de gespecialiseerde GGZ-jeugdzorg. Er is sprake van normaliseren en minder jeugdigen worden naar de gespecialiseerde jeugdzorg doorverwezen. Met twee andere huisartsenpraktijken zijn gesprekken gevoerd om in september 2023 te starten met de inzet van een jeugdconsulent. Dit vraagt om extra capaciteit binnen het reguliere team om de reguliere werkzaamheden te kunnen continueren maar geeft

	tegelijkertijd besparing op de geïndiceerde jeugdzorg (budgettair neutraal). In de Perspectiefnota is dit financieel vertaald. • De inzet van een jeugdconsulent en een schoolmaatschappelijk werker (vanuit Sociaal werk De Kop) is van start gegaan in het voorjaar van 2023. Vanuit een lerend model wordt kennis, kunde en expertise gedeeld vanuit de verschillende domeinen (onderwijs en jeugdzorg). De verschillende professionals hebben een gezamenlijke training gevolgd over rollen, taken en verschillende wetten, verantwoordelijkheden en eigenaarschap. Op 3 locaties werken de verschillende professionals met elkaar samen en leggen de nadruk op normaliseren en positieve gezondheid waar kan en specialiseren waar nodig. Hiermee zien we dat kinderen en hun gezinnen de juiste hulp ontvangen passend bij de hulpvraag. • Samen met (lokale) ketenpartners – sociaal werk, onderwijs, jeugdzorgaanbieders, jeugdbescherming, GGZ, Veilig Thuis en de Beweging van 0 – werken we aan het beter signaleren en bespreekbaar maken van huiselijk geweld en kindermishandeling. Hiermee willen we de drempel verlagen voor ouders om hun hulpvraag te stellen als sprake is van huiselijk geweld. In het voorjaar hebben de professionals van de ketenpartners een training gevolgd in samenwerking met De Beweging van 0 en het NJI (Nederlands Jeugd Instituut). Daarnaast is een structureel overleg met de kerngroep van ketenpartners waarin we initiatieven ontwikkelen waarbij we het klimaat creëren waarin ouders om hulp durven te vragen als er sprake is van huiselijk geweld. Een voorbeeld is het organiseren van het toneelstuk IJS. Een voorstelling waar ruim 100 professionals en 70 belangstellenden/inwoners bij aanwezig zijn geweest.

Doel	**Voorkomen van overbelasting van mantelzorgers**
Beoogd resultaat	Vermindering van het aandeel mantelzorgers dat zich zwaar belast voelt (2020: 12%).
Actie 2023	• Onderzoeken van de ondersteuningsbehoefte onder mantelzorgers. • Het aanbod voor respijtzorg (iemand of een organisatie die de zorg overneemt van de mantelzorger) actualiseren met nieuwe vormen.
Prognose NJN	■
Toelichting NJN	- Het onderzoek is nog niet gestart. Er wordt een projectleider/ onderzoeker aangesteld om dit onderzoek uit te voeren. In het 4e kwartaal van 2023 gaat het onderzoek beginnen. - Naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek zal zo nodig het aanbod voor mantelzorgondersteuning en/ of respijtzorg worden geactualiseerd. Dit gaat niet lukken in 2023. Dit onderdeel voeren we uit in het voorjaar van 2024.

Doel	**Mensen met een psychische kwetsbaarheid kunnen zelfstandig wonen**
Beoogd resultaat	Via de opbouw van beschermd-thuis formules verminderen van het gebruik van beschermd-wonen plekken met 30% (2026 t.o.v. 2022).
Actie 2023	• Aanstellen kwartiermaker.

	• Actieplan opstellen om de Toekomstvisie Beschermd wonen uit te voeren. In dit plan wordt opgenomen: - de ontwikkeling van lokaal beschermd thuis-formules in overleg met zorgpartijen en; - de ontwikkeling van vernieuwend woonzorg-aanbod; - en de doorontwikkeling Wmo.
Prognose NJN	●
Toelichting NJN	De kwartiermaker is aan de slag met het inregelen van de nieuwe taak, beschermd wonen, in onze lokale toegang. Per 1 oktober 2023 is dit gereed, zodat consulenten zijn gestart met inwerken (om vanaf 1 januari 2024 het beoordelen van meldingen beschermd wonen zelf te doen). Daarvoor is capaciteit en (Ggz)kennis aan het uitvoeringsteam toegevoegd, onder meer via de GGD IJsselland. Lokaal wordt gewerkt vanuit de principes van casus- en procesregie (doorontwikkeling Wmo) en actief wordt gevolgd hoe hulpvragen zich ontwikkelen en welke ondersteuning passend is. Met centrumgemeente Zwolle, die tot de invoering van het nieuwe financiële verdeelmodel/woonplaatsbeginsel de rijksmiddelen voor beschermd wonen ontvangt voor de regio, zijn via een convenant afspraken gemaakt over de verdeling van taken en middelen. Per 1 augustus is de inkoopovereenkomst met 4 zorgaanbieders voor Beschermd thuis ingegaan. Ook het eerste ondersteuningstraject is gelijk 1 augustus van start gegaan en een aantal andere casussen zijn actief verkend. Met dit aanbod van begeleiding thuis met een 24-uurs beschikbaarheid, leveren we en belangrijke bijdrage aan onze ambitie om langer/weer zelfstandig wonen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid mogelijk te maken. Beschermd thuis zetten we in eerste instantie pilotmatig in voor de duur van 2 jaar met een bereik van ca. 5 à 10 inwoners. Met woningcorporaties zijn nadere samenwerkingsafspraken gemaakt voor de toewijzing van woningen aan inwoners die meedoen aan deze pilot. Naast Beschermd thuis zijn meer formules verkend op het snijvlak van wonen met zorg, zoals Kamers met aandacht en Gemengd wonen.

Doel	**Vitaal ouder worden**
Beoogd resultaat	Toename van het percentage ouderen dat een goede gezondheid ervaart (2022:72%).
Actie 2023	• Uitvoering project Samen in beweging Clingenborgh. • Uitvoering van de plannen vanuit het sport- en beweegakkoord, zoals de inzet van de buurt-sport coach. • Opstellen van een plan van aanpak om te komen tot een actieprogramma vitale ouderen in 2024 (aangenomen amendement tijdens de begrotingsbehandeling op 8 november 2022).
Prognose NJN	• Uitvoering project Samen in beweging Clingenborgh: ● • Uitvoering van de plannen vanuit het sport- en beweegakkoord, zoals de inzet van de buurt-sport coach: ● • Opstellen van een plan van aanpak om te komen tot een actieprogramma vitale ouderen in 2024: ■

Toelichting NJN	• <u>Uitvoering project Samen in beweging Clingenborgh:</u> Het project Samen in Beweging in Clingenborgh is afgerond. De samenwerking in de wijk met verschillende partijen wordt in het reguliere werk meegenomen. • <u>Uitvoering plannen vanuit Sportakkoord</u> Er worden in het najaar fittesten georganiseerd in Steenwijk en Oldemarkt. Het aanbod van sport- en bewegen en cultuur wordt zichtbaar gemaakt in Max Vitaal. • <u>Opstellen van een plan van aanpak om te komen tot een actieprogramma vitale ouderen in 2024</u> - In het najaar van 2023 maken we een start met het opstellen van het uitvoeringsplan van het gezondheidsbeleid 2023-2026. Hieronder vallen ook activiteiten gericht op preventie en gezondheid voor ouderen. - Er is een projectleider 'vitaal ouder worden' aangesteld die uitvoering zal geven aan het amendement 'vitaal ouder worden'. In Q4 2023 zal een plan van aanpak (procesvoorstel) worden opgeleverd om te komen tot een actieprogramma 'Vitaal Ouder worden'. In het amendement wordt gesteld dat er bij de PPN 2024 (juli 2023) financiële middelen worden aangevraagd voor de uitvoering van het actieprogramma. Dit is niet haalbaar. Financiële middelen worden – indien nodig – aangevraagd zodra het actieprogramma gereed is. <u>Overige ontwikkelingen (huisbezoeken 75+)</u> Halverwege 2023 waren er 13 vrijwilligers getraind die 130 75+-ers hebben bezocht voor de pilot Huisbezoeken 75+-. Met Sociaal Werk de Kop wordt overlegd over een eventueel vervolg na deze pilot.

2 Projecten/ investeringen Programmabegroting 2023-2026

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2023-2026:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2023-2026				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Als rondkomen niet (meer) lukt	●	Ja	Ja	Nee
2. Mantelzorg/respijtzorg	●	Ja	Uitstel	Nee
3. Beweging van nul	●	Ja	Ja	Nee
4. Van beschermd wonen naar beschermd thuis	●	Ja	Ja	Nee

3 Nadere wijzigingen

Financiële mutatie nr. 1: Toegang Beschermd wonen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In de Perspectiefnota van dit jaar is een incidenteel bedrag van € 85.000 (1 fte) opgenomen voor de overkomende taak Beschermd wonen vanaf 2024. Dit ter ontlasting van het bestaande team, zodat nieuwe meldingen opgepakt kunnen worden. Er is vertraging opgelopen waardoor een gedeelte van het bedrag doorgeschoven moet worden naar het jaar 2024.
Wat zijn de oorzaken?	Vertraging in proces van overheveling van regionale naar lokale toegang als gevolg van uitstel landelijke financiële verdeelmodel en het arbeidsjuridische proces van overgang van personeel van de GGD IJsselland naar de lokale toegang.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, Beschermd wonen (Wmo).
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Door de vertraging van de start van de lokale toegang (niet geheel in 2023, maar per 2024) wordt dit najaar gestart met inwerken/inregelen zodat mensen kennis eigen kunnen maken.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De kosten bedragen in totaal € 85.000 waarvan € 20.000 in de periode van oktober - december 2023 wordt ingezet en het resterende bedrag ter hoogte van € 65.000 in 2024.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Er vindt een verschuiving van budget plaats van 2023 naar 2024 (€ 65.000)..
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 2: Beschermd wonen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De regio Beschermd wonen (Zwolle e.o.) heeft over het jaar 2022 een positief rekeningresultaat, wat tot gevolg heeft dat er in 2023 een incidenteel voordeel voor onze gemeente ontstaat van € 1 miljoen. Ook over het jaar 2023 wordt een fors positief rekeningresultaat verwacht door de regio. Voorgesteld wordt de helft van dit voordeel op te nemen in de begroting 2024. Het gaat dan om een bedrag ter hoogte van € 1,4 miljoen.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, Beschermd wonen (Wmo).
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	In 2023 wordt een bedrag ontvangen van € 1 miljoen. In de begroting 2024 wordt een bedrag opgenomen van € 1,4 miljoen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Er wordt extra geld ontvangen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 3: Vrijval ESF subsidie Participatie	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In het verleden is gebruik gemaakt van een subsidie van het Europees Sociaal Fonds (ESF). Deze subsidie is ingezet voor o.a. participatie en inburgering. Na afrekening resteert er een bedrag van € 150.000. Dit door de inzet van eigen personeel.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, participatie en inburgering.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De afrekening betreft een positief bedrag ter hoogte van € 150.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Er wordt extra geld ontvangen. Het gaat om een bedrag van € 150.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 4: Loonkostensubsidies	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het aantal inwoners met een loonkostensubsidie is toegenomen. Daarnaast zijn een aantal loonwaarden herzien. Daarbij is het minimumloon in 2023 in totaal met bijna 14% toegenomen. Dit heeft tot gevolg dat het aandeel wat wordt gesubsidieerd toeneemt met een bedrag van € 300.000.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, Participatie.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De kosten bedragen € 300.000 meer.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Een bedrag van € 300.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 5: Stijging wettelijk minimumloon (NoordWestGroep)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Per 1 januari 2023 is het wettelijk minimumloon met 10,5% verhoogd. Binnen de reguliere begroting van de NWG was deze stijging niet op te lossen en dreigde er een tekort. Dit tekort is bij de Perspectiefnota berekend op € 237.000 en extra toegekend aan de NWG. Het was op dat moment niet duidelijk in hoeverre het rijk ons zou compenseren voor de stijging van het minimumloon. Dit is inmiddels wel gebeurd bij de Meicirculaire 2023 (zie hiervoor ook de informatienota over de Meicirculaire). Het bedrag van € 237.000 krijgen wij dus weer terug.
Wat zijn de oorzaken?	Compensatie door het rijk.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, uitvoering Wsw.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een voordeel ter hoogte van € 237.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Een bedrag van € 237.000.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	We komen geen bedrag tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 6: Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Over de periode 2023 – 2026 ontvangen we van het rijk een Specifieke uitkering GALA. De inzet van de ontvangen budgetten moet aan bepaalde voorwaarden voldoen. Niet uitgegeven middelen moeten (uiteindelijk) worden terugbetaald aan het rijk. Daarom proberen we zoveel mogelijk bestaande activiteiten, waarvoor al budget is opgenomen in de begroting, onder te brengen bij de Specifieke uitkering van het rijk. Hierdoor ontstaat in het jaar 2023 een voordeel van € 140.000. Voor de uitwerking van het Gezondheidsbeleid (zie hiervoor de raadsvergadering van september 2023) is extra budget benodigd voor het begeleiden van de diverse projecten. De kosten hiervoor bedragen in 2023 € 45.000.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	In het jaar 2023 ontstaat een voordeel van € 95.000 (€ 140.000 - € 45.000).
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Zie bij gevolgen beschikbare middelen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Geen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 7: Kinderopvang Sociaal medische indicatie (SMI)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het aantal kinderen met een SMI-indicatie is verdubbeld ten opzichte van een paar jaar geleden. De oorzaak ligt binnen de toegenomen inzet van de regeling binnen het sociaal domein door een bredere integrale samenwerking. Daarnaast is er een toename van het aantal complexe casussen waarbij het inzetten van een SMI een laagdrempelig/snel relatief goed in te zetten instrument is. Er is in het jaar 2023 een nadeel ontstaan ter hoogte van € 100.000.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort van € 100.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Een bedrag van € 100.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Het meerjarig effect wordt bij de behandeling van de Perspectiefnota 2024 meegenomen.

Financiële mutatie nr. 8: Minimabeleid en schuldhulpverlening	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Wij willen het bereik van de bestaande inkomens- en duurzaamheidsregelingen voor inwoners vergroten. Hiervoor hebben wij o.a. een tijdelijke informatiemedewerker Geldloket aangenomen. De informatiemedewerker heeft als doel het voorkomen van financiële problemen en het ondersteunen van inwoners en het Geldloket. Netwerkpartners geven aan dat dit zeer zinvol is. Vanuit korte lijnen worden veel inwoners geholpen naar een gezond financieel leefklimaat. Voorgesteld wordt om de inzet van de informatiemedewerker Geldloket structureel te maken. De kosten hiervoor bedragen in 2024 € 40.000 en vanaf 2025 € 75.000. De inzet van de medewerker laat vanaf 2024 een structureel voordeel zien ter hoogte van € 50.000 op de kosten van schuldhulpverlening. Daarnaast ontstaat ook een structureel voordeel binnen het minimabeleid van € 25.000. Het budget schuldhulpverlening in het jaar 2023 wordt tot een bedrag van € 125.000 niet gebruikt.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	In het jaar 2023 ontstaat een voordeel van € 125.000. In het jaar 2024 ontstaat een voordeel van € 35.000. Vanaf het jaar 2025 verloopt de mutatie budgettair neutraal in de begroting.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Zie hierboven.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Geen tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 9: Laaggeletterdheid	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De onderuitputting op het budget Laaggeletterdheid in 2023 is tweeledig. Ten eerste was er de verhoging van het budget voor Laaggeletterdheid vanwege beschik-baarstelling van extra (rijks)WEB-middelen halverwege het jaar door verhoging van het budget voor educatie 2023 en de beschikbaarstelling van extra gelden voor taallessen voor Oekraiense vluchtelingen in de meicirculaire. Ten tweede is er in 2023 een aanzienlijke tijdsinvestering geweest op ontwikkelprojecten als de overgang van Taalpunt naar de bibliotheek, de doorontwikkeling van de organisatiestructuur van laaggeletterdheid en integratie van laaggeletterdheid in andere beleidsterreinen. Hierdoor kon minder geïnvesteerd worden in nieuwe programma's. Verder is de aanbesteding voor nieuwe taalklassen vertraagd. Dit resulteert in een incidenteel voordeel van € 112.000 in 2023. Vanaf 2024 is er naar verwachting een structreel voordeel van € 25.000.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.

Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	In 2023 een voordeel van € 112.000. Vanaf 2024 een structureel voordeel van € 25.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	In 2023 € 112.000. Vanaf 2024 structureel € 25.000.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Geen tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 10: Vitaal ouder worden	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Bij behandeling van de begroting 2023 heeft u een amendement aangenomen over vitaal ouder worden en hiervoor financiële middelen aan te vragen. Binnen de budgetten Gezond in de stad van de gemeente is nog geld beschikbaar om de kosten te dekken. Extra budget is hierdoor niet nodig.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Vanuit de Gids-middelen (€ 200.000) is in 2024 budget beschikbaar om een plan te maken om te komen tot een actieprogramma vitale ouderen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Geen tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 11: Oorlog in Oekraïne	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Door de oorlog in Oekraïne zijn miljoenen mensen hun land ontvlucht. Ook in onze gemeente vangen we vluchtelingen op. Op dit moment zijn dat er 375. Voor deze opvang worden uiteraard kosten gemaakt. Hierbij kan gedacht worden aan een vergoeding voor de beschikbaar gestelde hotelkamers, leefgeld, voeding etc.. De kosten van opvang van de Oekraïense vluchtelingen in Steenwijkerland over het jaar 2023 worden geschat op ongeveer € 8,5 miljoen
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De te maken kosten worden vergoed door het rijk met een specifieke uitkering. Wij gaan er vanuit dat alle kosten worden vergoed.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	De uitgaven worden gedekt door de uitkering van het rijk.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Naast de gemeentelijke opvang worden er binnen onze gemeente 125 Oekraïense ontheemden door particulieren opgevangen.

Overig

Scala

Op 22-3-2023 is stichting Scala-Centrum voor de Kunsten failliet verklaard nadat de surseance (uitstel) van betaling beëindigd is. De gemeente heeft over 2022 en 2023 een subsidie verleend ter stimulering van het naschoolse cultuureducatie voor inwoners van de gemeente Steenwijkerland. Nu de stichting failliet is verklaard kunnen zij niet voldoen aan de vereisten die de gemeente stelt in de Algemene Subsidie Verordening (ASV). De ASV voorziet niet in een hardheidsclausule bij faillissement. Om die reden kan het oordeel om tot vaststelling van de subsidie aan Scala over de jaren 2022 en 2023 niet via een collegebesluit worden genomen. Op basis van de aangeleverde gegevens van de curator Scala wordt aan de gemeenteraad geadviseerd de verleende subsidie 2022 en subsidie 2023 ongewijzigd vast te stellen.

4 Actualiteiten en kansen/uitdagingen met betrekking tot dit programma

De kansen en uitdagingen in relatie tot het bestuursprogramma Samenredzaam ' zijn als volgt:

Kansen:

Maatschappelijke ontwikkelingen

- Armoede krijgt in de landelijke media veel aandacht en hierdoor wordt het makkelijker bespreekbaar. Dit draagt bij aan het bereiken van meer inwoners en doelstellingen uit het programma Samenredzaam.
- Het bereik van de energietoeslag 2022 was hoog. Veel inwoners die eerder niet in beeld waren, hebben met de energietoeslag de weg naar de gemeente gevonden. We grijpen dit momentum aan om de overige minimaregelingen, de bijzondere bijstand en het Geldloket bij hen onder de aandacht te brengen.

Uitvoering sociaal domein

- Hervormingsagenda Jeugd 2023—2028: knelpunten in de jeugdzorg worden structureel aangepakt.
- Inzet van jeugdconsulenten bij huisartsenpraktijken zorgt voor meer passende hulp op de juiste plek. En minder instroom naar specialistische GGZ-jeugdzorg. Hierdoor is sprake van een minder grote wachtlijst voor GGZ-jeugdzorg en kunnen jeugdigen die deze GGZ-jeugdzorg wel nodig hebben, deze ook eerder ontvangen.
- Inzet van jeugdconsulenten op locaties primair onderwijs zorgt voor meer passende hulp op de juiste plek.
- Casusregie van veiligheidsmeldingen Huiselijk Geweld en Kindermishandeling– na triage door Veilig Thuis - van Steenwijkerlandse gezinnen/ huishoudens wordt vanaf 1-1-2024 belegd bij de lokale gemeentelijke toegang (USD). De lokale gemeentelijke toegang deed dit al voor 18-. Sociaal werk de Kop deed dit voor 18+. Op advies van Veilig Thuis IJsselland en in afstemming met Sociaal werk De Kop en de lokale toegang is besloten deze taak per 1 januari 2024 volledig bij de lokale toegang te beleggen.
- Nieuw onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau onderstreept dat een aanzienlijk deel van inwoners met een bijstandsuitkering problemen heeft, waardoor een betaalde baan (nog) niet realistisch is. Dit komt overeen met de Steenwijkerlandse aanpak zoals vastgesteld in het beleidskader 'Iedereen doet mee in Steenwijkerland'.

Gezond en Actief Leven Akkoord en Integraal Zorgakkoord

- Het gezondheidsbeleid is gebruikt als integraal plan ter onderbouwing van de aanvraag GALA-middelen 2024-2026. Hiermee voldoen we aan de voorwaarden van het rijk voor het ontvangen van de financiële middelen voor 2024-2026. In het najaar van 2023 vertalen we het gezondheidsbeleid naar een uitvoeringsplan voor 2024.
- Als onderdeel van GALA en IZA moeten er in 2023/2024 vijf ketenaanpakken gerealiseerd worden: Kansrijke Start, Welzijn op Recept, Valpreventie, Aanpak Overgewicht en Obesitas bij Kinderen en Gecombineerde Leefstijl Interventie bij Volwassenen. Deze ketenaanpakken kennen een lokale en regionale component. Het biedt de mogelijkheden om samenwerking in deze ketens verder te optimaliseren en de samenwerking lokaal en regionaal tussen het voorliggend veld en de 1e en 2e lijns zorg te versterken. Hiermee organiseren we de zorg zo dicht mogelijk bij de inwoner en wordt duurdere zorg voorkomen.
  We zetten ons in de regio in om als gemeenten in de regio IJssel-Vecht ook afspraken te

maken met zorgorganisaties en de zorgverzekeraars. Door krachten te bundelen zetten we ons in om goede -afspraken te maken in de zorgketen die gemeente-overstijgend zijn of kunnen worden georganiseerd.

Overige kansen

- ▲ Aansluiten vanuit Samenredzaam bij gebiedsontwikkelingen om langer thuis te blijven wonen en gezond leven makkelijker te maken. Voorbeeld is de werkwijze in Clingenborgh
- ▲ Steun vanuit zowel politiek als deelnemende partijen voor voortzetting Samen voor Ryan. Dit zorgt voor continuïteit in de samenwerking en op het bereiken van gestelde doelen.

<u>Uitdagingen:</u>

Maatschappelijke ontwikkelingen

- ▼ Door de aanhoudende inflatie en de gestegen energieprijzen wordt de groep werkende armen groter. Een deel van deze groep weet de weg naar de gemeente nog niet te vinden. Wanneer dat wel gebeurd heeft dit effect op onze beschikbare middelen, zowel financieel als op ambtelijke capaciteit.
- ▼ Toestroom van ondernemers met financiële problematiek. Dit heeft effect op de beschikbare middelen, zowel financieel als capaciteit.
- ▼ Er is krapte op de arbeidsmarkt. Dit merken we onder meer bij de huishoudelijke hulp (Wmo voorziening). Deze uitdaging ligt breder dan alleen binnen de Wmo. Het bereiken van onze doelen staat regelmatig onder druk door capaciteitsproblemen, hetzij intern hetzij extern.
- ▼ We merken dat een aantal partijen die werken in het voorveld te maken krijgen met hogere kosten als gevolg van inflatie. Dit zien we terug in de subsidieaanvragen. De programmabegroting geeft hiervoor onvoldoende ruimte.

Uitvoering sociaal domein

- ▼ Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028: er is nog onduidelijkheid over de consequenties van de aanpak knelpunten in de jeugdzorg, zowel wettelijk, inhoudelijk, financieel en in planning.
- ▼ We zien bij ketenpartners een toenemend beroep op de maatschappelijke (daklozen)opvang, van zorgwekkende zorgmijders en toestroom in de langdurige zorg Ggz. Er is sprake van een toename van complexe multiprobleem situaties. Dat gecombineerd met o.a. wachtlijsten in de zorg en de verschillende schotten/domeinen, maakt dat het systeem daarin vastloopt. Er wordt landelijk en vanuit de regio een dringender appel op lokale gemeenten gedaan in het zoeken naar oplossingen hiervoor. Bij besluitvorming over de regionale visie op de maatschappelijke opvang en woonzorgvisies moet hier meer duidelijkheid over komen
- ▼ Nieuwe CAO Gecertificeerde Instellingen (GI's) 2024. De onderhandelingen zijn gaande met een inzet van + 14%. Dit heeft financiële consequenties voor de gemeente.
- ▼ Landelijk heeft de GGZ gevraagd om een verhoging van de indexatie. Onduidelijk is welke (financiële) consequenties dit heeft voor gemeentes.
- ▼ In de afgelopen jaren is de taakstelling voor het huisvesten van statushouders flink gestegen (2022: 59, 2023: 124). Dit betekent ook een grotere vraag naar taalklassen en extra vrijwilligers voor maatschappelijke begeleiding.

Regionale ontwikkelingen/decentralisaties

- ▼ Integraal Zorg Akkoord (IZA): als gemeente Steenwijkerland werken we samen in zorgkantoorregio IJssel-Vecht. Deze samenwerking betekent dat we keuzes samen maken en dat onze invloed soms dus beperkt is terwijl we ons wel soms wel zowel inhoudelijk als

financieel moeten committeren (beperkte beleidsvrijheid) aan gemaakte niet vrijblijvende samenwerkingsafspraken. Naast het feit dat de samenwerking en ontwikkeling kansen biedt, is onze beperkte invloed in de regio daarmee ook een risico. We zijn immers een van de acht gemeenten in IJssel-Vecht.

- In 2023/2024 wordt voor het IZA het regiobeeld vertaald naar een regioplan waarin de afspraken worden vastgelegd. Deze fase vraagt ambtelijke capaciteit om mogelijk kansen te benutten en zicht hebben op eventuele risico's en consequenties van afspraken die gemaakt worden, zodat we daar ook, waar nodig bestuurlijk, op kunnen anticiperen.
- Er komen veel extra werkzaamheden op ons af als gevolg van decentralisatie zoals coronamaatregelen, energietoeslag en de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Dit zorgt voor extra werkdruk en onzekerheid over beschikbare ambtelijke capaciteit.
- Door uitstel van het financiële verdeelmodel/ woonplaatsbeginsel beschermd wonen moeten met de regio IJssel-Vecht/ centrumgemeente Zwolle niet-vrijblijvende afspraken worden gemaakt over de verdeling van rollen, taken en financiën
- Vanuit het Rijk ligt er meer nadruk op regionalisering, maar wat nu niet zorgt voor efficiënter werken

Overige uitdagingen

- Mogelijke stagnatie in de voortgang op wetswijzigingen (zoals 'Hervormingsagenda Jeugd' en 'Eigen bijdrage Wmo') door de val van het kabinet.

2.4 Vitaal platteland

Vitaal Platteland	Prognoses: ● = op koers ■ = specifieke aandacht vereist ▲ = er zijn problemen **X** = geen gegevens bekend

Hieronder rapporteren we over de voortgang op de doelen en beoogde resultaten uit de begroting voor het bestuursprogramma 'Vitaal Platteland'.

1. Stand van zaken doelen en beoogde resultaten

Doel	**Balans tussen economie, ecologie en leefbaarheid in het landelijk gebied**
Beoogd resultaat	Het buitengebied van Steenwijkerland neerzetten als dé proeftuin van Nederland.
Actie 2023	• Samen met onze partners faciliteren, stimuleren en ondersteunen van lokale initiatieven en experimenten die bijdragen aan het behoud van een gezonde balans tussen economie, ecologie en leefbaarheid. De huidige pilot in de Baarlingerpolder is hierbij een voorbeeld. • Faciliteren van coaching en begeleiding van agrarische ondernemers door de inzet van erfcoaches. • Bij elkaar brengen van gebiedskennis en (provinciale) opgaven per deelgebied, en het op hooflijnen, door een ruimtelijke verkenning, bepalen van ontwikkelperspectieven per deelgebied. Deze verkenning is een bouwsteen voor een omgevingsvisie. • Opstellen plan van aanpak waarmee regie op gebiedsprocessen met de gebiedspartners kan worden gepakt. • Uitbreiden van het aantal hubs via subsidieregeling en uitbreiden van het aanbod van duurzame voertuigen (zoals elektrische scooters). • Faciliteren van riettelers om tot nieuwe technologieën te komen die bijdragen aan het behoud van de balans. Hiertoe zullen we onder andere een bijeenkomst organiseren met de rietsector, belanghebbenden en deskundigen met de insteek om het rietbranden de komende jaren sterk te verminderen. Daarnaast sporen we de rietsector en belanghebbenden aan om te komen tot een proeftuin riet.
Prognose NJN	●
Toelichting NJN	De geprogrammeerde acties in 2023 liggen op koers.

Doel	**Vergroten van de leefbaarheid in Ossenzijl**
Beoogd resultaat	De realisatie van een nieuw bezoekerscentrum in 2026 (door Staatsbosbeheer) inclusief de koppeling met de ecologische verbindingszone, randweg, woningbouw en mogelijke overige ontwikkelingen in Ossenzijl.
Actie 2023	• Sluiten van een intentieovereenkomst gebiedsontwikkeling Ossenzijl met de provincie Overijssel en Staatsbosbeheer. • Uitvoeren van haalbaarheidsstudies naar de realisatie van een randweg in Ossenzijl.

	• Start ontwerpproces voor de randweg Ossenzijl. • Duidelijk krijgen van de mogelijkheden voor financiering van een randweg. • Definitief gereed krijgen van ontwerp en planning van het European Wetland Center door Staatsbosbeheer.
Prognose NJN	• Sluiten van de intentieovereenkomst gebiedsontwikkeling Ossenzijl met de provincie en Staatsbosbeheer ● • Start ontwerpfase voor randweg Ossenzijl ■ • Uitvoeren van haalbaarheidsstudies naar de realisatie van een randweg in Ossenzijl ● • Duidelijkheid krijgen van de mogelijkheden voor financiering van een randweg ■ • Definitief gereed krijgen van ontwerp en planning van het European Wetland Center door Staatsbosbeheer. ●
Toelichting NJN	• Met Staatsbosbeheer is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. Daarnaast is er een subsidiebeschikking afgegeven voor de bouw van een nieuw bezoekerscentrum (EWC) in 2025. • Ten behoeve van de budgetraming en de lobby naar aanvullende financiering is een tracé ontworpen en wordt de haalbaarheid onderzocht. • Hierover hebben gesprekken plaatsgevonden met Plaatselijk Belang Ossenzijl en hun werkgroep infrastructuur. • Het streven ernaar om in 2023 een start te maken met het ontwerpproces.

Doel	**Vergroten van de leefbaarheid in Blokzijl**
Beoogd resultaat	Aanleg randweg Blokzijl.
Actie 2023	• Opstelling stadsvisie Blokzijl, met daarin o.a. opgenomen de thema's verkeersproblematiek, wonen, werk en duurzaamheid. • Duidelijkheid krijgen over de mogelijkheden voor het verbinden van opgaven in Blokzijl en de mogelijke financiering.
Prognose NJN	• Opstellen stadsvisie Blokzijl, met daarin opgenomen de thema's verkeersproblematiek, wonen, werk en duurzaamheid ● • Duidelijkheid krijgen over de mogelijkheden voor het verbinden van de opgaven in Blokzijl en de mogelijke financiering ■ ▲
Toelichting NJN	In 2023 kan de duidelijkheid over de financiering nog niet worden gegeven.

Doel	**Toerisme als economisch drager van het gebied**
Beoogd resultaat	Verhoging van het aandeel van toerisme in de werkgelegenheid (nu 12,5%).
Actie 2023	• Het spreiden en verleiden van toeristen in de regio Weerribben-Wieden, onder meer door doorontwikkelen van innovatie in mobiliteit en gastvrijheid (e-bikes, hubs, apps etc.) en ontwikkeling Station Steenwijk als poort. • Het doorontwikkelen van de toeristische gebiedspromotie door de Stichting Weerribben-Wieden.
Prognose NJN	●
Toelichting NJN	• De doorontwikkeling van de toeristische gebiedspromotie door de Stichting Nationaal Park Weerribben-Wieden is, zoals in de PPN is gemeld, opgepakt. Onder andere is dit al zichtbaar geworden in het gebiedsmagazine.

	• Het spreiden en verleiden van toeristen blijft een belangrijke opgave. Het aantal mobiliteitshubs wordt de komende tijd verder uitgebreid binnen en buiten onze gemeente. De toeristische app wordt beheerd door de Stichting Nationaal Park Weerribben-Wieden. Zij promoten de app om het gebruik verder te laten toenemen.

Doel	**Vereenvoudiging regels voor ruimtelijke projecten**
Beoogd resultaat	Medewerkers werken conform de nieuwe Omgevingswet.
Actie 2023	• Doorontwikkelingen en verbetering van werkprocessen en dienstverlening zodat conform Omgevingswet wordt gewerkt (brieven, verordeningen, opleidingen etc.). • Voorbereidingen om de omgevingsvisie in 2024 vast te stellen. • Starten opstelling omgevingsplan. • Opstelling luchtkwaliteitsplan.
Prognose NJN	●
Toelichting NJN	• De werkprocessen zijn in het tweede kwartaal van 2023 afgerond. In het derde en vierde kwartaal worden de processen geïmplementeerd en wordt er getest en geoefend met de werkprocessen en het werken onder de Omgevingswet. • Het proces voor het opstellen van de omgevingsvisie is gestart. Doel is 2024 waar mogelijk in procedure te gaan, waarbij aan de hand van raadsacademies over de inhoud van de omgevingsvisie wordt gebrainstormd. • Er is een start gemaakt met het opstellen van een casco omgevingsplan. Vanaf 1-1-2024 is er een tijdelijk omgevingsplan, dat is ontsloten via het Digitaal Stelsel Omgevingswet. • Een luchtkwaliteitsplan is opgesteld.

2. Projecten/ investeringen Programmabegroting 2023-2026

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2023-2026:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2023-2026				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Gebiedsontwikkeling en ontsluiting Ossenzijl (project uit het Coalitieakkoord)	●	Ja	Ja	Nee
2. Ontsluiting Blokzijl (project uit het Coalitieakkoord)	●	Ja	Ja	Nee
3. Regie op gebiedsinitiatieven	●	Ja	Ja	Nee
4. Transitie Omgevingswet	●	Ja	Ja	Nee

3 Nadere wijziging

Financiële mutatie nr. 1: Vermakelijkheidsretributie	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In 2022 is aan inkomsten verwerkt € 416.000. In de begroting staat voor dit jaar een bedrag van € 580.000 aan inkomsten geraamd. Het is op dit moment niet de verwachting dat we dat bedrag gaan behalen. Voorgesteld wordt de geraamde inkomsten voor 2023 en 2024 naar beneden bij te stellen tot € 400.000. Daarnaast lopen we nog een risico doordat op dit moment slechts 30% van de opgelegde aanslagen ook daadwerkelijk is betaald over 2021 en slechts 15% over 2022. Dit komt omdat er momenteel een rechtszaak loopt waarbij op dit moment de uitkomst nog onder de rechter is.
Wat zijn de oorzaken?	Op 15 december 2020 heeft de raad de Vaarverordening Steenwijkerland 2021 en de Verordening vermakelijkhedenretributie Dorpsgracht Giethoorn 2021 vastgesteld. Het was ook nodig het toenmalig beleid aan te passen aangezien het geldende vaar- en verhuurbeleid (met een maximum aantal vergunningen in/nabij Giethoorn) strijdig was met de Dienstenwet. Daarbij is besloten dat de vaarsector ook mee zou moeten betalen aan de kosten die worden gemaakt als gevolg van toerisme: “de bezoeker draagt bij”. Verhuur- en rondvaartboten die varen door een deel van de dorpsgracht van Giethoorn dienen hiervoor Vermakelijkhedenretributie af te dragen. Hierbij worden verschillende categorieën boten gehanteerd. Per boot wordt aan de hand van de categorie per jaar een tarief in rekening gebracht. De exploitant kan dit doorberekenen in zijn tarieven. Door het varen met verhuur- en rondvaartboten op het drukke deel van de dorpsgracht te belasten zou ook de vaardrukte kunnen worden beperkt. In 2021 zijn de aanslagen VMR lager geweest dan de € 580.000 waarvan werd uitgegaan. Dit kan te maken hebben met een minder bezoek vanuit verre bestemmingen ten gevolge van Corona. In 2022 is wederom minder dan € 580.000 aan aanslagen verzonden. Tegen een groot deel van de aanslagen is beroep ingesteld. In afwachting van een rechterlijke uitspraak is hen uitstel verleend.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	De wettelijke basis voor de Vermakelijkhedenretributie is artikel 229 eerste lid onder c van de Gemeentewet
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Als we de begroting naar beneden bijstellen tot € 400.000 ontstaat er een tekort van € 180.000. Voorgesteld wordt dit vooralsnog te verwerken voor 2023 en 2024. Wanneer de rechter oordeelt dat de VMR zo niet had mogen worden opgelegd lopen we bovendien een risico dat de opgelegde aanslagen over 2023 en 2024 niet binnen zullen komen (of zullen moeten worden terugbetaald).
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Aan de uitgavenkant zijn er mogelijkheden om de uitgaven in 2023 met € 80.000 en in 2024 met € 50.000 naar beneden bij te stellen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	In 2023 € 80.000 en in 2024 € 50.000.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	We komen per saldo € 100.000 tekort in 2023 en € 130.000 in 2024.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	We gaan de komende periode onderzoeken of er alternatieven zijn, waarbij we ook de financiële gevolgen hierbij in beeld zullen brengen. Daarmee zal er ook meer duidelijkheid komen voor de financiële gevolgen voor 2025 en verder. Het inkomend toerisme in Nederland uit ‘ver weg bestemmingen’ neemt weer toe. Wanneer de financiële prikkel om zo beperkt mogelijk de dorpsgracht te gebruiken zal komen te vervallen is het de verwachting dat het varen in Giethoorn met verhuurboten nog extra zal toenemen.

Financiële mutatie nr. 2: Fietsknooppunt/wandelnetwerk	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	We ontvangen € 120.000 minder aan inkomsten, maar geven ook € 120.000 minder uit.
Wat zijn de oorzaken?	De uitgaven voor het fietsknooppunt/wandelnetwerk zouden in eerste instantie volledig via de gemeente plaatsvinden, waarbij wij een bijdrage van de provincie zouden ontvangen van € 120.000. Dit gaat nu via een andere partij, waardoor de bijdrage van de Provincie rechtstreeks naar deze partij gaat.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	N.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Aan de uitgavenkant wordt € 120.000 minder uitgegeven en aan de inkomstenkant € 120.000 minder ontvangen. Per saldo dus budgettair neutraal.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.

Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo budgettair neutraal.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 3 Ossenzijl, bezoekerscentrum	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Toevoeging budget subsidie bezoekerscentrum Ossenzijl van € 500.000
Wat zijn de oorzaken?	Op 14 september 2021 heeft het college een ontwikkelkader vastgesteld voor het intercitystation als basis voor de renovatie van het stationsgebouw. Volgend op de vastgestelde verstedelijkingsstrategie wordt de spoorzone van Steenwijk op de langere termijn (2040) herzien. Daarmee verandert ook het perspectief van de oorspronkelijke opgave voor het huidige stationsgebouw, echter niet de urgentie om het gebouw en de omgeving aan te pakken. Samen met NS wordt het pand opgewaardeerd zodanig dat er weer een prettige sfeer ontstaat en het station weer de poort tot ons toeristische achterland wordt. Op 14 maart 2023 heeft het college daarom besloten het huidige station Steenwijk met noregret maatregelen en een aangepaste besteding van de gelden van de Leefbaar Giethoorn deal. Hierdoor ontstond op de provinciale bijdrage van de deal besteedbare ruimte van € 500.000,-. De provincie heeft verzocht dit in te zetten voor het nieuwe bezoekerscentrum van Staatsbosbeheer in Ossenzijl.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Verschuiving van budget van € 500.000 van Intercity station als poort naar Bezoekerscentrum Ossenzijl.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	N.v.t.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. 4 Leader 2023 - 2027	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Verschuiving van budgetten Leader 2023 - 2027
Wat zijn de oorzaken?	De gemeente Steenwijkerland neemt al vanaf 2002 deel aan de opeenvolgende Leaderprogramma's, een Europees subsidieprogramma voor plattelandsontwikkeling. In maart 2022 heeft het college de intentie uitgesproken om mee te doen aan de nieuwe periode, namelijk 2023 – 2027 (met 2 uitloopjaren) In 2023 is de Lokale ontwikkelstrategie (LOS) ingediend en goedgekeurd. De reservering voor externe projecten voor de totale periode 2023-2027 bedraagt € 159.603. In welke jaren een beroep gedaan wordt op wel deel van het budget is lastig in te schatten. Jaarlijks is een bedrag begroot van € 33.000.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Het doel voor de periode 2023-2027 kan alleen worden behaald indien in de projectperiode het jaarlijkse budget in stand blijft.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Voorgesteld wordt om jaarlijks het niet benutte deel van het budget van € 33.000 per jaar toe te voegen aan de algemene reserve en deze in het volgende jaar weer beschikbaar te stellen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Het mogelijk maken van verschuiving van het budget in de periode van 2023-2027.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Niet van toepassing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

4 Actualiteiten en kansen/uitdagingen met betrekking tot dit programma

De kansen en uitdagingen in relatie tot het bestuursprogramma 'Vitaal Platteland' zijn als volgt:

Kansen:

- ▲ Gemeentelijke opgaven realiseren in samenhang met de landelijke transitieopgaven (zoals natuur, klimaat en water)
- ▲ Het activeren van boeren om te komen tot gebiedsprocessen

Uitdagingen:

- ▼ Invulling geven aan de gebiedsopgave vitaal platteland op basis van het PPLG
- ▼ Het hierbij behouden van voldoende sociaal-economisch perspectief voor de regio
- ▼ Het behoud van agrarisch perspectief (verdienvermogen) voor boeren die meewerken aan de transitieopgave

2.5 Duurzaam

Duurzaam	Prognoses: ● = op koers ■ = specifieke aandacht vereist ▲= er zijn problemen **X** = geen gegevens bekend

Hieronder rapporteren we over de voortgang op de doelen en beoogde resultaten uit de begroting voor het bestuursprogramma 'Duurzaam'.

1 Stand van zaken doelen en beoogde resultaten

Doel / ambitie	**Steenwijkerland is klimaatneutraal in 2050**
Beoogd resultaat	Begin 2023 wordt een integraal klimaatplan opgeleverd.
Actie 2023	• We bepalen de huidige stand van energie-opwek en gebruik en hoe we dit blijven monitoren. • We zorgen ervoor dat op alle klimaatonderwerpen het ambitieniveau is bepaald en vertaald is in SMART-doelstellingen.
Prognose NJN	• Huidige stand van energie-opwek bepalen en monitoren: ● • Voor alle klimaatonderwerpen ambitieniveau vastleggen: ●
Toelichting NJN	In het klimaat- en duurzaamheidsplan worden de integrale visie en concrete doelen rondom energie, circulariteit, mobiliteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit vastgelegd. Het klimaatplan bevat doelen voor 2030 en 2050. Voor het formuleren van de doelen wordt gewerkt met ambitieniveaus, variërend van een laag ambitieniveau met alleen wettelijke vereisten tot aan een landelijk onderscheidend ambitieniveau. Het plan wordt op dit moment ontwikkeld en in het einde van 2023 wordt het klimaat- en duurzaamheidsplan ter vaststelling voorgelegd aan de raad.

Doel / ambitie	**Elke kern of wijk heeft een klimaatplan**
Beoogd resultaat	In 2025 heeft 75% van de wijken/kernen een concreet plan om energieneutraal te worden.
Actie 2023	• Samen met de Stichting Duurzaam Steenwijkerland bezoeken van 10 kernen en wijken, om de mogelijkheden om tot energieneutrale kernen te komen (zon-op-huis, zon-op-land en evt. windenergie). Elk huis, elke straat telt. We bieden hulp en maken samen een kern- of wijkplan om energieneutraal te worden. • Uitvoeren van het actieplan energiearmoede gericht op huishoudens met een laag inkomen. • Met woningbouwcorporaties en particuliere eigenaren van huurwoningen maken we afspraken om lagere energielabels (label D- en lager) versneld te verminderen. • Opstellen en uitvoeren van actieplan energiebesparing maatschappelijke instellingen. • Nieuw beleid voor opwek via zonne-energie vaststellen.

	• Onderzoeken hoe waterstof lokaal ingezet kan worden als energiedrager. • We voldoen aan de afspraken Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 en komen tot afspraken in het kader van de RES 2.0.
Prognose NJN	• Tien kernen en wijken zijn bezocht in het kader van energie-neutrale kernen: ■ • Actieplan energiearmoede: ● • Afspraken met woningbouwcoöperaties en particuliere eigenaren van huurwoningen over verminderen lagere energielabels: ● • Opstellen en uitvoeren actieplan energiebesparing maatschappelijke instellingen: ● • Nieuw beleid opwek via zonne-energie: ● • Onderzoek waterstof als lokale energiedrager: ● • RES-afspraken komen we na: ■
Toelichting NJN	In een aantal kernen is het gesprek gestart over energieneutraliteit. Aan de hand van een QuickScan brengen we de meest kansrijke wijken in beeld om de komende jaren een wijkuitvoeringsplan op te stellen voor een energieneutrale kern. Voor deze aanpak werken we aan een concreet stappenplan om de wijken te ondersteunen bij het maken en uitvoeren van dit wijkplan. Met 'geWOON besparen' is de aanpak Energiearmoede in juni door het college vastgesteld, waarna de gemeenteraad hierover is geïnformeerd. Huishoudens met een inkomen tot 150% van het sociaal wettelijk minimum gaan we helpen besparen op energie. Binnen deze aanpak worden in het najaar van 2023 verschillende acties in gang gezet. De witgoedwissel en het energiefixteam zijn hier onderdeel van. Vanuit het energiefonds helpen we organisaties die in acute nood verkeren door de hoge energieprijzen (noodfonds). Daarnaast helpen we organisaties te verduurzamen door (technische) advisering en financiële bijdragen vanuit het energiefonds onderdeel duurzaamheidsfonds. Het nieuwe, herijkte beleid voor opwek via zonne-energie is vrijgegeven voor het indienen van zienswijzen. Er zijn 11 zienswijzen binnengekomen, die zijn voorzien van een (concept) reactie en opgenomen in een reactienota. De reactienota en het herijkte beleid worden in het najaar van 2023 opgelijnd voor bestuurlijke behandeling én besluitvorming. Het onderzoek naar waterstof vindt plaats in samenwerking met een aantal maatschappelijke en commerciële partners en is onderdeel van het project "Energiehub Eeserwold". Op dit moment wordt een plan van aanpak met kritische succesfactoren voorbereid, dat in september ter vaststelling wordt aangeboden aan de aan het project gekoppelde stuurgroep. Via diverse informatienota's houden wij u tussentijds op de hoogte van de invulling van ons RES bod en het RES bod van de RES regio West Overijssel. Het streven is om regio breed naar een invulling te komen van 60% wind en 40% zon. Op dit moment zijn een aantal zonne-initiatieven in ontwikkeling.

	Eén van de parken wordt in september geopend. Op dit moment zijn we hard bezig om voor onze windopgave zoek-/potentiegebieden te benoemen en beleid te formuleren. Het College van Gedeputeerde Staten heeft aangegeven dat wij voor het bepalen van de zoek-/potentiegebieden tot 1 december respijt hebben. Inmiddels heeft de Provincie Overijssel een viertal gebieden aangewezen voor de realisatie van grootschalige windenergie. Het grondgebied van de gemeente Steenwijkerland ligt niet in één van deze vier gebieden. Onderzocht wordt hoe zich dit verhoudt tot de ambities op het gebied van windenergie voor onze gemeente. Én hoe zich dit verhoudt tot de eis van de Provincie om als gemeente zoekgebieden voor windenergie aan te wijzen en beleid ter zake te formuleren. E.e.a. kan ook gevolgen hebben voor de invulling van het regionale RES bod en onze gemeentelijke duurzaamheidsambities.

Doel / ambitie	**De gemeente is een inspirerend voorbeeld in duurzaamheid**
Beoogd resultaat	Vanaf 2023 zetten we een zichtbare versnelling in zodat de gemeente een inspirerend voorbeeld wordt.
Actie 2023	• In 2023 is de CO2-footprint van de gemeentelijke organisatie gereed. Dit is de basis voor een actieplan om onze eigen CO2-footprint te verlagen door in te zetten op circulariteit, aanpassing van gebouwen en gebruik van mobiliteit. Elk jaar neemt het energieverbruik van gemeentelijk vastgoed door verduurzamingsprojecten (zoals de plaatsing van zonnepanelen) af. • We kijken breed naar de vergroeningsmaatregelen, bijv. door het afkoppelen van regenwater en benutten van mogelijkheden tot groene daken. • In 2025 is tenminste één zonnecarport ontwikkeld.
Prognose NJN	• CO2-footprint is gereed in 2023: ● • Vergroeningsmaatregelen eigen gebouwen: ■ • Ontwikkeling zonnecarport: ●
Toelichting NJN	De CO2-footprint is berekend en passende maatregelen worden opgesteld om ieder jaar de footprint te verlagen. Einde 2023 wordt de gemeente hierop gecertificeerd voor de CO2-prestatieladder. Naast het gemeentehuis is de eerste vlinderidylle geopend. Bij nieuwbouw en verbouw wordt gekeken naar vergroeningsmaatregelen. Vanwege de veelheid aan projecten die zich momenteel rondom het maatschappelijk vastgoed afspelen lukt het niet om meer te doen dan dit. Het project voor de zonnecarport loopt goed door, de potentiële locatie is gekozen. Op dit moment lopen de voorbereidingen om einde van 2023 te kunnen starten met de aanbesteding van een zonnecarport.

Doel	**Vermindering van de kwetsbaarheid voor klimaatverandering en versterken biodiversiteit**
Beoogd resultaat	Vermindering van de kwetsbaarheid voor klimaatverandering en profiteren van de kansen die een veranderend klimaat biedt.

Actie 2023	• Vaststellen en uitvoeren lokale adaptatiestrategie. • Vaststellen en promoten stimuleringsregeling klimaatadaptatie voor inwoners. • Klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte, zowel bij nieuwbouw als in de bestaande situatie, wordt integraal opgenomen in een herziening van de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR). • Vaststellen van het beleidsplan groen en biodiversiteit. • Het in kaart brengen van het groen-blauwe netwerk, dit vertalen in de omgevingsvisie en onderzoeken waar kansen liggen voor verbetering van de onderlinge verbindingen. • Ontwikkelen van een systematiek voor natuurinclusieve (nieuw)bouw en ontwikkellocaties. • Ondersteunen van jaarlijks minimaal 2 buurtinitiatieven die als doel hebben de ecologie/natuur te verbeteren.
Prognose NJN	• Lokale adaptatiestrategie: ● • Stimuleringsregeling klimaatadaptatie voor inwoners: ● • Klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte: ● • Beleidsplan groen en biodiversiteit: ● • Groen-blauwe netwerk: ● • Ontwikkelen systematiek natuur-inclusieve (nieuw)bouw en ontwikkellocaties: ● • Ondersteunen van jaarlijks minimaal 2 buurtinitiatieven: ●
Toelichting NJN	De Lokale Adaptatiestrategie en -Uitvoeringsagenda 2023-2027 is door de Raad vastgesteld op 23 mei 2023. De Uitvoeringsagenda 2023-2027 is in uitvoering. Stimuleringsregeling Klimaatadaptatie (tuinsubsidie) voor inwoners is actief vanaf 1 maart 2023. Per 1 juni is 49 % van de beschikbare subsidie aangevraagd. Verwachting is dat de tuinsubsidie volledig wordt benut voor onze inwoners en ondernemers. In de nieuwe LIOR 2024 worden de uitgangspunten hoe om te gaan met wateroverlast, hitte, droogte en biodiversiteit opgenomen. Hierbij is de landelijke maatlat “Groene klimaat adaptieve gebouwde omgeving” leidend. Hoewel deze maatlat vooralsnog bedoeld is voor nieuwbouw wordt gekeken of deze uitgangspunten ook gebruikt kunnen worden bij (her-)inrichting van de openbare ruimte. Bij nieuwe initiatieven / ontwikkelingen nieuwbouw wordt gebruik gemaakt van de onlangs opgestelde landelijke maatlat. In deze maatlat worden doelen, normen en richtlijnen benoemd in relatie met de thema’s biodiversiteit en natuurinclusiviteit, droogte, bodemdaling, hitte, overstromingen en wateroverlast. In Fluvius verband wordt onderzocht hoe we omgaan met de invoering van deze maatlat; vertaling naar lokaal specifiek beleid (visie groen en biodiversiteit) alsmede de juridische borging (omgevingsplan). De verwachting is dat medio 2024 hier meer duidelijkheid over is.

	In het najaar wordt het onderzoek buitengebied van het groenblauwe Netwerk Steenwijkerland opgeleverd. Daarmee is voor heel Steenwijkerland het Groenblauwe netwerk in kaart gebracht. In de visie groen en biodiversiteit zal vervolgens worden aangegeven hoe de gemeente Steenwijkerland de komende jaren gaat werken aan het behouden en versterken van het groenblauwe netwerk. Bij het ontwikkelen van verschillende nieuwbouwlocaties (o.a. Wanneperveen, Vollenhove en Eesveen) wordt gestuurd op klimaatadaptatie en natuurinclusiviteit bouwen en inrichten. Er zijn in 2023 verschillende buurtinitiatieven gerealiseerd die bijdragen aan de sociale cohesie, het verbeteren van de ecologische omstandigheden en het opvangen van klimaatextremen. Zo is het marktplein Oldemarkt vergroend, een buurttuin aangelegd aan de Strekel en is er op Tuk Schutterswoerthe samen met inwoners een natuurlijk buurtpark aangelegd.

Doel	**Koploper zijn in de minste hoeveelheid restafval per inwoner**
Beoogd resultaat	In 2025 is de hoeveelheid restafval minder dan 60 kg per inwoner per jaar (2021: 69 kg). Daarnaast is het afvalscheidingspercentage hoger dan 90%, waarmee we tot de koplopers horen in het ROVA-gebied.
Actie 2023	• Inregelen laagfrequent restafval in het buitengebied. • Vervolg aan de campagne 'Afval scheiden geen kunst aan'. • Opstellen nieuwe voorwaarden zwerfafval en onderbrengen zwerfafvalinitiatieven bij Stichting Duurzaam Steenwijkerland. • Actieplan verminderen aandeel gft in restafval. • Overloopcontainers PMD (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen (blik) en drankpakken) plaatsen. • Verminderen aandeel papier in restafval door invoeren blauwe container in delen van Steenwijkerland.
Prognose NJN	• Inregelen laagfrequent restafval in het buitengebied: ● • Vervolg campagne 'Afval scheiden, geen Kunst aan': ● • Aanpak zwerfafval onderbrengen bij Stichting Duurzaam Steenwijkerland: ● • Actieplan minder gft in restafval: ● • Overloopcontainers voor PMD: ● • Invoeren blauwe mini-container voor papier in deel van Steenwijkerland: ●
Toelichting NJN	In 2023 is laagfrequent restafval in de buitengebieden ingevoerd. De campagne "Afval scheiden, geen kunst aan" wordt tentoongesteld bij het infopunt Duurzaam Doen. Tevens de aanpak zwerfaval is bij hen ondergebracht. Zo werd er in juli in Giethoorn op het water zwerfafval verzameld. Met behulp van kano's en boten zijn 10 vuilniszakken en 8 emmers vol met afval verzameld. Daarnaast is er een actieplan opgesteld voor formering van *green teams* in 2024. De locaties van de overloopcontainers zijn bekend, en zijn besteld. Naar verwachting zullen deze begin 2024 worden geplaatst.

	De blauwe mini-containers voor papier zijn gepland voor eind dit jaar. Door een miscalculatie waren er meer huisaansluitingen dan berekend, waarvoor extra containers zijn besteld.

Doel / ambitie	**Versterking van de schone mobiliteit**
Beoogd resultaat	Meer inwoners verplaatsen zich CO2-neutraal.
Actie 2023	• Uitbreiding van de pilot met e-bikes vanuit de Regiodeal. • Versterken van Steenwijkerland als fietsgemeente (zie leefbare steden en kernen, verbeteren van bereikbaarheid). • Stimuleren deelautoconcept: minimaal twee nieuwe initiatieven erbij. • Opstellen en vaststellen plan voor toekomst vaste laadinfrastructuur.
Prognose NJN	• Uitbreiden pilot met e-bikes vanuit de Regiodeal: ● • Versterken Steenwijkerland als fietsgemeente: ■ • Stimuleren deelautoconcept: ● • Opstellen plan toekomst vaste laadinfrastructuur: ●
Toelichting NJN	De 4 pilotplekken voor e-bikes zijn uitgebreid naar 10. Steenwijkerland is de eerste plattelandsgemeente die hiermee werkt. Mede door de toeristische aard en Nationaal Park de Weerribben haken omliggende gemeentes ook steeds meer aan. In 2023 is een nieuw fietsplan opgesteld. Deze zal dit najaar in de raad worden besproken. Kijkende naar 2023, liggen we op koers wat betreft de acties. Ook is er een inventarisatie uitgevoerd naar deelauto's in de gemeente. Hieruit is een partij gekozen die verder onderzoek uitvoert naar de behoefte bij lokale partijen. Eind 2023 worden deze resultaten opgeleverd. Er ligt een concept plan voor laadinfrastructuur, waarbij pro actief gehandeld wordt op de plaatsing van laadpalen.

2 Projecten/ investeringen Programmabegroting 2023-2026

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2023-2026:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2023-2026				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Uitbreiding formatie team duurzaamheid	●	Ja	Ja	Ja
2. Werkbudget	●	Ja	Ja	Nee

3 Nadere wijzigingen

Financiële mutatie nr. 1: oud papier	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Andere wijze van inzameling van oud papier in de kernen Steenwijk, Onna, Zuidveen en Kallenkote door aanschaf van 17 minicontainers en blauwe minicontainers.
Wat zijn de oorzaken?	De toegenomen aansprakelijkheidsrisico's, doordat oud papier en karton wordt ingezameld door vrijwilligers van scholen, kerken en verenigingen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	De vrijwilligers van diverse kerken/scholen/verenigingen in genoemde kernen hebben hun taken moeten staken vanwege de aansprakelijkheid. Daarnaast zijn inzamelaars gestopt in verband met de beperkte inzet van vrijwilligers en/of te lage opbrengst.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De contractuele vergoeding voor de gedwongen stoppers is gegarandeerd tot 1 januari 2025 zonder dat daar een inspanningsverplichting tegenover staat.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	De programmabegroting met een bedrag van € 20.000 te verlagen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Een bedrag van € 20.000.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	n.v.t.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De ontwikkeling van de papierprijs.

Financiële mutatie nr. 2: Dividend ROVA	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De dividenduitkering van de N.V. Rova Holding over 2022 is lager uitgevallen. De oorspronkelijke raming was € 252.400. De dividenduitkering over 2022 bedraagt € 210.985. Een nadeel van € 41.505, die ten laste komt van de voorziening afvalstoffenheffing.
Wat zijn de oorzaken?	In 2022 had Rova te maken met sterke kostenstijgingen. Met name door de ontwikkeling van de brandstofprijzen was dit een reden tot zorg. Gelet op de grote hoeveelheid brandstoffen dreigde hierdoor een fors negatief resultaat en zou het normresultaat in de knel komen. Genoemde kostenstijging werd door de Rova niet gecompenseerd door hogere opbrengsten van grondstoffen. Dit omdat deze opbrengsten 1-op-1 met de gemeenten worden afgerekend.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, de dividenduitkering komt voort uit een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Geen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Voor de jaarrekening 2023 geen financieel effect. 2023 geen. Voor de programmabegroting 2024-2027 wordt de dividenduitkering betrokken bij de tarief vaststelling.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Nihil, het nadeel bedraagt € 41.505, maar deze komt ten laste van de voorziening afvalstoffenheffing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Sterke kostenstijgingen. Denk hierbij aan brandstofkosten en personeelskosten bij de N.V. Rova Holding.

Financiële mutatie nr. 3: Wijkuitvoeringsplannen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor het project was een bedrag van € 375.000 geraamd in 2023. Vanwege een lagere cofinanciering wordt dit bedrag € 250.000.
Wat zijn de oorzaken?	Er is een subsidie geraamd van de provincie van € 125.000. Deze subsidie gaat niet door.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	De geplande wijkuitvoeringsplannen kunnen financieel volgens plan worden uitgevoerd.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er zijn minder financiële middelen beschikbaar dan voorgesteld, maar niet minder dan benodigd voor de uitvoering. De uitgaven dienen te worden afgeraamd naar € 250.000. De inkomsten dienen te worden afgeraamd tot 0.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Zowel de inkomstenkant als ook de uitgavenkant worden verlaagd met € 125.000, waardoor er per saldo geen budgettair effect is.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	-

Financiële mutatie nr. 4: Aanvullende middelen energiearmoede	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor het project aanpak energiearmoede is aanvullend € 423.882 beschikbaar.
Wat zijn de oorzaken?	De gemeente Steenwijkerland ontvangt een extra SPUK uitkering van € 423.882 voor de versnelling aanpak energiearmoede gebouwde omgeving. Deze extra middelen hebben ook tot doel de energierekening van huishoudens die te maken (kunnen) hebben met energiearmoede te verlagen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Met de aanvullende gelden kunnen nog extra maatregelen worden genomen om de energierekening van huishoudens die te maken (kunnen) hebben met energiearmoede te verlagen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er komt aanvullend een bedrag van € 423.882 beschikbaar van het Rijk wat kan worden besteed.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Zowel de inkomstenkant als ook de uitgavenkant zal worden verhoogd met € 423.882, waardoor er per saldo geen budgettair effect is.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	-

Financiële mutatie nr. 5: Bijdrage Nationaal Isolatie Programma	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Vanuit het Nationaal Isolatie Programma komt in 2023 voor de gemeente Steenwijkerland een bedrag van € 1.024.920 beschikbaar. Het bestedingstermijn loopt tot 31 december 2026.
Wat zijn de oorzaken?	De gemeente Steenwijkerland ontvangt van het Rijk een bedrag van € 1.024.920 in het kader van het Nationaal Isolatie Programma. Het geld is bedoeld om een project op te zetten om slecht geïsoleerde woningen te verduurzamen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Met het geld kunnen huizen in de gemeente de eerste stappen zetten naar aardgasvrij, en worden slechte labels uit gefaseerd.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Zie hierboven.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Zowel de inkomstenkant als ook de uitgavenkant zal worden verhoogd met € 1.024.920 waardoor er per saldo geen budgettair effect is.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 6 : Omgevingsdienst	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In de jaarrekening 2022 van de gemeente is rekening gehouden met een nabetaling aan de Omgevingsdienst (OD) van € 353.000. De uiteindelijke afrekening is € 33.000 hoger uitgevallen.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, gemeenten zijn verplicht om samen te werken in een GR Omgevingsdienst.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het budget wordt overschreden met een bedrag van € 33.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Het bestaande budget wordt verhoogd met een bedrag van € 33.000.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen besparing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€ 33.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 7 : Milieubeheer	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het budget is overschreden met een bedrag van € 60.000.

Wat zijn de oorzaken?	De kosten die zijn gemaakt in verband met Ice Bear bedragen ongeveer € 50.000. Daarnaast zijn er bij diverse evenementen niet begrote geluidsmetingen gedaan. Hiervan bedragen de kosten € 10.000.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, uitvoering van toezicht is een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het budget wordt overschreden met een bedrag van € 60.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Er dient een bedrag ter hoogte van € 60.000 bijgeraamd te worden.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Een bedrag van € 60.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

4 Actualiteiten en kansen/uitdagingen met betrekking tot dit programma

De kansen en uitdagingen in relatie tot het bestuursprogramma 'Duurzaam' zijn als volgt:

Kansen:

- ▲ Het klimaatplan gaat een duurzaam perspectief bieden voor de komende jaren.
- ▲ Door uitbreiding van het team meer capaciteit voor uitvoering van het bestuursprogramma.
- ▲ Door structureel contact en samenwerking met andere gemeentes op het gebied van de warmtetransitie, worden goede voorbeelden gedeeld en beschikbaar gesteld.

Uitdagingen:

- ▼ Voldoen aan het RES-bod, inclusief de verhouding wind/zon.
- ▼ Door de vele kernen van de gemeente, vraagt verdieping en uitvoering van de warmtevisie maatwerk en capaciteit.
- ▼ Door populariteit van het Energiefonds, stijgt de vraag naar de Duurzaamheidslening Maatschappelijke Organisaties. De toegenomen rente zorgt tegelijkertijd voor hogere kosten. Het is mogelijk dat hierdoor het subsidieplafond van de Duurzaamheidslening Maatschappelijke Organisaties eerder dan verwacht wordt bereikt, en verhoogd dient te worden.

2.6 Leefbare steden en kernen

Leefbare steden en kernen	Prognoses: ● = op koers ■ = specifieke aandacht vereist ▲ = er zijn problemen **X** = geen gegevens bekend

Hieronder rapporteren we over de voortgang op de doelen en beoogde resultaten uit de begroting voor het bestuursprogramma 'Leefbare steden en kernen'.

1 Stand van zaken doelen en beoogde resultaten

Doel	Opwaardering openbare ruimte
Beoogd resultaat	Het vergroten van de tevredenheid van inwoners over de openbare ruimte (bijvoorbeeld openbaar groen, wandelpaden, wegen, fietspaden en parkeerplaatsen).
Actie 2023	• Actief communiceren van de beheer- en onderhoudsmaatregelen op het gebied van wegen, riolering, openbaar groen, bruggen en water in 2023. • Ophalen initiatieven van inwoners om de openbare ruimte te verbeteren. • Opstellen beheer en onderhoudsplan 2024 met extra aandacht voor de opgehaalde overige aandachtspunten van inwoners. • Uitvoering van de beheer- en onderhoudsplannen 2023. • Verbeteren van de verblijfs- en inrichtingskwaliteit van park Rams Woerthe. • Opwaardering van de kwaliteit van begraafplaatsen. • Afronding van de herinrichting marktplein Oldemarkt, zodat er een plek komt voor ontmoeting, activiteiten en evenementen.
Prognose NJN	• Communiceren van de beheer- en onderhoudsmaatregelen: ● • Ophalen initiatieven van inwoners: ● • Opstellen beheer en onderhoudsplan 2024: ● • Beheer- en onderhoudsplannen 2023: ● • Verblijfs- en inrichtingskwaliteit park Rams Woerthe: ● • Opwaardering van de kwaliteit van begraafplaatsen: ● • Afronding van de herinrichting marktplein Oldemarkt: ●
Toelichting NJN	<u>Communicatie beheer- en onderhoudsmaatregelen</u> De projectkaart met gepland beheer en groot onderhoud 2023 is gereed. De kaart voor 2023 is op de gemeentelijke website voor iedereen beschikbaar en gedeeld met alle PBW's. De kaart wordt verder gedigitaliseerd en doorontwikkeld zodat de kaart meer interactief wordt en met meer details gevuld kan worden. De projectkaart voor 2024 wordt opgesteld. <u>Ophalen initiatieven van inwoners</u> In de eerste helft van 2023 is een lijst gemaakt van mogelijke opwaarderingsprojecten. Met het beschikbare budget kunnen niet alle projecten op deze lijst worden uitgevoerd. De opwaarderingsprojecten voor 2023 zijn vastgesteld door het B&W. Dit is gedaan op basis van criteria opgenomen in het

	projectplan 'opwaardering openbare ruimte' en afgestemd met de betreffende PBW's. We zijn bezig met de voorbereidingen voor de uitvoering van deze projecten. Voor de jaren 2024 en 2025 gaan we met de PBW's kijken welke nieuwe wensen er liggen en welke ideeën er zijn van inwoners. Daarover gaan we met ieder PBW afzonderlijk in gesprek. In december 2023 wordt het project en het proces geëvalueerd. <u>Opstellen beheer en onderhoudsplan 2024</u> We zijn bezig om het opstellen van de projectkaart met het gepland beheer en groot onderhoud voor 2024. Het projectplan voor de 'opwaardering openbare ruimte' is opgesteld. Hiermee zijn voor de jaren 2023, 2024 en 2025 de selectiecriteria voor de opwaarderingsprojecten vastgesteld. <u>Verblijfs- en inrichtingskwaliteit park Rams Woerthe</u> De beheervisie Park Rams Woerthe 2022-2042 is vastgesteld. De beheervisie geeft aan hoe het beheer van het park gevoerd moet worden om de cultuurhistorische waarden van het park te behouden en te versterken. Er worden daarbij enkele maatregelen genomen die de inrichting, het gebruik en de zichtbaarheid van het park verbeteren. Zo wordt het park met het Steenwijkerdiep verbonden met een nieuwe voetgangersentree die doormiddel van een goene as visueel wordt verbonden met de kop van het Steenwijkerdiep, komt er meer terrasruimte bij de theekoepel en worden enkele historische beplantingsstructuren in het park hersteld. Voordat deze maatregelen uitgevoerd kunnen worden is een vergunning noodzakelijk. Dit vergunningsproces met de rijksdienst cultureel erfgoed loopt. Als de vergunning rond is kunnen de werkzaamheden aanvangen. <u>Opwaardering van de kwaliteit van begraafplaatsen</u> De opwaardering van de begraafplaats Kuinre is afgerond. De werkzaamheden voor de begraafplaats Nieuwe Landen worden voorbereid. <u>Afronding van de herinrichting marktplein Oldemarkt</u> De herinrichtingswerkzaamheden van het Marktplein in Oldemarkt zijn afgerond.

Doel	**Kansen benutten die de Regionale Verstedelijkingsstrategie biedt**
Beoogd resultaat	Uitwerking van de regionale verstedelijkingsstrategie op het gebied van woningbouw (ambitie van 1.000 - 1.500 woningen), klimaat, mobiliteit en economie, met bijzondere aandacht voor de integrale ontwikkeling van de Spoorzone Steenwijk.
Actie 2023	• Inzicht in kosten en baten integrale gebiedsontwikkeling Spoorzone Steenwijk • Verrichten van een studie naar de verkeerskundige gevolgen van de bovenregionale woningbouwbehoefte. • Gebiedsontwikkeling Gedempte Steenwijkerdiep verder brengen.
Prognose NJN	• Inzicht in kosten en baten integrale gebiedsontwikkeling Spoorzone Steenwijk ● • Verrichten van een studie naar de verkeerskundige gevolgen van de bovenregionale woningbouwbehoefte. ●

	• Gebiedsontwikkeling Gedempte Steenwijkerdiep verder brengen. ■
Toelichting NJN	De opdracht voor het opstellen van een ambitiedocument inclusief ontwikkelstrategie is inmiddels gegund. In samenwerking met gebiedspartners wordt deze visie opgesteld, uiteraard voorzien van een participatietraject voor de omgeving. In dit gebied zien we kansen om te verdichten en woningbouw toe te voegen, conform de principes van de verstedelijkingsstrategie. De spoorzone Steenwijk is (samen met aantal andere stationsomgevingen in de regio) onderdeel van het programma "Karakteristieke stationsomgevingen" vanuit de verstedelijkingsstrategie. Betrokkenheid vanuit de Regio zorgt voor meer slagkracht en financiën op de uitvoering. Tegelijkertijd zijn voor de bovenregionale woningbouwopgave een aantal mogelijke gevolgen voor de verkeersstructuur besproken met de raad tijdens een werkvergadering in Q2 2023. Het Gedempte Steenwijkerdiep wordt met het toevoegen van een toegangspoort en de aanleg van een groene as verbonden met het monumentale stadspark Rams Woerthe. Door de aanleg van deze groene as worden de stadswallen, park Rams Woerthe en het Steenwijkerdiep met groen en water aan elkaar verbonden. Deze verbinding zorgt voor een aaneensloten groenblauw netwerk dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, versterking van de biodiversiteit en verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in de binnenstad. Als eerste fase van de herinrichting van het Gedempte Steenwijkerdiep wordt de kop van het Steenwijkerdiep opnieuw ingericht. De werkzaamheden worden begin 2024 uitgevoerd. Daarnaast worden plannen ontwikkeld voor de aanpak van het Balkengat en zijn de voorbereidingen gestart voor het opstellen van een inrichtingsplan voor het Gedempte Steenwijkerdiep. Voor de uitbreiding van de supermarkten heeft het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegen. Na het opstellen van een reactienota naar aanleiding van de ingediende zienswijzen kan het bestemmingsplan ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd.

Doel	**Verbeteren van de bereikbaarheid**
Beoogd resultaat	Verhogen van het fietsgebruik en wandelmogelijkheden.
Actie 2023	• Vaststellen fietsplan 2023. • Onderzoek (door)fietsroute Steenwijk-Meppel afronden. • Verbetering fietspad Meenteweg en Hoogeweg (Kalenberg). • Updaten fietsknooppuntennetwerk en wandelnetwerk. • Onderzoeken wat de nieuwe provinciale openbaar vervoers-concessie betekent voor de bereikbaarheid van onze inwoners.
Prognose NJN	• Vaststellen fietsplan: ● • Onderzoek (door)fietsroute Steenwijk-Meppel: ■ • Verbetering fietspad Meenteweg en Hoogeweg: ● • Updaten fietsknooppuntennetwerk en wandelnetwerk: ●

	• Nieuwe provinciale openbaar vervoersconcessie: ●
Toelichting NJN	<u>Vaststellen fietsplan</u> Het Fietsplan wordt in december aan de raad aangeboden. <u>Onderzoek (door)fietsroute Steenwijk-Meppel</u> Dit onderzoek is nog niet gestart. Het wordt doorgeschoven naar 2024 vanwege beschikbare personele capaciteit. <u>Verbetering fietspad Meenteweg en Hoogeweg</u> Het projectplan is gereed, analyse voor het ontwerp kruising Meenteweg Hoogeweg is afgerond en de ecologische onderzoeken (onder andere bodem en natuur) zijn afgerond. Uitvoering van de verbeteringen vindt plaats in Q1 2024 vanwege flora en fauna. <u>Updaten fietsknooppuntennetwerk en wandelnetwerk</u> De werkzaamheden aan het fietsknooppuntennetwerk zijn gestart in september. De uitvoering van werkzaamheden aan het wandelnetwerk starten in Q1 2024. <u>Nieuwe provinciale openbaar vervoersconcessie</u> Het vervoerplan is besproken. Het valt over het algemeen erg positief uit voor Steenwijkerland. Onder andere met de nieuwe verbinding van lijn 146 (Kuinre-Emmeloord), ontwikkeling van lijn 214 (Lelystad-Emmeloord-Blokzijl-Steenwijk) en de nieuwe buslijn 171 (Blokzijl-Vollenhove-Zwartsluis-Zwolle) gaat het openbaar vervoer er op de drukke lijnen erg op vooruit. Wat op het eerste oog minder positief lijkt is de aanpassing van de verbinding Steenwijk – Kuinre – Emmeloord (lijn 76). Deze buslijn start in het nieuwe vervoersplan in Oldemarkt en wordt een reserveerRRReis. Lijn 70 begint dan vanuit Oldemarkt en rijdt via Steenwijk naar Giethoorn - Zwartsluis. De route Oldemarkt – (Kuinre) – Marknesse wordt een reserveeRRReis. Bij een reserveerRRReis rijdt de bus alleen als je de rit vooraf reserveert, tenminste 30 minuten voorafgaand aan de vertrektijd bij de halte. In het vervoersplan zijn de geschatte effecten zeer beperkt en zullen deze niet tot nauwelijks tot minder reizigers leiden. Daarnaast wordt er vanaf eind 2023 gereden met elektrische bussen.

Doel	**Inwoners, ondernemers en toeristen ervaren een sociaal en fysiek veilige leefomgeving**
Beoogd resultaat	Vaststellen van het Integraal Veiligheidsprogramma (IVP) 2023-2026.

Actie 2023	• Evaluatie IVP 2019-2022.
	• Vaststellen van het IVP 2023-2026, inclusief financiën voor onder andere:
	  o lokale aanpak ondermijning;
	  o afspraken over urgente zorg- en veiligheidscasuïstiek;
	  o preventieve werkwijze lokale groepsaanpak;
	  o lokaal programma Digitale veiligheid.

Prognose NJN	• Evaluatie IVP 2019-2022 ● • Vaststellen van het IVP 2023-2026, inclusief financiën ■
Toelichting NJN	Na de vaststelling van Integraal Veiligheidsprogramma (IVP) 2023-2026 is het uitvoeringplan integrale veiligheid 2023 opgesteld. Dit is ter informatie met de gemeenteraad gedeeld. We verwachten op dit moment geen afwijkingen in de uitvoering ten opzichte van het uitvoeringsplan 2023. Voor het einde van het jaar wordt het uitvoeringsplan integrale veiligheid 2024 opgesteld.

Doel	**Stimulerende omgeving voor sport en bewegen**
Beoogd resultaat	Inwoners zijn tevreden over de mogelijkheden om buiten te bewegen en te sporten (2022: 80% resp. 72%).
Actie 2023	• Renovatie atletiekbaan in overleg met Start ’78 en Atletiekunie. • Voorbereiden van de renovatie van de hockeyvelden samen met Mixed Hockey Club (MHC). • Onderzoek afronden naar behoefte en noodzaak uitbreiding en verduurzaming korfbalcomplex samen met Noveas. • Onderzoek afronden naar mogelijkheden voor een alternatieve zwemvoorziening in Vollenhove. • Bijdragen aan inwonersinitiatieven voor sport-, beweeg- en speelplekken.
Prognose NJN	• Renovatie atletiekbaan in overleg met Start ’78 en atletiekunie: ● • Voorbereiden van de renovatie van de hockeyvelden samen met MHC: ■ • Onderzoek afronden naar behoefte en noodzaak uitbreiding en verduurzaming korfbalcomplex samen met Noveas: ● • Onderzoek afronden naar mogelijkheden voor een alternatieve zwemvoorziening in Vollenhove: ● • Bijdragen aan inwonersinitiatieven voor sport-, beweeg- en speelplekken: ●
Toelichting NJN	<u>Renovatie atletiekbaan in overleg met Start ’78 en atletiekunie</u> De renovatie van de atletiekbaan is uitgevoerd. Het ingebouwde financiële risico (vervanging en afvoer asfalt), bleek mee te vallen. Hierdoor valt een deel van het extra beschikbaar gestelde budget vrij. Zie hiervoor de financiële mutatie nr. 2. <u>Voorbereiding renovatie hockeyvelden in combi met onderzoek behoefte en noodzaak uitbreiding en verduurzaming korfbalcomplex</u> Op sportpark De Gagels zijn verschillende sportverenigingen gehuisvest. Voor de hockeyvereniging MHC geldt dat haar velden de komende jaren aan vervanging toe zijn. Daarnaast geeft de korfbalvereniging NOVEAS aan meer ruimte nodig te hebben. De gemeente heeft PLANN ingenieurs gevraagd om een onderzoek te doen naar de (her)inrichtingsmogelijkheden van de velden van hockeyvereniging MHC, korfbalvereniging NOVEAS en hondenschool Kwispel, met daarbij financiële scenario. Mogelijk wordt ook volleybalvereniging Steevast meegenomen als belanghebbende. Doel is om te komen tot enkele scenario’s waarbij alle verenigingen een toekomstbestendige accommodatie hebben. Eventueel multifunctioneel gebruik en koppelkansen behoren daarbij tot de mogelijkheden. Er is daarnaast een financiële doorrekening gemaakt voor renovatie van de

	hockeyvelden volgens de eerder gemaakte plannen. Vanwege prijsstijgingen valt dit duurder uit. Zie hiervoor financiële mutatie nr. 12. <u>Onderzoek afronden naar mogelijkheden voor een alternatieve zwemvoorziening in Vollenhove</u> Het onderzoek loopt volgens planning. <u>Bijdragen aan inwonersinitiatieven voor sport/beweeg/speelplekken</u> Er zijn op dit moment 3 concrete initiatieven waar aan bijgedragen wordt in de realisatie van sport-, beweeg- en speelplekken. Onder andere voor een wandel-/hardlooproute in Giethoorn. Voor een aantal initiatieven worden verkennende gesprekken gevoerd. <u>Overige ontwikkelingen</u> Naast de bovenstaande ontwikkelingen spelen o.a. ook nog de volgende zaken: - Een initiatief vanuit inwoners ontstaan om onderzoek te doen naar realisatie van een buitensportlocatie waar ruimte is voor schaatsen, hardlopen en fietsen. Dit is nog in de verkennende fase. - Een initiatief van een aantal voetbalverenigingen om te kijken naar het overnemen van het maaien van hun sportvelden in het kader van 'right to challenge' is tot nu toe niet tot daadwerkelijke afspraken gekomen. De deadline voor uitvoering vanaf 2024 is inmiddels verstreken. Mogelijk volgen er afspraken ten behoeve van uitvoering vanaf 2025. - We zijn op dit moment met 3 sportverenigingen in gesprek over het realiseren van ledverlichting. - Omwille van optimaal en wederzijds gebruik van alle voetbalvelden aan de Parallelweg en de Middenweg hebben de 3 voetbalverenigingen VV Steenwijk, Steenwijker Boys en D' Oldeveste 54 een verzoek ingediend voor aanleg van extra veldverlichting rond veld 4. Naar aanleiding van dit verzoek zijn we in gesprek met VV Steenwijk over verduurzaming van alle veldverlichting in combinatie met aanleg van veldverlichting rond veld 4. Zie hiervoor de financiële mutatie nr. 4.

Doel	**Voldoende veilig en kwalitatief goed sportaanbod**
Beoogd resultaat	Verenigingen hebben voldoende bestuurskracht en kwalitatief goed (vrijwillig) kader.
Actie 2023	• We ondersteunen sportclubs op een praktische manier op twee onderwerpen die we samen kiezen. • We ondersteunen 4 nieuwe verenigingen met het inzetten van de clubkadercoach voor het vergroten van de kwaliteit van jeugdtrainers en ondersteunen 13 verenigingen bij de borging daarvan.
Prognose NJN	• We ondersteunen sportclubs op een praktische manier op twee onderwerpen die we samen kiezen: ● • We ondersteunen 4 nieuwe verenigingen met het inzetten van de clubkadercoach voor het vergroten van de kwaliteit van jeugdtrainers en ondersteunen 13 verenigingen bij de borging daarvan ●
Toelichting NJN	• <u>We ondersteunen sportclubs op een praktische manier op twee onderwerpen die we samen kiezen</u>

	Op het thema arbitrage en op het thema sociale en veilige sport biedt de clubkadercoach ondersteuning aan 6 verenigingen die zich als koploper hebben aangemeld. Met hen zijn intakes geweest en is per club de aanpak bepaald. De koplopers op het thema arbitrage zetten zich samen ook in voor het zichtbaar maken van het belang van en het waarderen van scheidsrechters en juryleden. Op het thema sociale en veilige sport ontwikkelen de koplopers samen producten die meehelpen in het realiseren van een sociale en veilige omgeving bij de sport. Voor het ontwikkelen en monitoren op dit thema wordt samengewerkt met Sportnetwerk Overijssel en Hogeschool Windesheim en de provincie Overijssel draagt financieel bij. In de aanpak wordt ook samengewerkt met Stichting Regenboog Steenwijkerland. • <u>We ondersteunen 4 nieuwe verenigingen met het inzetten van de clubkadercoach voor het vergroten van de kwaliteit van jeugdtrainers en ondersteunen 13 verenigingen bij de borging daarvan</u> In totaal ontvangen 15 verenigingen ondersteuning bij het begeleiden van hun jeugdtrainers en begeleiders. In het najaar wordt in overleg met de verenigingen bepaald welke cursussen aangeboden worden voor de trainers en begeleiders van de jeugdteams. Voor agendering van het onderwerp positief sportklimaat en een sociale en veilige omgeving is in het najaar de theatervoorstelling *'Kom op nou jongens' aangeboden voor bestuurders, vrijwilligers en ouders.*

Doel	**Maatschappelijke organisaties op de been houden**
Beoogd resultaat	Maatschappelijke organisaties hebben voldoende financiële mogelijkheden.
Actie 2023	• We stellen een fonds in voor maatschappelijke organisaties die in financiële problemen komen door de stijgende energieprijzen.
Prognose NJN	• We stellen een fonds in voor maatschappelijke organisaties die in financiële problemen komen door de stijgende energieprijzen. ●
Toelichting NJN	De nadere regels zijn in juni 2023 vastgesteld en gepubliceerd. Half augustus 2023 is, verdeeld over het Noodfonds en het Duurzaamheidsfonds, € 196.273,- aan subsidie uitgekeerd aan maatschappelijke organisaties. Ook de eerste subsidies voor verduurzaming van accommodaties zijn dus verstrekt. Door verschillende maatschappelijke organisaties worden voorbereidingen getroffen voor een aanvraag. Meerdere energiescans zijn aangevraagd en door verschillende partijen wordt het Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed vanuit de Provincie Overijssel doorlopen. We zien dat het Energiefonds de maatschappelijke instellingen echt helpt om te gaan verduurzamen of de acute nood te ledigen. Het verkrijgen van inzicht in welke maatregelen het beste genomen kunnen worden om een gebouw te verduurzamen kost tijd en vergt de nodige kennis en inzet vanuit de vrijwilligersorganisaties. Om die reden zullen we hierin actief blijven ondersteunen.

Doel	**Museum Steenwijk**
Beoogd resultaat	Toonaangevend museum voor inwoners en toeristen.

Actie 2023	• Besluitvorming over exploitatie en cofinanciering van het project. • Op basis daarvan uitwerking van organisatie, bouwkundig ontwerp, inhoudelijk ontwerp, fondsenwerving en programmering/collectie.
Prognose NJN	• Besluitvorming over exploitatie en cofinanciering van het project. ■ • Op basis daarvan uitwerking van organisatie, bouwkundig ontwerp, inhoudelijk ontwerp, fondsenwerving en programmering/collectie. ■
Toelichting NJN	Met de behandeling van de Perspectiefnota op 4 juli 2023 zijn de financiële middelen beschikbaar gesteld voor het realiseren van het nieuwe museum. De eigenaar heeft aangegeven dat de aankoop van de locatie door de gemeente bespreekbaar is. Daarom is de gemeente (onder voorbehoud van goedkeuring door de gemeenteraad) in onderhandeling met de eigenaar over aankoop van de locatie aan de Gasthuisstraat. Vóór de behandeling van de begroting moet duidelijk worden of de onderhandeling met goed gevolg kunnen worden afgerond. Mocht het niet tot overeenstemming komen, dan zal het college met een gewijzigd voorstel bij de raad terugkomen.

Doel	**Ontwikkeling naar een maatschappelijk educatieve bibliotheek**
Beoogd resultaat	Meer inwoners hebben toegang tot de bibliotheken en nemen deel aan programma's en activiteiten t.b.v. taalvaardigheden en digitale vaardigheden.
Actie 2023	• Besluitvorming over en uitvoering van Plan van aanpak van de bibliotheek over doorontwikkeling en de programma's 'Een leven lang ontwikkelen', 'Digitale inclusie inwoners'. • We stimuleren de samenwerking tussen bibliotheek en andere partners. • Voorbereiden overgang Taalpunt van Sociaal Werk naar bibliotheek.
Prognose NJN	• Besluitvorming over en uitvoering van Plan van aanpak van de bibliotheek over doorontwikkeling en de programma's 'Een leven lang ontwikkelen', 'Digitale inclusie inwoners'. ● • We stimuleren de samenwerking tussen bibliotheek en andere partners. ● • Voorbereiden overgang Taalpunt van Sociaal Werk naar bibliotheek. ●
Toelichting NJN	In september 2023 is het ontwikkelplein in de bibliotheek gerealiseerd. Hierin worden de programma's 'Een leven lang leren' en 'Digitale inclusie voor inwoners geïntegreerd waar mogelijk. De gemaakte afspraken, inclusief doelen en te verwachten resultaten tussen gemeente en de bibliotheek worden in het najaar vastgelegd in een geactualiseerde Culturele uitvoeringsovereenkomst die per 1 januari 2024 dan ingaat. De 2 vaste medewerkers van Taalpunt gaan per 1 januari 2024 over van Stichting Sociaal Werk de Kop naar de Bibliotheek.

Doel	**Borging kwaliteit evenementen ('evenementen gemeente')**
Beoogd resultaat	Evenementen in de gemeenten sluiten aan op de initiatieven en wensen van inwoners en toeristen en voldoen aan (nieuwe) wetgeving.

Actie 2023	• Faciliteren van bijeenkomsten met organisatoren en deelnemers om wensen en behoeften te inventariseren en samenwerking te verbeteren. • Ondersteunen van evenementenorganisaties en initiatiefnemers bij veranderingen rondom stikstof, duurzaamheid en identiteit. • Visie versterking van de (culturele) identiteit van evenementen opstellen. • Ondersteunen van mimimaal 2 organisaties om sportdeelname of cultuurparticipatie te bevorderen in aanloop/tijdens een evenement.
Prognose NJN	• Faciliteren van bijeenkomsten met organisatoren en deelnemers om wensen en behoeften te inventariseren en samenwerking te verbeteren. ■ • Ondersteunen van evenementenorganisaties en initiatiefnemers bij veranderingen rondom stikstof, duurzaamheid en identiteit. ■ • Visie versterking van de (culturele) identiteit van evenementen opstellen. ■ • Ondersteunen van mimimaal 2 organisaties om sportdeelname of cultuurparticipatie te bevorderen in aanloop/tijdens een evenement. ●
Toelichting NJN	Er is een kwartiermaker evenementen aangesteld. Deze kwartiermaker heeft als opdracht om evenementenbeleid op te stellen. In dit evenementenbeleid moet duidelijk zijn wat de visie en ambitie is gericht op evenementen en welke ontwikkelingen er zijn. Er moeten verschillende onderwerpen in samenkomen. Hierbij kan gedacht worden aan vergunningverlening, duurzaamheid, afval, subsidies, facilitering met materialen, promotie en marketing, etc. Bij het opstellen van het beleid zijn dus tal van collega's betrokken en uiteraard worden ook de evenementenorganisaties en andere relevantie stakeholders betrokken in het proces en gevraagd om input te leveren. De startdatum voor de kwartiermaker is later dan gepland waardoor de opdracht in Q1 2024 wordt afgerond in plaats van in 2023. Vanuit sport en cultuur worden evenementen ondersteund met onder andere subsidie en meedenken in programmering en netwerken.

Doel	**Unilocatie Voorgezet onderwijs**
Beoogd resultaat	Realisatie van één school voor voortgezet onderwijs in Steenwijk.
Actie 2023	• College en schoolbesturen bereiden, voor de Perspectiefnota in 2023, een definitieve keuze voor realisatie van de unilocatie voor (2026, 2027 of 2028). • We doen onderzoek naar mogelijkheden voor de toekomstige herontwikkeling van de achterblijvende locaties RSG Stationsstraat en CSG Eekeringe.
Prognose NJN	In november 2023 ligt er een voorstel Unilocatie voor aan de raad. De financiële integrale afweging kan plaatsvinden bij PPN 2024. ■ Bij de stadsvisie wordt al nagedacht over de toekomstige herontwikkeling en mogelijkheden voor deze locaties. ■
Toelichting NJN	In PPN was vertraging aangekondigd. In raad van november 2023 ligt wel een voorstel Unilocatie voor. In PPN 2024 kan financiële integrale afweging door raad gemaakt worden. Om in de tussenliggende periode al wel met

	voorbereiding aan de slag te kunnen, wordt in november ook een voorbereidingskrediet aangevraagd. De komende jaren zijn beide locaties nog nodig voor onderwijshuisvesting. Er zijn nog geen plannen voor de herontwikkeling.

Doel	**Onderwijshuisvesting**
Beoogd resultaat	Het (herijkte) Integraal Huisvestingsplan Onderwijs uitvoeren.
Actie 2023	• Besluitvorming over herijking Integraal Huisvestingsplan Onderwijs. • Nieuwbouw Johan Frisoschool Steenwijk; besluitvorming over definitieve locatie. • Nieuwbouw Samenlevingsschool De Lisdodde, Wanneperveen; afronding bestemmingsplanwijziging + opstarten bouwtraject. • Nieuwbouw De Wiedekieker en GBS Eben Haëzer, Sint Jansklooster; definitieve locatie keuze + opstarten traject omgevingsplan. • Kinderdagcentrum (KDC) De Schutsluis, Blokzijl; onderzoek t.b.v. de keuze voor renovatie of nieuwbouw. • Nieuwbouw Sint Martinus, Vollenhove; besluitvorming over locatie nieuw te bouwen school.
Prognose NJN	• Besluitvorming over IHP: ● • Besluitvorming over definitieve locatie Johan Friso school: : ■ • Nieuwbouw Samenlevingsschool De Lisdodde, Wanneperveen; afronding bestemmingsplanwijziging + opstarten bouwtraject:: ▲ • Nieuwbouw De Wiedekieker en GBS Eben Haëzer, Sint Jansklooster; definitieve locatie keuze + opstarten traject omgevingsplan:: ▲ • Kinderdagcentrum (KDC) De Schutsluis, Blokzijl; onderzoek t.b.v. de keuze voor renovatie of nieuwbouw; ■ • Nieuwbouw Sint Martinus, Vollenhove; besluitvorming over locatie nieuw te bouwen school: ■
Toelichting NJN	• In de raad van 14 februari 2023 is het IHP vastgesteld en de integrale financiële afweging heeft plaats gevonden bij de PPN. U heeft met uw amendement de bedoeling dat we koppelkansen als uitgangspunt meenemen in ieder project. In de eerste plaats naar mogelijkheden voor een combinatie met kinderopvang, maar ook naar andere kansen/mogelijkheden. Projecten komen allemaal langs uw raad. In ieder voorstel over onderwijshuisvesting zullen we dan ook ingaan op de koppelkansen. Hiermee geven we uitvoering aan het amendement. Bij de prognose van de IHP-projecten in deze najaarsnota is te zien dat er bij meerdere projecten vertraging op is getreden. Een bouwtraject van een school is bijzonder complex en kent veel betrokkenen. En het gaat over langere termijnen. Bij iedere fase kan er vertraging optreden door onvoorziene omstandigheden of specifieke ontwikkelingen. We houden, samen met de schoolbesturen, het IHP als routekaart aan en informeren uw raad periodiek over de voortgang en de bijzonderheden. Hieronder lichten we de voortgang van een aantal specifieke projecten toe. • In het ontwikkelgebied Steenwijk Zuid-Oost is PFAS aangetroffen. Dit lijkt niet te zitten op de beoogde schoollocatie. Ook nu de woningbouw vertraging oploopt, blijft de wens van school om wel naar dit gebied te verhuizen. I.v.m. met PFAS is extra onderzoek nodig en omdat wij zelf

	geen grondpositie daar hebben, zal dit nog wel verworven moeten worden. Verwachting is dat hier begin 2024 duidelijkheid over komt. • Het bestemmingsplan voor de Lisdodde is samengevoegd met woningbouwplannen. Het proces vraagt zorgvuldigheid en dit kost meer tijd dan vooraf voorzien. Verwachting is dat het omgevingsplan begin 2024 op route gaat. Bouw school is daarmee zeker niet voor 2025. • Een locatiekeuze voor de nieuw te bouwen 2-onder-1-dak school in Sint Jansklooster is in principe gemaakt. Er wordt meer tijd uitgetrokken voor het voortraject, om meerwaarde van gezamenlijke bouw te optimaliseren. Verwachting is dat besluitvorming medio 2024 aan raad wordt voorgelegd. • Schutsluis Blokzijl: Er lijkt voorkeur te zijn voor nieuwbouw i.p.v. renovatie, maar schoolbestuur zelf heeft zich nog niet definitief hierover uitgelaten. Er is een locatiestudie gedaan en de mogelijkheden zijn ook meegenomen in de gesprekken rondom de stadsvisie. Conclusie er is voorkeur voor locatie in Noordermaten IV. Komende maanden zijn nog nodig om een raadsvoorstel uit te werken, waarbij ook financiële consequenties in beeld gebracht worden. Verwachting is dat er begin 2024 een raadsvoorstel ligt. • Ten aanzien van de Sint Martinusschool in Vollenhove lopen er verkennende gesprekken. Hierbij wordt ook de mogelijkheid onderzocht om met OBS De Voorpoort onder één dak gehuisvest te worden. Schoolbesturen zijn oriënterend in gesprek in over de wenselijkheid en haalbaarheid hiervan. De verwachting is dat begin 2024 een raadsvoorstel is uitgewerkt, waarin financiële consequenties ook goed in beeld zijn. • Voor de realisatie van fase 3 van de renovatie Kindcentrum Bernardschool (afronding 2026) is iets meer budget benodigd dan vooraf geraamd. Dit heeft te maken met beperktere eigen bijdrage vanuit schoolbestuur en renovatie van gehele gebouw, i.p.v. alleen de normmeters hiervoor te rekenen. Dit is conform de uitgangspunten IHP. Zie hiervoor financiële mutatie nr. 14.

Doel	**Gebiedsgericht werken: leren door te doen**
Beoogd resultaat	Vergroten tevredenheid inwoners over hun buurt, kern of gemeente.
Actie 2023	• In 2023 maken we mét inwoners en partners voor tenminste 2 kernen of wijken een gebiedsvisie en een bijbehorend uitvoeringsprogramma. Dat zijn in ieder geval Vollenhove en een nog nader te bepalen kern of wijk waar grotere opgaven liggen op ruimtelijk, sociaal en/of economisch gebied. • Daarnaast stellen we in 2023 een gebiedsplan op voor het gebied rondom de Meppelerweg/De Heuvel in Steenwijk. • In samenwerking met Steenwijk Vestingstad stellen we voor Steenwijk-stad een nieuwe (uitvoerings)agenda op. • We leren door te doen. Die ervaringen zijn mede basis voor de in 2023 op te stellen handreiking gebiedsgericht werken.
Prognose NJN	• Opstellen van gebiedsvisie en uitvoeringsprogramma voor 2 kernen of wijken ● • Opstellen gebiedsplan Meppelerweg ● • Opstellen uitvoeringsagenda Steenwijk Vestingstad ● • Ontwikkelen gebiedsgericht werken ■

Toelichting NJN	De gebiedsvisies Blokzijl en Vollenhove zijn in ontwikkeling. Eind 2022 en begin 2023 zijn er in Vollenhove en Blokzijl diverse bijeenkomsten geweest om input op te halen voor de visies. Deze bijeenkomsten zijn goed bezocht door inwoners, ondernemers en professionele partijen. We verwerken deze opbrengst tot een visiedocument waaruit we een uitvoeringsprogramma kunnen maken. De opdracht voor het opstellen van een gebiedsplan Meppelerweg is inmiddels gegund. Er zijn reeds gesprekken gevoerd met eigenaren/initiatiefnemers in dit gebied. In het najaar worden de eerste analyses/verkenningen gedeeld met de omgeving en wordt gevraagd naar reacties. Met Steenwijk Vestingstad is een constructief overleg, zowel op operationeel niveau ('wat gebeurt er allemaal in de binnenstad en hoe stemmen we op elkaar af") als op strategisch niveau. ('hoe ontwikkelt de binnenstad van de toekomst zich, inclusief nieuwe functies woningbouw/parkeren). Deze onderwerpen worden in een bestuurlijk overleg met elkaar nader besproken. Momenteel is de inzet om de binnenstad te vergroenen en hoe we hittestress kunnen tegengaan. De gebiedsteams draaien nu in alle kernen waar we een werklocatie hadden voorzien. De samenwerking tussen de gebiedspartners wordt intensiever en daardoor ook constructiever. De opgave voor de komende tijd is hoe we sociale vraagstukken meer gebiedsgericht kunnen behandelen. Met het opstellen van de handreiking gebiedsgericht werken wordt dit najaar gestart. Het document wordt in 2024 opgeleverd.

Doel	**Benutten denk- en doekracht inwoners**
Beoogd resultaat	Verhoging van het rapportcijfer dat inwoners geven voor de manier waarop de gemeente inwoners betrekt bij het maken van plannen (2021: 6,0 gemiddeld).
Actie 2023	• Uitvoeren minimaal 3 onderzoeken van het inwonerspanel en uitkomsten vertalen in gemeentelijke plannen of beleid. ■ • Subsidiëring van minimaal 10 inwonersinitiatieven via de regeling 'Inwonersinitiatieven zijn goud waard'. ●
Prognose NJN	• Uitvoeren minimaal 3 onderzoeken inwonerspanel en uitkomsten vertalen in gemeentelijke plannen of beleid
Toelichting NJN	<u>Uitvoeren minimaal 3 onderzoeken inwonerspanel en uitkomsten vertalen in gemeentelijke plannen of beleid</u> In januari hebben we het eerste onderzoek van 2023 van het Inwonerspanel uitgevoerd. Dat ging over de behoefte aan een digitaal platform. Voor de tweede helft van 2023 hebben we in december een tweede onderzoek gepland. <u>Subsidiëring inwonersinitiatieven</u> In de periode van 1 januari – 1 september 2023 zijn er 20 inwonersinitiatieven (financieel) ondersteund. Mooie voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld de buurttuin Van der Gootplantsoen in Giethoorn,

	dorpsreünie Kuinre, Oranje buurttuin Willemsoord, uitbreiding keuken Dorpshuis Belt-Schutsloot en verschillende AED-projecten in enkele kernen.

2. Projecten/ investeringen Programmabegroting 2023-2026

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2023-2026:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2023-2026				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Opwaardering openbare ruimte	🟢	ja	Ja	Nee
2. Museum Steenwijk	🟢	ja	Ja	Nee
3. Unilocatie Voortgezet Onderwijs Steenwijkerland	🟦	Nee	Nee	Nee
4. Uitwerking regionale verstedelijkingsstrategie	🟢	Ja	Ja	Nee
5. Ontwikkeling gebieds-/wijkgericht werken	🟢	Ja	Ja	Nee
6. Upgrade voorziening wegen: investeringen in circulariteit	🟢	Ja	Ja	Nee
7. Opwaardering begraafplaatsen	🟢	Ja	Ja	Nee
8. Dynamisering Park Rams Woerthe	🟢	Ja	Ja	Nee
9. Maatregelen Riolering en Water Programma	🟢	Ja	Ja	Nee
10. Investeringen Fietsplan 2023	🟢	Ja	Ja	Nee
11. Investering levensduur verlengende maatregel Gasthuisdijk	🟢	Ja	Ja	Nee
12. Sport: ondersteunen sportbesturen en sporten in de buitenruimte	🟢	Ja	Ja	Nee
13. De bibliotheek groeit door naar een maatschappelijk educatieve bibliotheek	🟢	Ja	Ja	Nee
14. Opstellen en implementatie beleidsvisie evenementen & festivals	🟦	Ja	Ja	Nee
15. Herinrichting Marktplein Oldemarkt	🟢	Ja	Ja	Nee
16. Uitbreiding uitrukhal brandweerkazerne Kuinre	🟢	Ja	Ja	Nee
17. Huisvesting huisartsenpraktijk Giethoorn	🟢	ja	Ja	Ja
18. Integrale veiligheid (IVP) 2023-2026	🟢	ja	Ja	Nee

3 Nadere wijzigingen

Financiële mutatie nr. 1: Kapitaallasten riolering	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Door vertragingen in de realisatie van investeringen riolering en met name de aanpassing van de toegerekende rente in 2023 ontstaat er een financieel voordeel van bijna € 140.000 die ten gunste van de voorziening riolering komt en de kapitaallasten zijn in 2023 € 28.000 lager.
Wat zijn de oorzaken?	Conform de regels van de BBV moeten we de rente-omslag aanpassen van 1%-punt naar 0,7%-punt. Dit zal voor riolering een voordeel op de kapitaallasten (rente) tot gevolg hebben van bijna 140.000. Ook worden overige kapitaallasten tot een budget van ruim € 28.000 in 2023 niet besteed.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, zowel de toerekening van de rente als de uitvoering van het taakveld riolering is een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het overschot van € 168.000 komt ten gunste van de voorziening riolering. Dit omdat onze inwoners via de rioolrechten deze voorziening betalen. De bijdrage uit de voorziening riolering wordt hierdoor in 2023 € 168.000 lager dan was begroot.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Het financiële voordeel niet toevoegen aan het resultaat, maar ten gunste te brengen van de voorziening riolering.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Er wordt een bedrag bespaard, maar deze wordt in de voorziening gestort.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Geen
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Door de beperkingen van stikstof kunnen projecten niet worden opgestart of lopen vertraging op

Financiële mutatie nr. 2: (Groot) onderhoud sportvelden	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Tekort van € 40.000.
Wat zijn de oorzaken?	Droogte/groot onderhoud (ca. € 20.000): door de droogte bij uitvoering van het groot onderhoud konden geplande en noodzakelijke maatregelen niet worden toegepast. Omwille van goed bespeelbare velden worden we nu geconfronteerd met duurdere maatregelen. Toezicht (ca. € 12.000): door niet ingevulde vacature is omwille van toezicht en sturing op jaarlijks benodigd groot onderhoud, extern ingehuurd. Indexatie (ca. € 8.000): de afgesloten overeenkomst voor groot onderhoud voorziet niet in afspraken over indexatie. De kosten zijn gestegen t.o.v. 2022.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Stimulerende omgeving voor sport en bewegen. Uitblijven van bovengenoemde acties zet de bespeelbaarheid van de velden onder druk.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort op het budget in het begrotingsjaar 2023 van € 40.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Het tekort te accepteren.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€ 40.000 incidenteel.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Het huidige contract groot onderhoud loopt af in 2023. Een nieuw meerjarencontract moet worden aanbesteed.

Financiële mutatie nr. 3: Renovatie atletiekbaan	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Restant van € 220.000
Wat zijn de oorzaken?	Het asfalt hoefde niet in zijn geheel vervangen en afgevoerd te worden (een enkele plek is aangepakt). Eveneens zijn de kosten voor overige aanpassingen gunstiger uitgepakt dan aangenomen. Dat maakt dat het extra beschikbaar gestelde krediet niet volledig is gebruikt.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	n.v.t.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Meevaller van € 220.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.

Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Doordat het krediet sluit met een overschot van € 220.000 ontstaat er een voordeel op de kapitaallasten. Bij een afschrijvingstermijn van 25 jaar en een rentepercentage van 1% bedraagt dit voordeel in 2023 € 11.000, in 2024 € 10.912, in 2025 € 10.824, in 2026 € 10.736 en in 2027 € 10.648.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. 4: Onderhoudsbijdragen privatisering veldverlichting	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Onttrekken van € 4.000 uit het onderhoudsbudget sportvelden (jaarlijks, uitgaande van inmiddels geprivatiseerde veldverlichting)
Wat zijn de oorzaken?	Bij privatisering van veldverlichting wordt het betreffende onderhoudsbudget gedurende de restlevensduur eenmalig ineens overgemaakt aan de vereniging. Daarmee neemt het onderhoudsbudget af. Dit geldt inmiddels voor d'Olde Veste 54/Steenwijker Boys, VV Blankenham, VV VENO, FC Oldemarkt, SVBS'77 (deels). Andere verenigingen denken hier serieus over na. Om te voorkomen dat we ieder jaar voor relatief kleine bedragen in de najaarsnota wijzigingen moeten opnemen, het voorstel het onderhoudsbudget sportvelden te verlagen met € 4.000,00 (gemiddelde jaarlijkse bijdrage)
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee. Gemeente draagt volgens reglement zorg voor veldverlichting op trainingsnorm, maar kan dit overdragen aan vereniging.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Onttrekken van jaarlijkse onderhoudsgelden.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	N.v.t.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	In de loop van de tijd kunnen meer verenigingen er voor kiezen de veldverlichting over te nemen. Daarmee kan dit budget jaarlijks fluctueren.

Financiële mutatie nr. 5: Realisatie extra veldverlichting in combinatie met verduurzaming veldverlichting bij VV Steenwijk	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Ca. € 65.000 binnen het budget verduurzaming (en privatisering) veldverlichting reserveren voor aanleg LEDverlichting veld 4 sportpark de Middenweg (accommodatie VV Steenwijk).
Wat zijn de oorzaken?	We zijn met VV Steenwijk in gesprek over verduurzaming en privatisering van de bestaande veldverlichting op het sportcomplex de Middenweg. Daarnaast hebben we een verzoek van de drie voetbalverenigingen in Steenwijk (Olde Veste '54, VV Steenwijk en Steenwijkerboys) om trainingsverlichting te realiseren bij veld 4 van VV Steenwijk. De drie voetbalverenigingen maken gezamenlijk gebruik van de voetbalvelden aan de Parallelweg en Middenweg. Door o.a. groei van leden, verschuiving van speeldag (en daarmee trainingsdagen) en toename van ook andere doordeweekse competities komt de capaciteit van velden om te kunnen trainen meer onder druk te staan. De drie verenigingen hebben aangegeven dat door op veld 4 verlichting aan te brengen, de capaciteit dusdanig toeneemt dat zij samen tot goede oplossingen kunnen komen qua verdeling. De situatie is hiermee vergelijkbaar met die van SV VENO Vollenhove, waar in 2019 met het vaststellen van het plan van aanpak bespeelbaarheid sportvelden budget beschikbaar is gesteld voor extra verlichting. Naast deze vraag is VV Steenwijk dus van plan om de overige veldverlichting te verduurzamen, mits er akkoord wordt gegeven in de Algemene Ledenvergadering. Ze willen hier dan graag zo snel mogelijk mee aan de slag. Met uitvoering van de werkzaamheden en ook het aanvragen van subsidies om de trainingsverlichting ook op te kunnen waarderen naar wedstrijdverlichting, heeft het de voorkeur om de aanleg van verlichting op veld 4 hier direct in mee te nemen. Budget voor realisatie van extra trainingsverlichting zit niet in de reguliere budgetten voor beheer en onderhoud, dit vraagt een besluit van uw raad welke we met deze financiële mutatie aan u voorleggen. Omwille van de voortgang van en vanwege de combinatie met verduurzaming en privatisering van ook de overige aanwezige veldverlichting is het voorstel het beschikbare budget voor verduurzaming van de veldverlichting aan te spreken voor realisatie van verlichting op veld 4. Daarbij gaan we ervan uit dat deze aanvullende besteding niet ten koste gaat van mogelijke verduurzamingsinitiatieven van andere verenigingen.

Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Stimulerende omgeving voor sport en bewegen. Uitblijven van bovengenoemde acties zet het gebruik van de aanwezige velden onder druk. Bij het niet benutten van dit beschikbare budget voor de veldverlichting moet een afzonderlijk voorstel aan raad met dito kredietaanvraag worden gedaan.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Geen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Het beschikbare budget voor verduurzaming en privatisering van veldverlichting aan te wenden voor realisatie van trainingsverlichting op veld 4 van Sportcomplex de Middenweg.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Ca.€ 65.000
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Nvt.

Financiële mutatie nr. 6: kunstgrasvelden Olde Veste en VHK	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De kredieten voor de kunstgrasvelden sluiten af met een overschot van € 180.000. Hier tegenover staat dat we de komende 10 jaar onderhoudslasten ontstaan van € 9.000.
Wat zijn de oorzaken?	De kredieten voor de kunstgrasvelden van Olde Veste en VHK kunnen worden afgesloten met een voordeel. In dit overschot zit een voordeel doordat ook is afgesproken dat de komende 10 jaar het onderhoud door de partij wordt uitgevoerd die de aanleg heeft gedaan. Deze onderhoudslasten komen de komende 10 jaar.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen gevolgen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een voordeel op het investeringskrediet van € 180.000 en er ontstaat een structureel nadeel op onderhoud van € 9.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Doordat het krediet sluit met een overschot van € 180.000 ontstaat een voordeel op de kapitaallasten bij een afschrijvingstermijn van 15 jaar en een rentepercentage van 1% van € 13.800 in 2023, € 13.680 in 2024, € 13.560 in 2025, € 13.440 in 2026 en € 13.320 in 2027. Daarnaast is er een structureel nadeel op de onderhoudslasten van € 9.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	

Financiële mutatie nr. 7: Openbaar Groen Boomonderhoud, Snoeien bomen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het snoeien van bomen kost 35.000 meer dan begroot.
Wat zijn de oorzaken?	We zien de laatste jaren een gestage stijging van kosten voor het snoeien van bomen. Inflatie en krapte op de arbeidsmarkt liggen daaraan ten grondslag.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Onderhoud groenvoorzieningen (gemeentewet) Zorgplicht en veiligheid
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Door hogere kosten is het onderhoudsbudget ontoereikend.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Aanpassen van het budget (Structureel).
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€ 35.000 structureel.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Krapte op de arbeidsmarkt en onzekerheid over prijsontwikkelingen

Financiële mutatie nr. 8: Openbaar Groen Boomonderhoud, Stormschade	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Een tekort van € 90.0000.

Wat zijn de oorzaken?	Door de storm Poly, die op 5 juli jl. over Nederland raasde, zijn ruim 100 (gemeentelijke) bomen omgewaaid en zijn meer dan 400 bomen (zwaar) beschadigd. Zowel de het team uitvoering als externe aannemers zijn ruim drie weken druk geweest met het opruimen en herstellen van de schade.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Vanuit zorgplicht moeten bomen veilig zijn, loshangende takken en omgewaaide bomen hinderen het verkeer en zijn gevaarlijk.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een tekort van € 90.000 in begrotingsjaar 2023
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Loshangende takken zijn uit de boomkronen verwijderd en ernstig beschadigde en omgewaaide bomen, zijn in verband met veiligheid gekapt. Met de aanplant van 100 bomen herstellen we onze boomstructuur zodat kernen en buitengebied groen, aantrekkelijk en leefbaar blijven.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€ 90.000 incidenteel
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	

Financiële mutatie nr. 9: aanleg regenwater riool Sasdijk Ossenzijl	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een bedrag noodzakelijk voor de aanleg van een regenwaterriool Sasdijk Ossenzijl van € 60.000.
Wat zijn de oorzaken?	Vanwege een onvoorziene klus voor de aanleg van een regenwaterriool in Ossenzijl zijn er uitgaven gemaakt voor een bedrag van € 60.000. Deze werkzaamheden zijn in combinatie met wegwerkzaamheden uitgevoerd en kwamen tijdens de wegwerkzaamheden aan het licht.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het zorgdragen voor een goed werkend riool.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen gevolgen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Met de investering was geen rekening gehouden in 2023. Het betekent een structureel nadeel van € 1.600 (afschrijvingstermijn 60 jaar en rentepercentage van 1%) voor riolering vanaf 2024. In 2023 wordt alleen rekening gehouden met de afschrijvingslasten van € 1.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo komen we in 2023 een bedrag van € 1.000 tekort in 2023 (alleen afschrijvingslasten. In 2024 € 1.590, in 2025 € 1.580, in 2026 € 1.570 en in 2027 € 1.560. Dit zal worden verwerkt binnen de gesloten huishouding riolering.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	-

Financiële mutatie nr.10 : afkoppelen en vervangen riool Adm de Ruyterstraat en afkoppelen en vervangen riool Jan Steenstraat.	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De projecten vervangen riool Admiraal de Ruyterstraat en vervangen riool Jan Steenstraat worden als 1 project uitgevoerd. In totaal is er een bedrag beschikbaar gesteld van € 294.000. De omvang van de afwijking is € 100.000.
Wat zijn de oorzaken?	Uit asbestonderzoek is naar voren gekomen dat er asbest in het voegenkit zit. In de omliggende riolen is in de afgelopen jaren tijdens asbestonderzoeken altijd kl1 naar voren gekomen. Het verwijderen van asbest maakt dat er met een ander werkprotocol gewerkt moet worden (o.a. inzet decontaminatie-unit en inzet kraan met overdruk). Dit brengt extra kosten met zich mee.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het zorgdragen voor een goed werkend riool.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen gevolgen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Met de investering was geen rekening gehouden in 2023. Het betekent een structureel nadeel van € 2.667 afschrijvingstermijn 60 jaar en rentepercentage van 1%) voor riolering vanaf 2024. In 2023 wordt alleen rekening gehouden met de afschrijvingslasten van € 1.667.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.

Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo komen we in 2023 een bedrag van € 1.667 tekort (alleen afschrijvingslasten. In 2024 € 2.650, in 2025 € 2.633 in 2026 € 2.616 in 2027 € 2.599. Dit zal worden verwerkt binnen de gesloten huishouding riolering.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	-

Financiële mutatie nr. 11: relinen Jan van Riebeeckstraat 2023	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een bedrag beschikbaar gesteld van € 276.000. De omvang van de afwijking is € 120.000.
Wat zijn de oorzaken?	Het te relinen riool raakt snel verstopt door de ingroei van boomwortels in dit riool. Door het riool te laten relinen worden alle locaties in het riool waar nu wortelgroei voorkomt dicht gezet. Om te voorkomen dat er over 10 of 20 jaar weer wortels via de aansluitingen in het riool gaan groeien worden alle aansluitingen van dit riool gehaald. Het afkoppelen van deze aansluitingen valt duurder uit dan vooraf is ingeschat. De kosten voor het aanbrengen van kousen (het relinen) zijn de afgelopen jaren ook flink gestegen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het zorgdragen voor een goed werkend riool.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen gevolgen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Met deze extra investeringskosten was geen rekening gehouden bij het opstellen van het Rioolwaterplan. Het betekent een structureel nadeel van € 3.200 (afschrijvingstermijn 60 jaar en rentepercentage van 1%) voor riolering vanaf 2024. In 2023 wordt alleen rekening gehouden met de afschrijvingslasten van € 2.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo komen we in 2023 een bedrag van € 2.000 tekort (alleen afschrijvingslasten. In 2024 €3.180 in 2025 € 3.160 in 2026 € 3.140 en in 2027 € 3.120. Dit zal worden verwerkt binnen de gesloten huishouding riolering.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	-

Financiële mutatie nr. 12 : Kerkenvisie	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In 2023 een overschot van € 35.000. In 2024 een tekort van € 35.000.
Wat zijn de oorzaken?	In 2023 is € 75.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een kerkenvisie. Het aanbestedingstraject is in 2023 doorlopen. Het werk kan echter niet allemaal dit jaar worden gedaan en de facturering zal dan ook niet allemaal in 2023 plaatvinden maar deels in 2024.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	De kerkenvisie zal in 2024 opgeleverd worden in plaats van 2023.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een verschuiving van een deel van het budget naar 2024.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Voorgesteld wordt om het overschot van 2023 beschikbaar te stellen in 2024.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. 13 : budget renovatie hockeyvelden	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Een stijging van € 200.000 voor renovatie van veld 1 (gepland voor 2024) en € 130.000 voor veld 2 (gepland voor 2025) In de PPN was aangekondigd dat de verwachting was dat het destijds beschikbaar gestelde budget onvoldoende is voor renovatie van het veld. Inmiddels zijn de

	kosten inzichtelijk. Vandaar dat we deze nu in de NJN op hebben genomen. Het gaat om autonome prijsstijgingen.
Wat zijn de oorzaken?	In 2019 is het Wedstrijdplan (sport- en beweegbeleid) vastgesteld in de raad. Met het vaststellen van dit beleid is ook budget gereserveerd voor renovatie van het hockeyvelden bij MHC in Steenwijk. De renovatie van veld 1 (incl. opbouw) staat gepland voor 2024; die van veld 2 (toplaag) in 2025. Vanwege kostenstijgingen is het destijds beschikbaar gestelde budget onvoldoende voor renovatie van het veld.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Met het extra beschikbaar gestelde budget kan renovatie van het hockeyveld gerealiseerd worden.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort op het krediet van € 330.000 op de investering.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€ 330.000 tekort op de investering. Dit betekent als nadeel op de kapitaallasten het volgende bij een afschrijvingstermijn van 15 jaar en een rentepercentage van 1%: 2024: € 15.333, in 2025: € 25.167, in 2026: € 24.946 en in 2027: € 24.727.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Zoals aangegeven in de NJN wordt er op dit moment een breder onderzoek uitgevoerd door een gespecialiseerd bureau. Wanneer de uitkomsten van deze opdracht ook leiden tot ook andere inhoudelijke keuzes, met daarbij behorende financiële consequenties zullen we dit aan uw raad voorleggen.

Financiële mutatie nr. 14 : Investering Bernhardschool	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een tekort op de investering van € 95.000.
Wat zijn de oorzaken?	In het huidige IHP geldt voor een verbouwing het daadwerkelijke BVO als grondslag en niet de normmeters. Ook is een 20% eigen bijdrage schoolbestuur niet reëel, maar alleen de investeringen die zich terug verdienen in een lagere exploitatielast. Dit gecombineerd met de gestegen bouwkosten maakt dat er een tekort is ontstaan op het benodigde bedrag voor de 3e fase van de renovatie. Het aandeel van de gemeente hierin is € 95.000.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, renovatie van onderwijsgebouwen is de verantwoordelijkheid van de gemeente. Renovatie wordt conform planning IHP uitgevoerd
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Door investering wordt doel gerealiseerd zoals vastgelegd in IHP. Door gestegen bouwkosten ontstaat er een tekort op de investering.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort op de investering van € 95.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen besparing voor gemeente. Door renovatie schoolgebouw daalt toekomstige MJOP lasten. Door renovatie wordt voldaan aan duurzaamheidsdoelstellingen en is de school toekomstbestendig.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Het bedrag voor de investering in de Bernhardschool dient te worden verhoogd met € 95.000. Dit leidt tot structureel hogere kapitaallasten bij een afschrijvingstermijn van 25 jaar en een rentepercentage van 1% van € 4.750 in 2026 en € 4.712 in 2027 en verder.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 15 Binnenpad Giethoorn	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Verschuiving binnen verschillende onderdelen van het groot onderhoud paden/stegen Giethoorn.
Wat zijn de oorzaken?	Afgelopen jaren is er gefaseerd groot onderhoud uitgevoerd aan de paden langs de Gracht in Giethoorn. De budgetten voor deze werkzaamheden zijn beschikbaar gesteld per onderdeel, zoals bruggen, vonders, pad en verlichting. Het groot onderhoud is als integraal project opgepakt en voor een goede budgetbewaking zijn de facturen op 1 budget geboekt.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen invloed

Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Door de boekingsmethode zijn er op verschillende budgetten tekorten en overschotten ontstaan. Per saldo resteert nog een budget van € 80.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Verschuiving binnen de budgetten.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo resteert nu nog een bedrag van € 80.000. Er moeten echter nog een aantal punten worden afgehandeld. Naar verwachting zal in het 1e kwartaal 2024 de oplevering plaatsvinden. Verwachting is dat er een klein overschot op het budget zal zijn.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	N.v.t.

Financiële mutatie nr. 15: nieuwbouw school Tuk	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een overschrijding ontstaan op het project voor de nieuwbouw in Tuk van 400.000.
Wat zijn de oorzaken?	Door middel van een informatienota op 7 februari is de raad reeds eerder geïnformeerd over een op handen zijnde tekort bij de nieuwbouw van school Tuk. In deze informatienota is uitgegaan van een tekort van € 305.000. Inmiddels is gebleken dat het totale tekort gaat uitkomen op € 400.000. Het tekort van €305.000 is ontstaan doordat in eerdere berekeningen rekening gehouden was met 10% eigen bijdrage van de school. Een eigen bijdrage van de school is door vernieuwde regelgeving niet mogelijk. Dit tekort is niet-beïnvloedbaar. Het overige tekort (€95.000) is ontstaan doordat: - Op het dorpshuis geen BTW kan worden teruggevraagd; - Uitgaven openbaren ruimte hoger dan voorzien; - Uitgaven die bij nader inzien toch ten laste van project Tuk zijn geboekt; - Bouwaansluiting voor energie was geen rekening mee gehouden; - Aantal kleine(re) onvoorziene uitgaven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het zorgen voor onderwijshuisvesting is een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen, het dorpshuis en school zijn reeds gerealiseerd.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Doordat het project is opgebouwd met verschillende afschrijvingstermijnen zal bij het afsluiten van het project precies kunnen worden berekend wat het structurele tekort wordt. De inschatting op dit moment is dat het gaat om circa 15.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Structureel komen we afgerond 15.000 tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De komst van het dorpshuis en de school moet juridisch (erfpachtrecht) nog worden vastgelegd. Het oude erfpacht recht moet nog bij de notaris worden doorgehaald. De fiscale regelgeving rond recht van opstal en erfpacht zijn zeer complex en soms zelfs onduidelijk. Momenteel worden de fiscale gevolgen in beeld gebracht. Zodra hier duidelijkheid over is wordt erover gerapporteerd.

4 Actualiteiten en kansen/uitdagingen met betrekking tot dit programma

De kansen en uitdagingen in relatie tot het bestuursprogramma 'Leefbare steden en kernen' zijn als volgt:

Kansen:

- Sport, bewegen en cultuur als onderdeel van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en inzet op preventie vanuit het Integraal Zorgakkoord .
  De bedoeling is om met dit akkoord te zorgen voor een stevig fundament onder het preventiebeleid. Het gaat over preventie en sociale basis. Het raakt daarmee zowel de doelen in het programma Samen Redzaam als de doelen in het programma Leefbare Steden en Kernen.

De al ingezette koers op onder andere verenigingsondersteuning bij sportaanbieders, groene sport-, speel- en ontmoetplekken in kernen en wijken, inzet van de cultuurcoach en cultuurmakelaar en fietsen en wandelen vanuit de mobiliteitsvisie, sluiten naadloos aan op de ambities uit het GALA. Met het opstellen van het lokaal uitvoeringsplan gezondheid kijken we op welke manier de inzet op sport en bewegen en cultuur bestendigd kan worden en waar nodig ook versterkt of versneld zodat in samenhang aan verschillende doelen in het programma wordt gewerkt.

Uitdagingen:

- Renovatie hockeyvelden Het onderzoek naar de (her)inrichtingsmogelijkheden van de velden van hockeyvereniging MHC, korfbalvereniging NOVEAS en hondenschool Kwispel (en mogelijk Steevast), is gericht op realistische scenario's waarbij alle verenigingen een toekomstbestendige locatie hebben. Eventueel multifunctioneel gebruik en koppelkansen behoren daarbij tot de mogelijkheden. Afhankelijk van de uitkomsten, wordt de renovatie van de hockeyvelden al dan niet volgens planning opgepakt. Los hiervan, verwachten we, vanwege kostenstijgingen en mogelijk enkele extra eisen vanuit de sportbond, dat het destijds beschikbaar gestelde budget onvoldoende is voor renovatie van de velden.
- De realisatie van een nieuwe locatie voor de scouting, passend in de omgeving, kost meer tijd dan verwacht. De verwachte kostenstijging is daardoor substantieel. Daarbij gaat het onder andere om bouwkosten, inrichting en tijdelijke huisvesting. Er wordt nog gewerkt aan het in beeld brengen van de aanvullende kosten.

- De subsidieregeling voor inwonersinitiatieven kent een subsidieplafond. Dit plafond is met de ingediende en goedgekeurde aanvragen inmiddels bereikt. Het is natuurlijk positief dat de regeling steeds beter gevonden wordt. Maar het bereiken van het subsidieplafond betekent dat er geen nieuwe aanvragen meer toegekend kunnen worden in 2023. Waar mogelijk wordt wel gestart met voorbereiding van inwonersinitiatieven die contact zoeken.

- De subsidieregeling voor sportevenementen kent een subsidieplafond. Dit plafond is met de ingediende en goedgekeurde aanvragen inmiddels bereikt. Het bereiken van het subsidieplafond betekent dat er geen nieuwe aanvragen meer toegekend kunnen worden in 2023.

2.7 Financiën en dienstverlening

Financiën en dienstverlening	Prognoses: ● = op koers ■ = specifieke aandacht vereist ▲ = er zijn problemen **X** = geen gegevens bekend

Hieronder rapporteren we over de voortgang op de doelen en beoogde resultaten uit de begroting voor het bestuursprogramma 'Financiën en dienstverlening'.

1. Stand van zaken doelen en beoogde resultaten

Financieel Beleid

Doel	**Verantwoord omgaan met financiële middelen**
Beoogd resultaat	Een sluitende begroting voor alle jaren is het uitgangspunt. Dit houdt in dat de structurele uitgaven en inkomsten in evenwicht zijn.
Actie 2023	We presenteren in 2023 een sluitende meerjarenbegroting 2024-2027.
Prognose NJN	■
Toelichting NJN	De Programmabegroting 2023-2026 die vorig jaar door de raad is vastgesteld, is sluitend voor alle jaren. Desondanks is het oordeel van de provincie over de begroting in het kader van het Interbestuurlijk Toezicht (IBT) 'oranje'. Reden is dat we in de begroting een stelpost aan de inkomstenkant hebben opgenomen voor 2026, omdat we verwachtten dat het rijk gemeenten financieel tegemoet zou komen. Dat is ook gebeurd. Eerst vorig jaar op Prinsjesdag en recentelijk in het voorjaar. Het rijk heeft daarmee structureel een bedrag van €1 miljard beschikbaar gesteld via de Algemene uitkering van het gemeentefonds. Voor onze gemeente gaat het om een bedrag van € 2,3 miljoen structureel. Echter, de nieuwe prognose voor de meerjarenbegroting is nog steeds zorgelijk. Gemeenten komen vanaf 2023 nog steeds meer dan € 3 miljard tekort door rijksbeleid. In de PPN 2023-2026 konden we voor de jaren 2026 en 2027 geen sluitende begroting presenteren en het beeld voor de Programmabegroting 2024-2027 zal niet anders zijn. De compensatie van het rijk via de meicirculaire 2023 biedt daartoe te weinig compensatie.

Doel	**Voldoende weerstandsvermogen**
Beoogd resultaat	Om financiële tegenvallers op te kunnen vangen is voldoende weerstandsvermogen nodig. Bij een waarde van de weerstandsratio (het kengetal hiervoor) van minimaal 2 is daar sprake van (waarde in begroting 2022: 6,1).
Actie 2023	Weerstandsratio > 2. Indien nodig treffen we maatregelen.
Prognose NJN	●
Toelichting NJN	In de Programmabegroting 2023-2026 is voor het begrotingsjaar 2023 een weerstandsratio met een waarde van 5,3 geraamd, ruim boven de signaalwaarde van 2. In de Programmabegroting 2024-2027 zullen we de

	risico's wederom in beeld brengen, kwantificeren en afzetten tegen de hoogte van de weerstandscapaciteit. We verwachten dat de 'score' ultimo 2023 ruim boven de 2 zal uitkomen.

Doel	**Lokale (woon)lasten relatief laag**
Beoogd resultaat	Behoren tot de top 25% gemeenten van Nederland met de laagste lasten. Steenwijkerland staat 15e van de 345 gemeenten (Coelo-atlas 2022).
Actie 2023	Geen bovengemiddelde stijgingen van de tarieven voor de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.
Prognose NJN	●
Toelichting NJN	Onze inwoners en ondernemers betalen in 2023 gemiddeld 0,8% meer aan lokale lasten. Dit geldt voor zowel de OZB, de rioolheffing als de afvalstoffenheffing. We zijn het afgelopen jaar gestegen van plaats 15 naar plaats 9 op de ranglijst van gemeenten van Nederland met de laagste lokale lasten (zie 'Atlas lokale lasten 2023'[1]). We verwachten in 2024 ruim binnen de top 25% van gemeenten met de laagste lokale lasten te blijven.

Dienstverlening

Doel	**Gemeentelijke dienstverlening sluit aan bij de behoefte**
Beoogd resultaat	Rapportcijfer voor klanttevredenheid minimaal een 7,5.
Actie 2023	• Uitkomsten monitoring klantcontacten (telefonie, balie, online diensten) en het websitegebruik worden gebruikt voor betere dienstverlening. Specifiek aandacht zal worden besteed aan (de afhandeling van) meldingen openbare ruimte (MOR). • Onderzoeken mogelijkheid registratie en monitoring van (de afhandeling van) terugbelverzoeken. • We onderzoeken de inzet van 'live chat/chatbot' als extra dienstverleningsoptie op de website. • We brengen minimaal 1 klantreis voor een bepaald product in kaart om zo gericht een dienst te kunnen verbeteren. • Onderzoeken van klanttevredenheid, dienstverlening en vergunningverlening/ruimtelijke ordening (aangenomen amendement gemeenteraad tijdens de begrotingsbehandeling op 8 november 2022).
Prognose NJN	• Monitoring: ● • Onderzoek registratie terugbelverzoeken: ● • Live chat/chatbot ● • Klantreis: ● • Onderzoeken vergunningverlening/ruimtelijke ordening: ●
Toelichting NJN	• We zetten de KlantContactMonitor (KCM) continu in voor het meten van klanttevredenheid over balie, telefonie en online formulieren. We hebben gerichte aandacht voor het verbeteren van de tevredenheid over de behandeling van meldingen openbare ruimte.

[1] Atlas lokale lasten 2023, COELO, www.coelo.nl.

	We kijken daarvoor naar het systeem, de werkafspraken en de informatievoorziening. We passen dat indien en waar nodig aan. We zien wel dat de tevredenheid over het proces beïnvloed wordt door de tevredenheid over het resultaat. Bijvoorbeeld wanneer melders willen dat de bermen (vaker) gemaaid worden, maar we hebben bewust beleid om dat minder vaak te doen voor de biodiversiteit. • We doen onderzoek naar registratie terugbelverzoeken (3e kwartaal) en stellen een advies en plan hiervoor op. • We gebruiken de gegevens uit de monitoringstool van onze websites voor het continu verbeteren van onze websites. • We onderzoeken het efficiënt inzetten en implementeren van live chat/ chatbots voor onze online dienstverlening. • We vervolgen de klantreis 'trouwen'. We zijn gestart met de klantreis 'aanvraag gehandicaptenparkeerkaart'. • We zijn gestart met de uitnodiging aan aanvragers van een omgevingsvergunning om mee te doen aan het hernieuwde onderzoek naar de klanttevredenheid rondom vergunningverlening. We hebben een nieuw onderzoek opgezet voor initiatiefnemers die plannen hebben waarvoor ruimtelijke ordening de contactpersoon is. Het gaat hierbij om de principeverzoeken.

Doel	**Onze communicatie is actief, omgevingsgericht en in duidelijke taal**
Beoogd resultaat	Steeds meer brieven, formulieren en teksten zijn in eenvoudig Nederlands geschreven ('B1-niveau').
Actie 2023	• Tenminste 3 maal zal het Testpanel van inwoners worden gevraagd om een oordeel te geven over onze webteksten, brieven en formulieren, waarbij de uitkomsten worden gebruikt om de website, gemeentelijke brieven en formulieren te verbeteren. • Een analyse maken welke delen van de website op B1-niveau zijn en welke niet. • Uitvoeren onafhankelijke audit op toegankelijkheid van onze website. • Uitvoeren social media scans om te weten wat er leeft en speelt bij inwoners en samenleving.
Prognose NJN	• Inzet Testpanel: ● • B1 analyse: ● • Audit toegankelijkheid: ● • Social media scans: ●
Toelichting NJN	De eerste fysieke bijeenkomst in 2023 met het Testpanel is in februari geweest. Het Testpanel is in juni digitaal bevraagd. En een tweede fysieke bijeenkomst staat in oktober gepland. Om onze websites te scannen op taalniveau B1 gebruiken we onze website monitoringtool. Deze scant al onze websitepagina's op taalniveau en maakt zo inzichtelijk waar er verbetering mogelijk is. Ook toetst deze tool onze website continu op het naleven van de digitale toegankelijkheidseisen die aan overheidswebsites worden gesteld. Daarnaast laten we later dit jaar een onafhankelijke audit uitvoeren op onze websites. Verder verbeteren en richten we onze social media monitoring tool zo in dat deze onze social mediakanalen nog beter scant op wat er leeft en speelt bij inwoners en samenleving. O.a. het scannen in crisissituaties wordt verbeterd

	en ook het scannen van actuele maatschappelijke kwesties binnen onze gemeente. Daarnaast onderzoeken we hoe we rapportages nog verder kunnen verbeteren. Een eerste stap is daarin gezet. Ook maken we waar mogelijk verantwoord gebruik van artificial intelligence in onze monitoring én publicatietools.

2. Projecten/ investeringen Programmabegroting 2023-2026

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2023-2026:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2023-2026				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Toerekening formatie-uitbreiding	●	Ja	Ja	Ja
2. Huisvesting gemeentehuis (kantoor, raadzaal, verduurzaming) (betreft onderzoek)	●	Ja	Ja	Nee
3. Archivering Corona, informatiebeveiliging en vervanging belastingapplicatie	●	Ja	Ja	Nee
4. Meer toezicht op (water)toeristenbelasting	●	Ja	Ja	Nee
5. Dienstverlening op maat: ook online	●	Ja	Ja	Nee

3. Nadere wijzigingen

Financiële mutatie nr. 1: Kindergemeenteraad	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Vervallen van hele budget (€ 10.115).
Wat zijn de oorzaken?	De gelden werden gebruikt voor de organisatie en begeleiding van een raadsvergadering (met alles wat daarbij komt kijken) voor leerlingen van de lagere en de middelbare scholen. Voor de leerlingen van de basisschool is een gebrek aan animo de reden dat er al langer geen kinderraad meer werd georganiseerd. Voor leerlingen van de middelbare scholen is er tijdens corona geen jeugdraad geweest. Nu biedt ProDemos, de organisator en begeleider van deze jeugdraad, het niet langer aan. ProDemos biedt wel andere activiteiten aan om het democratisch proces inzichtelijk te maken voor middelbare scholieren (bezoek politiek Den Haag). Het is aan de scholen zelf om daar wel of geen gebruik van te maken.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen specifiek doel gedefinieerd.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Structureel voordeel van € 10.115.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Voorgesteld wordt om het budget in te trekken en ten gunste van het resultaat 2023 en begrotingssaldo 2024 te brengen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	€ 10.115
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Geen tekort, structurele vrijval van middelen van € 10.115
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen

Financiële mutatie nr. 2: Rentelasten 2023	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In 2023 zal de kortlopende rente naar verwachting € 300.000 lager uitvallen. Door de beschikbaar gestelde kredieten in de Najaarsnota stijgen de rentelasten met € 22.800 ingaande 2024.
Wat zijn de oorzaken?	De omvang van de restantkredieten is in 2022 sterk toegenomen. Deze stijging is opgetreden tijdens en na de coronapandemie. Eind 2022 (exclusief de investeringen in de begroting 2023) is deze omvang € 38,5 mln. De liquiditeitspositie van de gemeente is medio 2023 met - € 0,3 mln. nagenoeg te verwaarlozen. Met de nog te ontvangen rijksbijdrage voor de opvang van Oekraïners zullen de rentelasten in 2023 verder ook van beperkte omvang zijn, tenzij de investeringen na de zomer gigantisch gaan toenemen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, indirect wel. De gemeente moet voldoen aan de voorschriften die zijn vastgelegd in de wet FIDO (wet Financiering Decentrale Overheden) en het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	In 2023 ontstaat er een rentevoordeel van € 300.000 en vanaf 2024 hogere rentelasten van € 22.800.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Geen tekort in 2023, maar een overschot van € 300.000. Vanaf 2024 hogere rentelasten van € 22.800 door de extra kredietvoorstellen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De rente is in 2 jaar tijd gestegen van 0,7% naar 3,7% (1 juli 2023). In 2022 hadden we ook een rentevoordeel en is de begroting 2023 niet aangepast vanwege deze stijging van de rente. Om te voldoen aan de voorschriften van het BBV wordt voorgesteld om de omslagrente van de algemene dienst in 2023 aan te passen naar 0,7% en die van de grondexploitatie naar 0,55% (was 1% en 0,75%) Hiermee wordt voorkomen dat er een fout bij de jaarrekening wordt geconstateerd omdat de betaalde rente teveel afwijkt.

Financiële mutatie 3: Algemene uitkering (A.U.) meicirculaire 2023	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De gemeente is voor haar inkomsten voor een groot gedeelte afhankelijk van de rijksoverheid. Het rijk laat jaarlijks een aantal keren weten hoeveel geld de gemeente aan A.U. kan verwachten. Stijging of daling van dit bedrag wordt voor een belangrijk deel bepaald door de koppeling aan de hoogte van de rijksuitgaven. De meicirculaire 2023 geeft als uitkomst voor Steenwijkerland tot en met 2027 een hoger budget ten opzichte van de decembercirculaire 2022. De Perspectiefnota 2023 – 2027 behandeld door uw gemeenteraad in juli van dit jaar, is nog gebaseerd op de bedragen die staan vermeld in de september- en decembercirculaire 2022, omdat er geen tijd meer was om de meicirculaire 2023 te verwerken. Wel hebben wij aan u in juli 2023 een informatienota gestuurd, met daarin de gevolgen van de meicirculaire voor de A.U. en het begrotingssaldo.
Wat zijn de oorzaken?	Het rijk laat een aantal keer per jaar weten hoeveel geld de gemeente aan A.U. kan verwachten. De te ontvangen bedragen moeten verwerkt worden in de begroting.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het betreft hier een ontvangst van de rijksoverheid.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De budgetten die extra zijn ontvangen binnen de Algemene uitkering bedragen: 2023 € 1.404.000 2024 € 6.301.000 2025 € 6.348.000 2026 € 3.551.000 2027 € 6.066.000 De gevolgen van de meicirculaire 2023 voor de A.U. en het begrotingssaldo (zie de informatienota hierover), worden verwerkt in de begroting 2023 en in de nog vast te stellen begroting 2024 – 2027.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen maatregelen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Niet van toepassing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 4: Nader voorlopig Buigbudget 2023

Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het nader voorlopige Buigbudget (voor het betalen van bijstandsuitkeringen) voor het jaar 2023 is onlangs vastgesteld door het ministerie van SZW op een bedrag van € 13.341.000. Het voorlopige budget was vastgesteld op € 13.390.000. Dit levert een structureel nadeel op van € 49.000. In oktober van dit jaar volgt dan de definitieve vaststelling van het Buigbudget 2023. Dit kan nog afwijken van het nader voorlopige budget.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het betalen van bijstandsuitkeringen is een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel nadeel in de begroting ter hoogte van € 49.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen maatregelen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Een structureel bedrag ter hoogte van € 49.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. 5: Onvoorziene baten	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor de uitvoering van de regeling toeslagenaffaire wordt op basis van de omvang van het aantal mensen die hierdoor worden getroffen een bijdrage verstrekt om deze regeling uit te voeren. Deze bijdrage is vastgesteld op € 97.337. Daarnaast is er gerede kans op een betaling van een dubieuze debiteur van € 160.000.
Wat zijn de oorzaken?	Voor de uitvoeringskosten wordt een bijdrage van de apparaatskosten ontvangen. Door beslaglegging op onroerende zaken is een dubieuze debiteur nu bereid om de oude vordering te voldoen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, de toeslagenaffaire is via een Spuk regeling (Specifieke Uitkering) aan de gemeente opgedragen. De betaling betreft geen wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	In 2023 wordt een bijdrage ontvangen van € 97.337 als vergoeding voor de uitvoering van deze regeling. En de betaling van de dubieuze debiteur levert € 160.000 op.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Geen tekort, maar een extra bedrag ter hoogte van € 97.337 + € 160.000 totaal € 257.337.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De regeling toeslagenaffaire zal voor een langere periode van toepassing zijn. Er zijn geluiden dat deze nog aangepast gaat worden. Dit om de uitvoerbaarheid te verbeteren.

Financiële mutatie nr. 6: Kapitaallasten	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Eind 2023 zullen meerdere investeringen niet gereed en/of in gebruik zijn. Dit heeft tot gevolg dat er geen afschrijvingslasten geboekt mogen worden op deze investeringen. In de PPN is het financiële effect van de Unilocatie voor 2024 en verder opgenomen. Ook in 2023 zal dit leiden tot lagere (geen) afschrijvingslasten van het IHP van € 233.848. Ook voor enkele andere grote investeringen mogen er geen afschrijvingslasten verwerkt worden. (Bewegwijzering Giethoorn, parkeren Giethoorn, Steenwijkerdiep en Balkengat, openbare verlichting, bruggen Wetering, routekaart energieneutraal, vervanging tractie) Deze onderbesteding op afschrijvingen bedraagt € 615.323. Totaal € 849.171.
Wat zijn de oorzaken?	Het niet mogen verwerken van afschrijvingen omdat de investering gereed is of niet in gebruik is genomen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Dit is voor een deel wel en voor een deel niet het geval. Voor investeringen op het gebied van onderwijshuisvesting is dit wel een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	In 2023 ontstaat er vanwege het niet realiseren van de investeringen een financieel voordeel, omdat de afschrijvingslasten niet verwerkt mogen worden in 2023.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Er wordt niet bespaard, maar er worden investeringen niet gerealiseerd.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Er is geen tekort, maar een incidenteel overschot van € 849.171.

Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Door de raad is bij de behandeling van de jaarrekening gewezen op de grote omvang van de restantkredieten. Voor de begroting 2024-2027 zal er een actie worden uitgevoerd op de actualiteit en uitvoerbaarheid van deze restantkredieten. Voor een deel is hier al duidelijkheid over de vrijval van kapitaallasten voor wat betreft 2023. Bij de begroting zal dit leiden tot een bijstelling die voor de meerjarenraming effect heeft op het begrotingssaldo. Ook voor de rekening 2023 wordt nog een aanvullende "onderbesteding" verwacht die tot lagere kapitaallasten zal leiden.

Financiële mutatie nr. 7: Loonkosten Bestuur (Raad en college van B&W)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Door het ministerie van BZK is de loonkostenontwikkeling van politieke ambtsdragers bekend gemaakt. Hierdoor stijgen de loonkosten van het bestuur met € 45.000 in 2023 en vanaf 2024 met € 58.000.
Wat zijn de oorzaken?	De rechtpositie van politieke ambtsdragers is door het ministerie van BZK bijgesteld.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, de rechtspositie van politieke ambtsdragers.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De begroting 2023 wordt structureel negatief beïnvloed.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Aanpassing van de begroting met € 45.000 in 2023 en vanaf 2024 met € 58.000.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Er worden geen middelen bespaard.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Er ontstaat een tekort van € 45.000 in 2023 en vanaf 2024 € 58.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Door de steeds verder stijgende rente zal er in de rekening 2023 een voordeel ontstaan in de voorzieningen overdracht pensioen en betaalde pensioenen. In oktober / november wordt het rekenpercentage bekend gemaakt.

Financiële mutatie nr. 8: CAO gemeentepersoneel 2023	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De in de PPN 2022 opgenomen stijging van de loonbudgetten van 3,3% budgetten als gevolg van de CAO 2023 zijn gemiddeld 0,14% te laag.
Wat zijn de oorzaken?	De werkelijke loonkosten van de CAO zijn 0,14% hoger dan in de PPN opgenomen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De begroting wordt structureel negatief beïnvloed door deze herberekening.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Aanpassing van de begroting met: 2023: € 43.378 2024: € 28.378 2025: € 19.378 2026: € 17.378
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Er worden geen middelen bespaard.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	2023: € 43.378 2024: € 28.378 2025: € 19.378 2026: € 17.378
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr.9 : Leasecontract bedrijfswagens	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Hogere leasekosten van € 10.000 structureel.
Wat zijn de oorzaken?	Door het vervangen van de toezichthouders auto's zijn de leasekosten structureel omhoog gegaan. De huidige toezichthouders auto's hadden een actieradius van 100 km en een oplaad tijd van plusminus 5 uur. Het bereik en de oplaadtijd is voor de toezichthouder en ons werkgebied onvoldoende. De leasekosten vallen hierdoor hoger uit.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Tekort op het budget van € 10.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.

Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€ 10.000 structureel.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Hogere leasekosten.

Financiële mutatie nr. 10 : Schoonmaak gebouwen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	2023 – € 10.000 euro begeleiding onderzoek in eigen beheer nemen schoonmaak 2024 – € 15.000 euro begeleiding aanbesteding of begeleiding in eigen beheer nemen
Wat zijn de oorzaken?	De Gemeente Steenwijkerland wil de mogelijkheden van in- of aanbesteding van de schoonmaakwerkzaamheden nader onderzoeken.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Doel van het onderzoek is dat het relevante informatie oplevert in de vorm van een afwegingskader waarmee het bestuur een adequate overweging kan maken ten aanzien van de aanbesteding, quasi aanbesteding of voortzetting van een nieuwe Europese aanbesteding van het schoonmaakwerk bij de gemeente Steenwijkerland.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De financiële middelen worden ingezet voor inhuur van een adviesbureau.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	N.v.t.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	N.v.t.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	In 2023 komen we € 10.000 tekort en in 2024 € 15.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	2023: Begeleiding/ advies gedurende het onderzoek om de schoonmaak van de gemeentelijke gebouwen in eigen beheer uit te gaan voeren. 2024: Indien onderzoek aantoont dat de schoonmaak nog steeds zal moeten worden aanbesteed, zal begeleiding noodzakelijk zijn bij de Europese aanbesteding schoonmaak. Indien onderzoek aantoont dat schoonmaak in eigen beheer zal gaan plaatsvinden zijn de financiële middelen nodig voor deze transitie.

Financiële mutatie nr. 11 : Verkiezingen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In de huidige begroting is geld beschikbaar voor één verkiezing per jaar. De dubbele verkiezingen in maart 2023 leverden om die reden een tekort op van € 30.000. Op 22 november 2023 zijn er vervroegd Tweede Kamerverkiezingen. Ook hiervoor is in de begroting geen geld gereserveerd. De kosten van het organiseren van deze verkiezingen worden geraamd op € 120.000. De geschatte meerkosten van het centraal tellen komen op € 20.000. In totaal is er voor 2023 een verwacht tekort van € 170.000.
Wat zijn de oorzaken?	De dubbele verkiezingen in maart, de vervroegde Tweede Kamerverkiezingen in november en het invoeren van centraal tellen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, het organiseren van de verkiezingen is een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een tekort van € 120.000 als standaardbudget voor de extra verkiezing + € 30.000 als tekort van de eerdere verkiezingen van 2023 + € 20.000 voor centraal tellen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Per saldo is het verwachte tekort € 170.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Het Rijk heeft bekendgemaakt geen extra geld beschikbaar te stellen voor de vervroegde Tweede Kamerverkiezingen.

Financiële mutatie nr. 12: Toeristenbelasting	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De verwachting is dat we een hoger bedrag ontvangen met de toeristenbelasting van € 100.000 in 2023 en € 75.000 in 2024 en verder.
Wat zijn de oorzaken?	In 2023 is er een intensievere controle ingezet op de aangifte van (water-) en toeristenbelasting. Deze controle heeft een positieve invloed op de totale inkomsten aan toeristenbelasting van € 100.000. (afrekening 2022 en schatting 2023) Vanaf 2024 verwachten we een meeropbrengst van € 75.000. Het aantal overnachtingen nam in 2023 niet noemenswaardig toe ten opzichte van 2022. De controle staat voor 2024 eveneens gepland.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.

Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Aanpassing van de begroting 2023 met € 100.000 en vanaf 2024 € 75.000
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Niet van toepassing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 13: Aanpassing budget WOZ	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 50.000 aanpassing budget wet WOZ.
Wat zijn de oorzaken?	Landelijk laat 2023 een enorme stijging zien in het aantal bezwaren (50% – 400% meer bezwaren). Steenwijkerland laat een stijging van het aantal bezwaren zien van ca. 90% (886 in 2023 tegenover 463 in 2022). Deze stijging is vooral toe te wijzen aan de No Cure, No Pay bureaus. De enorme stijging van de woningprijzen per waardepeildatum 01-01-2022 is de oorzaak van het toegenomen aantal bezwaren. Het verwerken van deze bezwaren leidt tot een toename van de kosten van ca. € 40.000. Daarnaast zal de proceskosten vergoeding met ca. € 10.000 toenemen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, de wet-WOZ.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Geen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€ 50.000 over 2023.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. 14 : Investeringen voertuigen tractie	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een tekort op de investering van € 135.000. De afschrijvingstermijn kan worden verlengd van 8 naar 10 jaar en op onderhoud zal worden bespaard. Op de nieuwe voertuigen zit 2 jaar volledige fabrieksgarantie en 8 jaar fabrieksgarantie op de accu (of maximaal 160.000 km), eveneens is er tot en met 7 jaar onderhoud en APK inbegrepen bij de investering. Deze besparing is niet op geld te zetten.
Wat zijn de oorzaken?	Uit de aanbesteding van 5 dienstauto's kwam naar voren dat het benodigde bedrag € 135.000 hoger is dan de raming in de begroting (€ 345.000 t.o.v. € 210.000). De 5 nieuwe voertuigen zijn volledig elektrisch. Elektrische voertuigen zijn in de aanschaf hoger van prijs dan voertuigen met een verbrandingsmotor.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het oorspronkelijk krediet van € 210.000 heeft bij een afschrijvingstermijn van 8 jaar en een rentepercentage van 1% een kapitaallast van € 28.088 vanaf 2024. Het benodigde krediet van € 345.000 heeft bij een afschrijvingstermijn van 10 jaar en een rentepercentage van 1% een kapitaallast van € 37.950 vanaf 2024.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Doordat er de komende 7 jaar geen rekening hoeft te worden gehouden met onderhoud op de nieuwe voertuigen, zal er op de onderhoudskosten t.b.v. tractie bespaard worden. Doordat we van 8 naar 5 nieuwe voertuigen gaan, wordt er bespaard op onderhoud en brandstofkosten.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	De besparing is niet op geld te zetten; het onderhoud van de oude voertuigen is niet af te zetten tegen het onderhoud van de nieuwe voertuigen (= appels met peren vergelijken). De besparing zal eveneens zichtbaar zijn in het fossiele brandstofverbruik.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	In 2023 kan de investering niet meer worden gerealiseerd. De vrijvallende kapitaallasten zullen binnen het totaal van het bedrijfsvoering resultaat worden verwerkt. Vanaf 2024 ontstaat een nadeel op de kapitaallasten van € 9.862, in 2025 € 9.780, in 2026 € 9.697 en in 2027 € 9.615. Hier tegenover staat een besparing op het onderhoud van de voertuigen t.o.v. de huidige voertuigen. Bij de aflevering van de nieuwe voertuigen zullen de huidige bedrijfsauto's worden ingeleverd. Dit levert nog een eenmalig voordeel op in het jaar van aanschaffen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	-

Financiële mutatie nr.15 : Koop i.p.v. lease mobiele telefoons	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is per saldo geen sprake van een afwijking. Er wordt alleen gekozen voor koop i.p.v. lease van de mobieltjes.
Wat zijn de oorzaken?	Er is in eerste instantie gekeken naar lease van mobieltjes. De Europese aanbesteding voor een leaseconstructie is niet gegund i.v.m. het feit dat er één partij was met een inschrijving die het beschikbare budget ruim overschreed. Door een prijsvergelijking is op dit moment koop de beste optie.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er dient een investeringsbudget beschikbaar te worden gesteld i.p.v. een structureel exploitatiebudget. Per saldo geen sprake van budgettaire effecten.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	De in de begroting opgenomen budgetten voor leasekosten worden verlaagd en hier komen kapitaallasten voor in de plaats. (budgettair neutraal)
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Besparing leasekosten € 56.667 in 2023, € 102.433 in 2024, € 101.434 in 2025 en € 43.766 in 2025.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	Er dient een investeringsbedrag beschikbaar te worden gesteld van € 300.000, waarvan € 170.000 in 2023 en € 130.000 in 2024. De kapitaallasten hiervan bedragen in 2023 € 56.667, € 102.433 in 2024, € 101.434 in 2025 en € 43.766 in 2026. Hier tegenover staan lagere kosten voor lease voor dezelfde bedragen.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing

Financiële mutatie nr. 16 :Bedrijfsvoering	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In 2023 zal het resultaat binnen de bedrijfsvoering naar verwachting uitkomen op een financieel overschot van € 1.338.000.
Wat zijn de oorzaken?	De belangrijkste oorzaken voor het ontstaan van een overschot binnen de bedrijfsvoering zijn: • De krappe arbeidsmarkt waardoor voor een aantal vacatures de invulling langer heeft geduurd en bij enkelen nog niet is gelukt; • De gefaseerde start van medewerkers op nieuwe(tijdelijke) functies in de loop van het jaar, terwijl het budget beschikbaar was per 1 januari; • Het op een later moment in kunnen vullen van plekken voor trainees; • Het niet volledig in hoeven zetten van alle gelden die zijn ontvangen in het kader van de WOO; • Het niet volledig besteden van (Rijks)gelden voor tijdelijke zaken, zoals de inzet voor Oekraïne, door de inzet van eigen medewerkers; • Een structureel overschot binnen de facilitaire dienst (kantoorbenodigdheden en voedingsmiddelen;
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Er is geen specifiek doel hieraan gekoppeld.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	In 2023 zal er naar verwachting een overschot binnen de bedrijfsvoering van € 1.338.000 ontstaan.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	We hebben een overschot van € 1.338.000 in 2023
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Een steeds verder toenemende krapte op de arbeidsmarkt.

4. Actualiteiten en kansen/uitdagingen met betrekking tot dit programma

De kansen en uitdagingen in relatie tot het bestuursprogramma 'Financiën en dienstverlening' zijn als volgt:

Kansen:

▲ **Verhoging en indexatie toeristenbelasting vanaf 2025**

Wij zijn voornemens om de toeristenbelasting met ingang van 1 januari 2025 te verhogen en vanaf dat moment het tarief jaarlijks te indexeren. Bij de verhoging zal een gedifferentieerd tarief worden gehanteerd. In de PPN 2024-2028 zullen we daartoe een voorstel aan uw raad voorleggen.

▲ **OZB-aanslag 2024**

De aanbevelingen van de Waarderingskamer over de WOZ-communicatie hebben wij bij de aanslagoplegging voor 2023 overgenomen. Rondom de bezorging van de gecombineerde aanslag communiceerden wij uitgebreid met de inwoners. Daarnaast communiceerden wij de gegevens van de woningen met de eigenaren via de voormelding. Hierdoor zijn de gegevens nog verder verbeterd. In mei 2023 werden de inspanningen voor optimalisatie van het WOZ-taxatieproces en WOZ-processen opnieuw beoordeeld. Dit onderzoek leverde Steenwijkerland de 4de ster op.

In de komende jaren zullen wij er alles aan doen dit niveau minimaal te behouden en zijn onze processen gericht op een verdere optimalisatie om uiteindelijk na een aantal jaar bewezen kwaliteit de 5de ster te verkrijgen.

Ook in 2024 zullen wij Steenwijkerland een voormelding sturen met daarin voor het eerst ook de (voorlopige) waarde van de woning per waardepeildatum 01-01-2023. De reacties op de voormelding en de waarde zullen wij meenemen in de definitieve vaststelling van de waarde. De verwachting, op basis van de ervaringen van andere gemeenten, is dat er een behoorlijke toename zal zijn van reacties op de voormelding, maar daar tegenover verwachten we minder reacties bij de aanslagoplegging in februari 2024. Uiteindelijk zal dit naar alle waarschijnlijkheid ook minder bezwaren gaan opleveren. Daarmee zal de stijging van 2023 weer ongedaan kunnen worden gemaakt.

▲ **Social media**

Social media spelen een belangrijke rol in het dagelijkse leven van veel inwoners. We zien dat inwoners en ondernemers digitale manieren gebruiken om hun vragen te stellen, mening te geven of zorgen te uiten. De vragen die via Twitter en Facebook binnenkomen zijn op een soortgelijke, structurele manier belegd als vragen via de telefoon: via het klantcontactcentrum (KCC). In 2022 is WhatsApp als kanaal toegevoegd. We zien dat inwoners dit als een extra, laagdrempelig kanaal gebruiken om met ons te communiceren. De openbare online uitingen op social media zijn voor ons een belangrijke peilstok in de samenleving. Bovendien weten we door monitoring van deze uitingen wat er leeft op diverse onderwerpen en kunnen we daarop inspelen als dat nodig is.

▲ **Digitalisering**

Inwoners regelen steeds meer zaken online en verwachten dat de overheid hen dezelfde hoogwaardige online dienstverlening biedt als commerciële bedrijven. Om aan deze verwachtingen te voldoen, streven we ernaar om steeds meer producten volledig digitaal en toegankelijk aan te bieden. We volgen de wet digitale overheid en zorgen ervoor dat onze websites gebruiksvriendelijk en veilig zijn.

Als onderdeel van landelijke initiatieven om onze online diensten te verbeteren, richten we ons op het gebruik van duidelijke taal, een geschikte opmaak voor iedereen en het gemakkelijk vinden van informatie op onze website. We hebben onlangs ons website-ontwerp vernieuwd en gebruiken een geavanceerde tool om de website te analyseren.

Bovendien willen we onze online bezoekers meer gepersonaliseerde opties bieden om zaken met ons te regelen. Een voorbeeld hiervan is het aanbieden van een gepersonaliseerde persoonlijke pagina, vergelijkbaar met wat grote commerciële bedrijven doen.

We begrijpen ook dat niet iedereen digitaal wil of kan opereren, daarom zorgen we ervoor dat er alternatieve mogelijkheden zijn om met ons in contact te treden. Op deze manier streven we naar een inclusieve dienstverlening voor iedereen.

De aanstaande wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, die op 1 juli 2024 van kracht wordt, toont aan dat ook de rijksoverheid het belang erkent van het bevorderen van online interactie met burgers. We hebben al een Aanwijzingsbesluit voor het elektronisch indienen van officiële berichten opgesteld om aan deze ontwikkeling invulling te geven.

▲ **Technologische ontwikkelingen**

De technologische ontwikkelingen gaan hard. Als Steenwijkerland volgen we dat op de voet. Een recente ontwikkeling is 'AI' (artificial intelligence oftewel kunstmatige intelligentie). Door de opkomst van ChatGPT is 'AI' voor veel mensen tastbaar en invoelbaar geworden. 'AI' zal naar verwachting een enorme impact hebben op de maatschappij en ook op ons als overheid. AI kan ingezet worden bij het verbeteren van onze dienstverlening. Bijvoorbeeld het inzetten van een 'AI chatbot', het schrijven van 'B1 teksten' met 'AI tools', het automatisch registreren en categoriseren van gesprekken, het ontwikkelen van beeldmateriaal en het eenvoudig koppelen van informatie en gegevens. We zien kansen, maar zien ook de risico's bijvoorbeeld op het gebied van privacy (AVG). Voordat we 'AI' inzetten moet het dus een meerwaarde voor onze inwoners en ondernemers hebben én absoluut veilig zijn. Doelmatig, effectief en veilig gebruik zijn voor ons niet alleen belangrijk, maar ook wettelijk verplicht.

▲ **Persoonlijk**

Naast een trend van steeds meer digitaal, blijven een aantal zaken meer geschikt voor de persoonlijke aanpak. Denk aan vragen in het sociaal domein en ook burgerzaken. Dan wordt van de medewerker deskundigheid verwacht. Ook voor inwoners die niet zo digitaal vaardig zijn, blijft het persoonlijke contact altijd mogelijk. Daarbij helpen we inwoners met hun (aan)vraag en als het nodig is, weten we naar wie we inwoners kunnen verwijzen (bijvoorbeeld DigiLoket (Informatiepunt Digitale Overheid (bibliotheek)) en Sociaal Werk De Kop).

▲ **Rente 2023**

Medio 2023 is de rente voor langlopende geldleningen gestegen naar 3,85%. Voor het jaar 2023 zal deze stijging nog geen effect hebben, omdat de omvang van de resterende kredieten met € 38,5 mln. erg hoog is. De liquiditeitspositie medio 2023 van 0,3 mln. negatief is van een zeer beperkte omvang en zal behoudens een sterke versnelling van investeringen in het 2e halfjaar niet leiden tot een nieuwe langlopende geldlening.

<u>Uitdagingen:</u>

▼ **Minder inkomsten uit de Algemene uitkering van het gemeentefonds vanaf 2026**

Door keuzes van het kabinet zijn de gemeentefinanciën vanaf 2026 onzeker. Het kabinet heeft besloten om vanaf 2026 een fors lager bedrag aan Algemene uitkering gemeentefonds uit te keren. Daarbij wordt alvast voorgesorteerd op een mogelijk groter eigen belastinggebied van gemeenten, maar of dat er gaat komen en hoe dat er dan uit komt te zien, is onduidelijk. Nu het kabinet is gevallen en er pas eind 2023 verkiezingen zijn, is het onzeker op wat voor termijn gemeenten duidelijkheid krijgen over de het financieel perspectief vanaf 2026.

▼ **Inflatie en loonontwikkelingen**

De energieprijzen zijn de afgelopen maanden sterk gedaald, maar daar staat tegenover dat de inflatie is verbreed van de voedselprijzen naar andere goederen en diensten. De loonontwikkeling reageert vertraagd op de inflatie. Het Centraal Planbureau (CPB) verwacht dat er in 2023 een inhaalslag plaatsvindt. Dit jaar en komend jaar vindt een inhaalslag plaats, nieuw afgesloten cao-loonstijgingen liggen inmiddels duidelijker hoger dan een jaar geleden.

- **Schoonmaak gebouwen**
  Het huidige schoonmaakcontract loopt af in 2023. Dat betekent een nieuwe aanbesteding en een nieuw contract ingaande 2024. Een nieuw contract zal ongetwijfeld invloed hebben op de kosten.

- **Rentestijging**
  Medio 2023 is de rente voor langlopende geldleningen gestegen naar 3,85%. Voor het jaar 2023 zal deze stijging nog geen effect hebben, omdat de omvang van de resterende kredieten met € 38,5 mln. erg hoog is. De toekomstige ontwikkeling van de rente valt niet te voorspellen. Dit kan negatieve financiële consequenties hebben voor onze gemeente als we komende jaren gaan investeren, bijvoorbeeld in de grote projecten die zijn benoemd in de Programmabegroting 2023-2027.

- **Nieuwe CAO gemeentepersoneel (vanaf 2024)**
  Het principeakkoord voor een nieuwe Cao voor gemeentepersoneel geldt van 2 januari 2023 tot en met 1 januari 2024. Risico bestaat dat we in 2024, net als in 2023, worden geconfronteerd met hoge loonstijgingen in relatie tot de bedragen die we daarvoor hebben gereserveerd.

- **Problematiek No Cure, No Pay bureaus**
  Landelijk laat 2023 een enorme stijging zien in het aantal bezwaren (50% – 400% meer bezwaren). Steenwijkerland laat een stijging van het aantal bezwaren zien van ca. 90% (886 in 2023 tegenover 463 in 2022). Deze stijging is vooral toe te wijzen aan de No Cure, No Pay bureaus. De enorme stijging van de woningprijzen per waardepeildatum 01-01-2022 is de oorzaak van het toegenomen aantal bezwaren. Het verwerken van deze bezwaren leidt tot een toename van de kosten van ca. € 40.000,-. Daarnaast zal de proceskosten vergoeding met ca. € 10.000,- toenemen.

  Landelijk zorgt het toegenomen aantal bezwaren tot veel problemen bij het tijdig kunnen verwerken van deze bezwaren. Steenwijkerland zal naar verwachting alle bezwaren hebben afgewikkeld aan het begin van Q4.
  Verder heeft dit er al toe geleid dat de staatssecretaris van Financiën, Marnix van Rij, in de media heeft aangegeven uitwassen rond no-cure-no-pay-bezwaren te willen aanpakken. Recent heeft hij ook zijn voorstellen in een brief aan de Tweede Kamer kenbaar gemaakt.

- **Privacy**
  Privacy blijft een actueel onderwerp. Als gemeente staan we voor een goede beveiliging van de persoonlijke gegevens van onze inwoners en ondernemers. Dit is ook wettelijk geregeld in de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Dat betekent dat we gegevens niet ‘zomaar’ kunnen delen met andere (semi-) overheidsorganisaties. Daarnaast ligt er ook op ons gebruik van persoonsgegevens een wettelijke bescherming. Die nemen we serieus. Soms lijkt dit wettelijk kader rondom het delen van informatie op gespannen voet te staan met onze dienstverlening. Het is onze inzet om te kijken naar de mogelijkheden die er binnen deze privacyregels wél zijn om zo te kunnen blijven werken aan het verbeteren van onze dienstverlening. Een goed voorbeeld hiervan is de samenwerking tussen de collega's van invordering (belastingen) en schuldhulpverlening.
  De mogelijke inzet van AI vraagt ook om extra waakzaamheid op het gebied van privacy. Bijvoorbeeld een op open AI-gebaseerde tool gebruiken om een brief te versimpelen. Daarbij is het belangrijk om te realiseren dat alle data wordt gebruikt om de modellen te verbeteren. Persoonsgegevens horen daar niet in thuis.

- **Complexere vragen**
  We krijgen naast de reguliere vragen, steeds complexere vragen. Of het nu op het gebied van burgerzaken is (adresonderzoeken bijvoorbeeld of huwelijken tussen mensen met 2 verschillende nationaliteiten), inwonersinitiatieven of vergunningaanvragen. Het gaat daarbij vaak om vraagstukken die meerdere disciplines binnen de gemeente betreffen, maar ook andere netwerk- en ketenpartners.

- **Rechtmatigheidsverklaring**
  In 2022 hebben we een pilot uitgevoerd op het gebied van de rechtmatigheidsverantwoording. Vanaf het dienstjaar 2023 moet het college een volledige rechtmatigheidsverantwoording afgeven. Hier worden voorbereidingen voor getroffen om dit tijdig af te kunnen ronden. Landelijk zijn er nog wel onduidelijkheden over de interpretatie van diverse onderdelen binnen deze verantwoording. Het is dus voor ons als gemeente nog op verschillende onderwerpen onduidelijk hoe de regelgeving moet worden geïnterpreteerd en uitvoering dient plaats te vinden. Hierover is regelmatig contact met onze accountant BDO.

- **Controversieel verklaren financiële zaken door val van het kabinet**
  Door de val van het kabinet en de verkiezingen op 22 november 2023 is het onzeker of in de meicirculaire 2024 de financiële problemen vanaf 2026 worden opgelost c.q. duidelijk worden. De VNG heeft samen met het IPO en de Unie van Waterschappen op 9 juli 2023 een brief gestuurd aan de leden van de Eerste en Tweede Kamer om aandacht te vragen voor een aantal onderwerpen om te voorkomen dat Nederland stil komt te staan. Deze onderwerpen zijn in ieder geval: het bouwen van betaalbare woningen, de energietransitie, toekomst van het landelijk gebied, bestaansonzekerheid en financiële problemen van onze inwoners, hervorming van de jeugdzorg, opvang van vluchtelingen en Openbaar Vervoer.

- **Grondexploitatie**
  In 2023 zal er vanwege de renteontwikkelingen, de kostenstijgingen, stikstof, PFAS en de veranderde vraag een herberekening van het complex Kornputkwartier worden opgemaakt. Dit op basis van een nieuw marktonderzoek waarbij nieuwe planinhoudelijke uitgangspunten worden geformuleerd. Dit zal leiden tot een afwaardering in 2023 die ten laste van het resultaat komt (zie Woningbouw). Voor de begroting 2024 -2027 zullen deze financiële gevolgen nog niet bekend zijn.

- **Tussentijdse verkiezingen Tweede Kamer**
  Door de val van het kabinet zijn er tussentijdse verkiezingen op 22 november 2023. Naast extra uitgaven betekent dat ook extra inzet van medewerkers van de gemeente om de verkiezingen te organiseren. De organisatie van de aankomende verkiezingen wordt projectmatig (inclusief bemensing met een projectleider) aangepakt. En er wordt ingezet op meer ambtenaren op de stembureaus. Bovendien kiezen we voor een andere telmethode; centraal tellen op de dag na de verkiezingen.

3. Budgetaanpassingen najaarsnota 2023

3.1 Budgetafwijkingen najaarsnota 2023

Programma	Investering	Exploitatie			
		2023	2024	2025	2026
Woningbouw					
Omgevingsvergunningen		500.000			
Startersleningen	-1.000.000	-5.000	-30.000	-30.000	-30.000
Plankosten Eeserwold		32.000			
Werk en Economie					
Verkoop onroerende zaken		150.000			
Kermissen en evenementen		-10.000			
Horeca college		0			
Samenredzaam					
Toegang beschermd wonen		65.000	-65.000		
Beschermd wonen		1.000.000	1.400.000		
ESF subsidie participatie		150.000			
Loonkostensubsidies		-300.000	-300.000	-300.000	-300.000
NWG		237.000			
Gezond leven akkoord (GALA)		95.000			
Sociaal medische indicatie		-100.000			
Minima - schuldhulpverlening		125.000	35.000		
Laaggeletterdheid		112.000	25.000	25.000	25.000
Oekraïne		-8.500.000			
Rijksbijdrage Oekraïne		8.500.000			
Vitaal Platteland					
Vermakelijkheidsretributie		-100.000	-130.000	0	0
Fietsknooppunt / wandelnetwerk		0			
Regiodeal Station / leefbaar Giethoorn		500.000			
Regiodeal EWC		-500.000			
Leader 2023 - 2027		0			
Duurzaam					
Oud papier		20.000	20.000	20.000	20.000
Dividend Rova		-41.505			
Tlv de voorziening afvalstoffenheffing		41.505			
Bijdrage wijkuitvoeringsplan		-125.000			
Uitvoering wijkuitvoeringsplan		125.000			
Rijksbijdrage Energiearmoede		423.882			
Uitvoering Energiearmoede		-423.882			
Rijksbijdrage Nationaal Isolatieplan		1.024.920			
Uitvoering Nationaal Isolatieplan		-1.024.920			
Omgevingsdienst		-33.000			
Milieubeheer		-60.000			
Totaal	**-1.000.000**	**1.878.000**	**955.000**	**-285.000**	**-285.000**

Programma	Investering	Exploitatie			
		2023	2024	2025	2026
Transport	**-1.000.000**	**1.878.000**	**955.000**	**-285.000**	**-285.000**
Leefbare steden en kernen					
Kapitaallasten Riolering		168.432			
Ten gunste van de voorziening riolering		-168.432			
Onderhoud sportvelden		-40.000			
Atletiekbaan Steenwijk	220.000	11.000	10.912	10.824	10.736
Privatisering veldverlichting		4.000	4.000	4.000	4.000
Verduurzaming veldverlichting		0	0	0	0
Kunstgrasvelden	180.000	4.800	4.680	4.560	4.440
Onderhoud en stormschade bomen		-125.000			
Riool Sasdijk	-60.000				
Afkoppelen riool Steenwijk	-100.000				
Relinen Jan van Riebeekckstraat	-120.000				
Kerkenvisie		35.000	-35.000		
Hockeyvelden	-330.000		-15.333	-25.167	-24.946
Bernhardschool	-95.000				-4.750
Nieuwbouw school Tuk	-400.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Financiën en dienstverlening					
Kindergemeenteraad		10.115	10.115	10.115	10.115
Rentelasten		300.000	-22.800	-22.800	-22.800
Algemene Uitkering / Buig		845.000	2.634.000	2.218.000	8.000
Hersteloperatie toeslagen / Dub debiteur		257.337			
Afschrijvingslasten 2023		849.171			
Raad en college		-45.000	-58.000	-58.000	-58.000
CAO overheid		-43.378	-28.378	-19.738	-17.378
Leasecontract bedrijfswagens		-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Schoonmaak gebouwen		-10.000	-15.000	0	0
Verkiezingen		-170.000			
Toeristenbelasting		100.000	75.000	75.000	75.000
WOZ Kosten		-50.000			
Electrische voertuigen tractie	-135.000	0	0	0	0
Mobiele telefonie	-300.000	0	0	0	0
Bedrijfsvoering		1.338.000			
Totaal	**-2.140.000**	**5.124.045**	**3.494.196**	**1.886.794**	**-325.583**

De structurele financiële effecten (exploitatie) voortvloeiende uit deze najaarsnota voor de jaren 2024-2027 zijn opgenomen als mutatie in de programmabegroting 2024- 2027.

3.2 Financieel beeld 2023 na verwerking najaarsnota

Het saldo van de begrotingsruimte komt tot uitdrukking in de programmabegroting 2023-2026. Dit is het startsaldo van de jaarschijf 2023 opgenomen in de Nota van aanbieding.

Onderstaande tabel geeft de huidige begrotingspositie weer.

Financieel beeld 2023:

x € 1.000

Omschrijving	2023
Saldo Meerjarenbegroting	488
Amendement Jeugdsport / Volwassenenfonds	-50
PPN, incl amendement De Meenthe	-949
Begrotingssaldo na PPN 2023	**-511**
GGD IJsselland	-129
Omgevingsdienst IJsselland	-43
Veiligheidsregio	-148
Najaarsnota 2023	5.124
Begrotingssaldo na NJN	**4.294**

4. Te nemen besluiten:

- De najaarsnota 2023 vast te stellen.
- Een extra krediet van € 1 mln. beschikbaar te stellen voor Startersleningen en deze ten laste te brengen van de Reserve Volkshuisvesting. [2]
- De budgetten van Leader 2023-2027 met ingang van 2023 via de algemene reserve te laten lopen om voor deze projectperiode de budgetten beschikbaar te houden.[3]
- Het krediet renovatie atletiekbaan te verlagen met € 220.000.[4]
- Het krediet kunstgrasvelden Olde Veste en VHK te verlagen met € 180.000.[5]
- Een krediet beschikbaar te stellen voor de rioolwerkzaamheden Sasdijk te Ossenzijl van € 60.000.[6]
- Een aanvullend krediet beschikbaar te stellen voor het afkoppelen en vervanging van het riool in de Adm. De Ruyterstraat en Jan Steenstraat van € 100.000.[7]
- Een aanvullend krediet beschikbaar te stellen voor het relinen van de riolering in de Jan van Riebeeckstraat van € 120.000.[8]
- Een extra krediet beschikbaar te stellen voor de renovatie van de hockeyvelden van € 330.000.[9]
- Een extra krediet beschikbaar te stellen voor de renovatie van de Bernhardschool van € 95.000.[10]
- Een aanvullend krediet beschikbaar te stellen voor de realisatie van de school en MFC in Tuk van € 400.000.[11]
- Een extra krediet beschikbaar te stellen voor de aankoop van 5 elektrische voertuigen in 2024 van € 135.000.[12]
- Een krediet beschikbaar te stellen voor de aanschaf, in plaats van lease, van mobile telefoons van € 300.000 (€ 2023 € 170.000 en 2024 € 130.000)[13]
- De renteomslag 2023 te wijzigen van 1% voor de algemene dienst en 0,75% voor de grondexploitatie naar respectievelijk 0,7% en 0,55%.[14]
- De verleende subsidie aan Scala over 2022 en 2023 ongewijzigd vast te stellen.[15]

---

[2] Programma Woningbouw, mutatie 2

[3] Programma Vitaal Platteland, mutatie 4

[4] Programma Leefbare steden en kernen, mutatie 3

[5] Programma Leefbare steden en kernen, mutatie 6

[6] Programma Leefbare steden en kernen, mutatie 9

[7] Programma Leefbare steden en kernen, mutatie 10

[8] Programma Leefbare steden en kernen, mutatie11

[9] Programma Leefbare steden en kernen, mutatie 13 € 200.000 in 2024 en € 130.000 in 2025

[10] Programma Leefbare steden en kernen, mutatie 14 in 2026

[11] Programma Leefbare steden en kernen, mutatie 15

[12] Programma Financiën en dienstverlening, mutatie 14

[13] Programma Financiën en dienstverlening, mutatie 15 € 170.000 in 2023 en € 130.000 in 2024

[14] Zie toelichting programma Financiën en dienstverlening mutatie 2 rentelasten

[15] Zie Programma Samen redzaam pagina 26